
STRATEGIA ROZWOJU GMINY OŁAWA NA LATA 2015 - 2025

**GMINA OŁAWA
POWIAT OŁAWSKI
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA OŁAWA
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

OŁAWA 2015

Spis treści

I. Wstęp.....	3
II. Diagnoza strategiczna Gminy Oława	4
1. Ogólna charakterystyka Gminy Oława	4
2. Sytuacja demograficzna Gminy Oława	7
3. Gospodarka	11
3.1. Rolnictwo	11
3.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza	14
3.3. Turystyka	21
3.4. Rynek pracy i bezrobocie	32
4. Usługi publiczne na terenie Gminy Oława.....	33
4.1. Usługi społeczne	33
4.2. Usługi komunalne	45
5. Partnerstwa Gminy Oława.....	59
6. Analiza budżetu Gminy Oława za lata 2008-2013	60
6.1. Dochody budżetu Gminy Oława	60
6.2. Wydatki budżetu Gminy Oława	64
6.3. Wynik budżetów Gminy Oława w latach 2015-2025	69
6.4. Polityka inwestycyjna Gminy	69
7. Wyniki badania ankietowego	72
8. Kierunki i szanse rozwojowe Gminy Oława oraz prognozowane tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej.....	77
9. Podsumowanie diagnozy strategicznej – analiza SWOT	79
III. Strategia Rozwoju Gminy Oława na lata 2015-2025	84
1. Misja Gminy Oława.....	84
2. Wizja rozwoju Gminy Oława	84
3. Interesariusze Strategii.....	84
4. Wartość oczekiwana przez interesariusza	85
5. Cele strategiczne i cele operacyjne.....	93
6. Monitorowanie strategii.....	95
Spis tabel	97
Spis wykresów	98
Spis rysunków.....	98

I. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Oława na lata 2015-2025 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Gminy Oława. Implikuje ona przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Oława na lata 2015-2025 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze danej jednostki. Strategia stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania działalności Gminy do standardów europejskich. Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Gminy projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

W *Strategii Rozwoju Gminy Oława na lata 2015-2025* Gmina otrzymała nową misję oraz wizję rozwoju. Zmieniły się również zapisy na poziomie kierunków działań i celów strategicznych.

Strategia Rozwoju Gminy Oława na lata 2015–2025 składa się z dwóch części:

- 1) część 1 – Diagnoza strategiczna Gminy Oława,
- 2) część 2 – Strategia Rozwoju Gminy Oława na lata 2015-2025.

Pierwsza część ma na celu zobrazowanie potencjału społeczno-ekonomicznego Gminy Oława w kontekście głównych kierunków jej rozwoju, tj. **mieszkalnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki**, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania środowiskowo-infrastrukturalne Gminy. Diagnoza strategiczna Gminy Oława jest podstawowym punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i celów operacyjnych.

Druga część strategii została opracowana na podstawie wniosków z diagnozy strategicznej i zawiera konkretny plan działania Gminy Oława do 2025 roku, w którym określone zostały następujące elementy: misja, wizja rozwoju, wartości kluczowe, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób monitorowania realizacji niniejszej strategii z określeniem docelowych wskaźników.

Strategia Rozwoju Gminy Oława powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach

planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jej ożywienie gospodarcze, ekonomiczne oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystycznej.

Okres realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Oława* przyjęto na dziesięć lat (2015-2025). Strategia dla Gminy Oława została sformułowana w ścisłej korelacji ze Strategią Europa 2020, Strategią Rozwoju Kraju 2020, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020, jak również Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 oraz z pozostałymi aktualnie obowiązującymi dokumentami o charakterze planistycznym szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego.

Tabela 1. Wykaz głównych dokumentów strategicznych i planistycznych, wraz z podaniem kontekstu funkcjonowania, obejmujących zagadnienia związane ze Strategią Rozwoju Gminy Oława 2015-2024

L.p.	Nazwa dokumentu	Kontekst krajowy	Kontekst regionalny	Kontekst lokalny
1.	Strategia „Europa 2020”	X		
2.	Strategia Rozwoju Kraju 2020	X		
3.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020		X	
4.	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020		X	
5.	Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Oławskiego			X
5.	Strategia Rozwoju Gminy Oława 2000-2015			X
6.	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława			X
7.	Program Ochrony Środowiska Gminy Oława			X
8.	Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych Gminy Oława na lata 2013-2017			X
8.	Założenia do Planu Zaopatrzenia w Ciepło, Energię Elektryczną i Paliwa Gazowe dla Terenu Gminy Oława na lata 2012-2027			X
10.	Strategia Rozwoju Turystyki w gminie Oława na tle Subregionu "Kraina Grądów Odrzańskich"			X
11.	Plan Urzędzeniowo-Rolny Gminy Oława			X

Źródło: <http://bip.gminaolawa.pl/>

II. Diagnoza strategiczna Gminy Oława

1. Ogólna charakterystyka Gminy Oława

Oława jest gminą wiejską położoną we wschodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie oławskim. Gmina Oława leży wokół miasta Oława, które stanowi siedzibę gminy,

nad rzekami Odrą i Oławą. Gmina oddalona jest 16 km na południowy-wschód od Wrocławia. Powierzchnia gminy wynosi 233,9 km², co stanowi 1,2% powierzchni województwa, z czego 60,5% stanowią użytki rolne, a 20,4% lasy. Gmina Oława obejmuje terytorium 33 sołectw, które są jednostkami pomocniczymi gminy.

Rysunek 1. Położenie gminy Oława

Źródło danych: <http://www.gminaolawa.pl/>

Gmina Oława graniczy z miastem Oława oraz gminami:

- od południowego-wschodu z gminą Skarbimierz
- od wschodu z gminą Lubsza
- od południowego-zachodu z gminą Wiązów
- od zachodu z gminą Domaniów
- od północnego-zachodu z gminą Siechnice
- od północy z gminą Jelcz-Laskowice
- od północy z gminą Czernica.

Rysunek 2. Położenie gminy Oława na tle sąsiadujących gmin

Źródło danych: <http://www.gminaolawa.pl/>

Głównymi elementami komunikacji na terenie gminy Oława są autostrada A-4, drogi krajowe nr 94 i 39, drogi wojewódzkie nr 346, 396 i 455 oraz magistralna linia kolejowa relacji Wrocław – Kraków nr 132 o znaczeniu międzynarodowym (stacja w Lizawicach).

Gmina Oława uznawana jest za jeden z cenniejszych obszarów przyrodniczych województwa dolnośląskiego. Najwyższymi walorami przyrodniczymi wyróżniają się tereny w pradolinie Odry, z bardzo rzadkimi w skali kraju łągami i olsami. Wśród form ochrony przyrody wyróżnić należy cztery rezerваты przyrody, jeden użytek ekologiczny, jedenaście pomników przyrody oraz trzy obszary Natura 2000, z czego dwa stanowią obszary specjalnej ochrony ptaków oraz jeden specjalny obszar ochrony siedlisk. Tereny najciekawsze pod względem turystycznym to rozlewiska Odry, Oławy i Smortawy oraz lasy w dolinach tych rzek. Przez Gminę prowadzi turystyczny szlak czerwony, a na rzece Smortawie wyznaczony

jest szlak kajakowy. Oprócz wysokich walorów przyrodniczych terenów dolin rzecznych, Gmina posiada również bogate zaplecze kulturowe. Wśród wielu wspaniałych zabytków na szczególną uwagę zasługują zespoły pałacowe w Oleśnicy Małej i Jakubowicach, a także zabytkowe kościoły i krzyże pokutne.

2. Sytuacja demograficzna Gminy Oława

Wg danych uzyskanych z Urzędu Gminy w Oławie, liczba ludności na dzień 31.12.2014 r. wynosiła 14 863.

Największa liczba ludności zamieszkiwała w 2014 r. miejscowość Bystrzyca – 2 450 osób (16,5% ludności Gminy ogółem). Następnymi w kolejności są: Marcinkowice – 1 827 osób (12,3%), Stanowice – 909 osób (6,1%) i Godzikowice – 801 osób (5,4%).

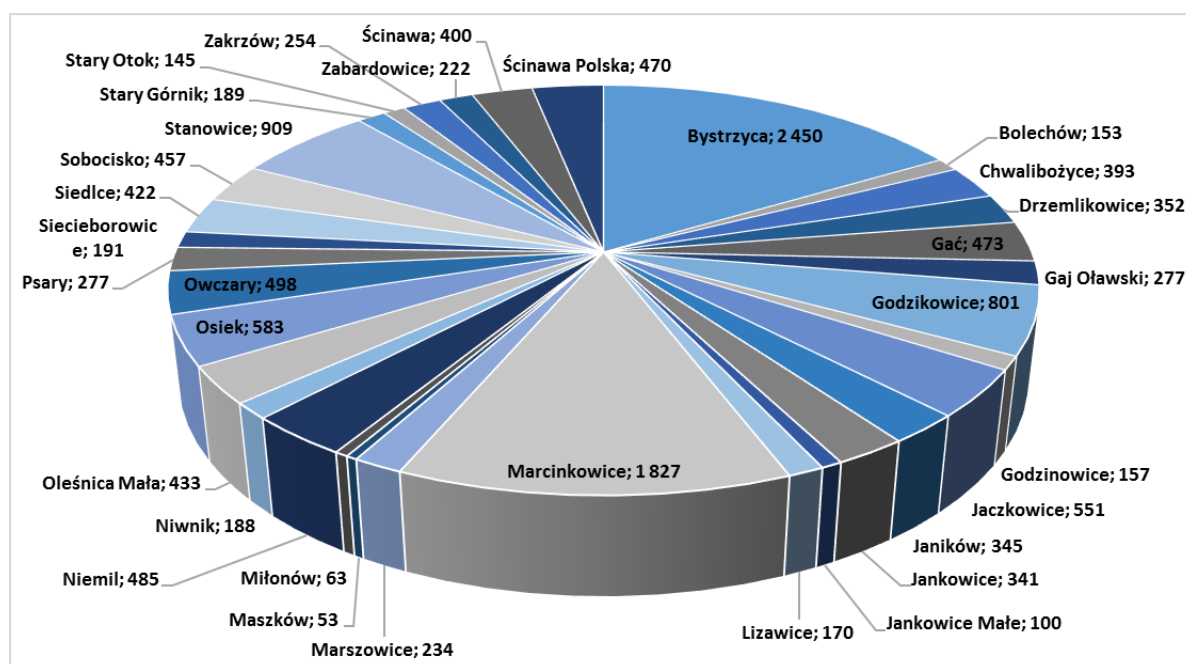
Tabela 2. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Oława (stan na 31.12.2014 r.)

L.p.	Nazwa sołectwa	Liczba osób zamieszkujących miejscowość
1.	Bystrzyca	2 450
2.	Bolechów	153
3.	Chwalibóżyce	393
4.	Drzemlikowice	352
5.	Gać	473
6.	Gaj Oławski	277
7.	Godzikowice	801
8.	Godzinowice	157
9.	Jaczkowice	551
10.	Janików	345
11.	Jankowice	341
12.	Jankowice Małe	100
13.	Lizawice	170
14.	Marcinkowice	1 827
15.	Marszowice	234
16.	Maszków	53
17.	Miłonów	63
18.	Niemil	485
19.	Niwnik	188
20.	Oleśnica Mała	433
21.	Osiek	583
22.	Owczary	498

23.	Psary	277
24.	Siecieborowice	191
25.	Siedlce	422
26.	Sobocisko	457
27.	Stanowice	909
28.	Stary Górnik	189
29.	Stary Otok	145
30.	Zakrzów	254
31.	Zabardowice	222
32.	Ścinawa	400
33.	Ścinawa Polska	470
Ogółem mieszkańców: 14 863		

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Oławie

Wykres 1. Procentowy udział ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Oława

Źródło: Opracowania własne

Ze względu na różnice w sposobie ewidencjonowania, w dalszej analizie wykorzystane zostaną dane GUS dotyczące ludności na terenie Gminy Oława.

Analiza danych GUS, dotyczących sytuacji demograficznej na obszarze Gminy Oława w latach 2008 – 2013 (Tabela 3) wykazała, że na koniec 2013 roku Gminę Oława zamieszkiwało 15 036 osób. Pod względem płci, niewielką przewagę stanowiły kobiety (tj. 50,7% w 2013 roku). W porównaniu do roku 2008, liczba ludności Gminy zwiększyła się o 1 161 mieszkańców (tj. o 8,37%).

Tabela 3. Struktura demograficzna Gminy Oława w latach 2008-2013

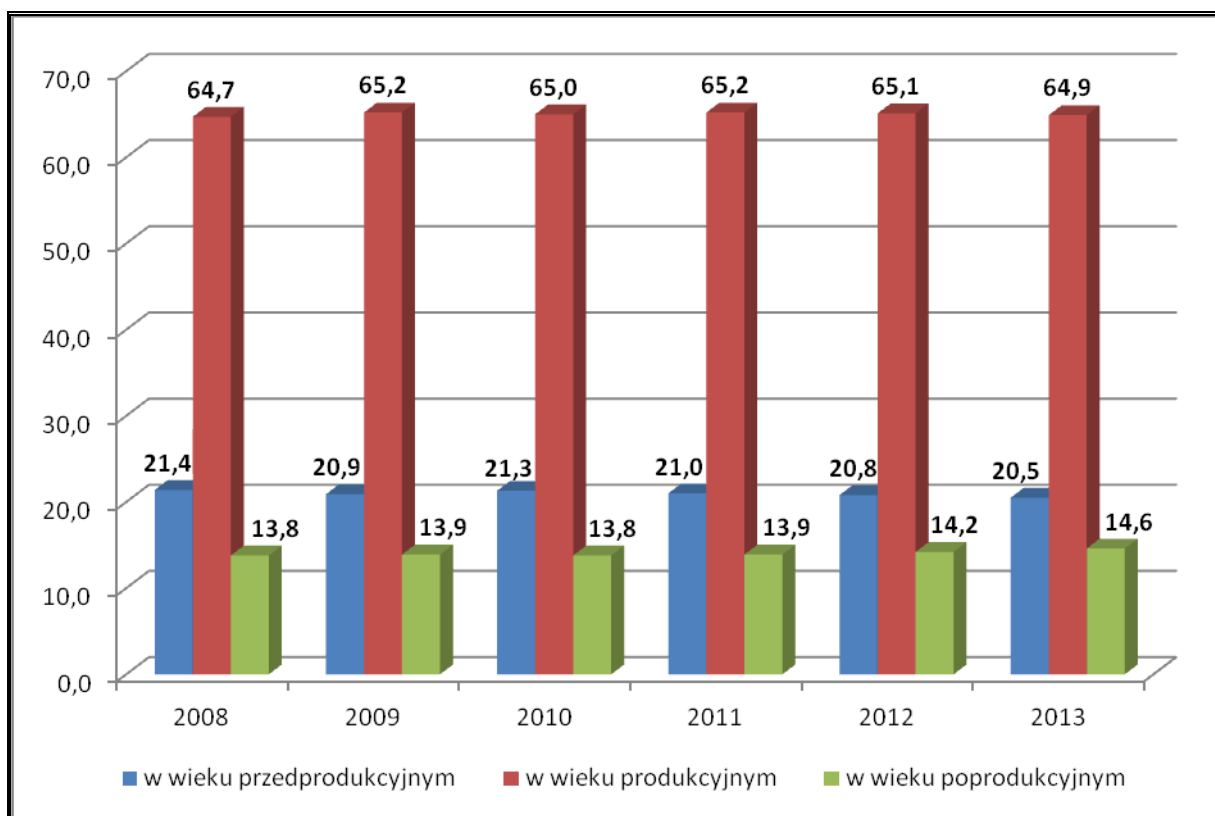
Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci							
ogółem	osoba	13 875	14 076	14 710	14 851	15 016	15 036
mężczyźni	osoba	6 788	6 912	7 280	7 346	7 414	7 414
<i>mężczyźni %</i>	%	48,9%	49,1%	49,5%	49,5%	49,4%	49,3%
kobiety	osoba	7 087	7 164	7 430	7 505	7 602	7 622
<i>kobiety %</i>	%	51,1%	50,9%	50,5%	50,5%	50,6%	50,7%
Przyrost naturalny							
ogółem	-	16	48	37	-12	9	6
mężczyźni	-	2	34	31	-8	-8	-5
kobiety	-	14	14	6	-4	17	11
Migracje na pobyt stały gminne							
zameldowania ogółem	osoba	295	354	353	369	286	267
zameldowania z miast	osoba	226	309	283	307	222	222
zameldowania ze wsi	osoba	60	38	57	54	62	43
zameldowania z zagranicy	osoba	9	7	13	8	2	2
wymeldowania ogółem	osoba	162	186	136	216	200	222
wymeldowania do miast	osoba	85	141	98	153	141	155
wymeldowania na wieś	osoba	50	39	32	58	52	40
wymeldowania za granicę	osoba	27	6	6	5	7	27
saldo migracji	osoba	133	168	217	153	86	45

Źródło: Dane GUS

Przyrost naturalny na terenie Gminy Oława w analizowanych latach 2008 – 2013 przyjmował niewielkie wartości, lecz kształtował się korzystnie, przyjmując dodatnie wartości (jedynie w roku 2011 odnotowano wartość ujemną), co oznacza przewagę urodzeń żywych nad liczbą zgonów w danym okresie. Niepokojący może być jednak fakt stopniowego zmniejszania się wartości wskaźnika. Największy spadek przyrostu naturalnego dla Gminy Oława wystąpił na przełomie lat 2010 i 2011, kiedy to z wysokiej wartości dodatniej w roku 2010, równej 37, w roku 2011 przyjął wartość ujemną, równą -12 (Tabela 3).

Saldo migracji gminnych w latach 2008 – 2013 kształtowało się w przeciągu całego okresu korzystnie, przyjmując wartości dodatnie. Oznacza to, że dużo mniej osób wyprowadza się z terenu Gminy (lub więcej osób się na tym terenie osiedla). Jednak wskaźnik ten systematycznie maleje - saldo migracji w roku 2008 wynosiło 133, natomiast w roku 2013 tylko 45 (Tabela 3).

Wykres 2. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku [%] na terenie Gminy Oława w latach 2008 - 2013

Źródło: Dane GUS

Analiza wykresu 2 w kontekście ekonomicznych grup wieku (lata 2008 – 2013) pozwala zauważyć trzy główne trendy:

- stopniowy spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym,
- bardzo niewielkie fluktuacje w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (z obecną tendencją malejącą),
- stopniowy wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Oznacza to, że społeczeństwo na terenie Gminy Oława starzeje się, podobnie jak obserwuje się to w skali kraju i Europy. Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- w związku ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym - spadek zapotrzebowania na usługi przedszkolne w kolejnych latach, spadek liczby uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjów. W konsekwencji konieczna może stać się racjonalizacja sieci szkół, których utrzymanie będzie nieefektywne,
- ze względu na wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym - nasilenie się problemów społecznych dotyczących osób starszych oraz wzrost wydatków Gminy w zakresie opieki społecznej. W związku z tym Gmina powinna dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup

wiekowych takich jak likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji (np. dodatkowe linie autobusowe).

Szczegółowy podział ludności Gminy Oława wg wieku (rok 2015) przedstawia Tabela 4. Najliczniejsze grupy stanowią osoby w przedziałach wiekowych 19-65, 19-60 oraz powyżej 70 lat.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Oława (stan na marzec 2015 r.)

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
0-2	154	170	324
3	76	80	156
4-5	189	157	346
6	102	97	199
7	93	96	189
8-12	416	412	828
13-15	263	256	519
16-17	165	186	351
18	100	104	204
19-65	5 022	-----	5 022
19-60	-----	4 473	4 473
> 65	702	-----	702
> 60	-----	1 552	1 552
Ogółem	7 282	7 583	14 865

Źródło: <http://bip.gminaolawa.pl/>

3. Gospodarka

3.1. Rolnictwo

Podstawową funkcją gospodarczą gminy wiejskiej Oława jest rolnictwo. Ze względu na występowanie licznych form ochrony przyrody na terenie Gminy występują bariery i ograniczenia związane z rozwojem przemysłu. Strukturę zagospodarowania gruntów Gminy Oława, wg Danych z GUS z 2005 r. przedstawia Tabela 5.

Tabela 5. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Oława

Wyszczególnienie	J. m.	
użytki rolne	ha	15 694
grunty orne	ha	14 394
sady	ha	154
łąki:	ha	838
pastwiska:	ha	308
las i grunty leśne	ha	4 839
pozostałe grunty i nieużytki	ha	2 865
razem	ha	39 092
Powierzchnia gminy ogółem	km²	233,9

Źródło: Dane GUS

Gmina Oława posiada dobre warunki glebowe do produkcji rolnej. Pod względem walorów użytkowych (urodzajności) w skali całej gminy przeważają gleby klasy IV – 55,8% użytków rolnych. Duży udział mają gleby klasy III, stanowiąc 33,8% rolniczego areалу gminy. Gleby klasy II zajmują tylko 1,6% (klasa I nie występuje). Gleby najslabsze – V i VI klasy – zajmują 8,8% przestrzeni rolniczej gminy.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oława

Na wschód od doliny Oławy (w zasięgu równiny) dominują kompleksy produkcyjne gleb pszennych dobrych z niewielkim udziałem żytniego bardzo dobrego i pszennego wadliwego. Natomiast na zachód od doliny rzeki Oławy przeważa kompleks pszenno-wadliwy z dość dużym udziałem żytniego bardzo dobrego, a także żytniego dobrego i stosunkowo niewielkim udziałem pszennego dobrego. W dolinie Oławy przeważają użytki zielone średnie, a w Pradolinie Wrocławskiej występują także użytki zielone bardzo dobre i dobre. Jedynym miejscem występowania mało korzystnych dla produkcji rolniczej gleb (kompleks żytni bardzo słaby) są użytkowane rolniczo rozłogi wsi Bystrzyca i Janików, tworzące obręb Bystrzyca. Zagrożenie erozyjne jest stosunkowo niewielkie ze względu na mało zróżnicowaną rzeźbę terenu (znikome spadki). W szczególnych warunkach takich jak okres suchy lub przy braku pokrywy roślinnej problem może stanowić erozja wietrzna na terenach z glebami pylastymi.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława,

Plan Urządzeniowo – Rolny Gminy Oława

Wg danych GUS dotyczących Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r., na terenie Gminy Oława funkcjonowało 1 844 gospodarstw rolnych. Największy udział stanowiły gospodarstwa rolne o powierzchni do 1 ha łącznie – 1 008 szt. (tj. 54,7% wszystkich gospodarstw

rolnych). Gospodarstwa o powierzchni powyżej 10 ha stanowiły 10,6% wszystkich gospodarstw rolnych.

Tabela 6. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Oława na koniec 2010 roku

Rodzaj gospodarstwa	J. m.	Powszechny Spis Rolny z 2010 r.
do 1 ha włącznie	Szt.	1 008
1 – 5 ha	Szt.	469
5 – 10 ha	Szt.	171
10 ha i więcej	Szt.	196

Źródło: GUS (Powszechny Spis Rolny z 2010 r.)

Struktura zasiewów w rejonie Gminy jest bardzo zróżnicowana (Tabela 7). Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym z 2010 r. największa powierzchnia gruntów rolnych przeznaczona była pod zasiew zbóż (zwłaszcza pszenicy ozimej), które stanowiły 67,3% ogólnej struktury zasiewów. Na kolejnym miejscu znajdowały się uprawy przemysłowe (26,8% ogólnej struktury zasiewów) oraz rzepak i rzepik (25,2% ogólnej struktury zasiewów). Najmniejsza powierzchnia przeznaczona była pod uprawę pszenżyta jarego (0,01% ogólnej struktury zasiewów).

Tabela 7. Struktura zasiewów na terenie Gminy Oława w 2010 roku

Wyszczególnienie	Jedn. Miary	2010
ogółem	ha	14 760,17
zboża razem	ha	9 930,67
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ha	7 508,06
pszenica ozima	ha	6 011,94
pszenica jara	ha	149,97
żyto	ha	104,73
jęczmień ozimy	ha	408,54
jęczmień jary	ha	649,80
owies	ha	106,55
pszenżyto ozime	ha	45,05
pszenżyto jare	ha	0,80
mieszanki zbożowe ozime	ha	10,42
mieszanki zbożowe jare	ha	20,25
kukurydza na ziarno	ha	2 352,60
ziemniaki	ha	564,27
uprawy przemysłowe	ha	3 959,78

buraki cukrowe	ha	241,04
rzepak i rzepik razem	ha	3 718,74
strączkowe jadalne na ziarno razem	ha	4,56
warzywa gruntowe	ha	226,88

Źródło: Dane GUS (Powszechny Spis Rolny z 2010 roku)

Dane uzyskane z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. na temat struktury hodowli zwierząt gospodarskich na terenie Gminy Oława (Tabela 8) wskazują, że najwięcej gospodarstw rolnych hoduje drób – 423 gospodarstwa oraz trzodę chlewną – 91 gospodarstw. Natomiast najmniej gospodarstw hoduje bydło (37 gospodarstw) oraz konie (40 gospodarstw).

Tabela 8. Struktura hodowli zwierząt gospodarskich na terenie Gminy Oława w 2010 roku

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw [szt.]	Liczba zwierząt gospodarskich [szt.]
bydło razem, w tym:	37	290
krowy	33	87
trzoda chlewna razem, w tym:	91	1 027
lochy	44	153
konie	40	57
drób ogółem razem, w tym:	423	91 228
drób kurzy	412	66 790

Źródło: Dane GUS (Powszechny Spis Rolny z 2010 roku)

3.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza

Alternatywnym w stosunku do rolnictwa źródłem utrzymania miejscowej ludności jest szereg, przedsiębiorstw, przeważnie niewielkich. Rozwinęły się aktywności w zakresie produkcji (nierolniczej), napraw, budownictwa i różnego rodzaju usług komercyjnych, skierowanych zarówno na rynek lokalny, jak i zewnętrzny.

Dane na temat struktury działalności gospodarczej pozyskane z GUS wykazały, że pod koniec 2013 roku na terenie Gminy Oława działało ogółem 1 208 podmiotów gospodarczych, z czego 1% w sektorze publicznym, zaś 99% w sektorze prywatnym (Tabela 9).

Tabela 9. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Oława w latach 2008 – 2013

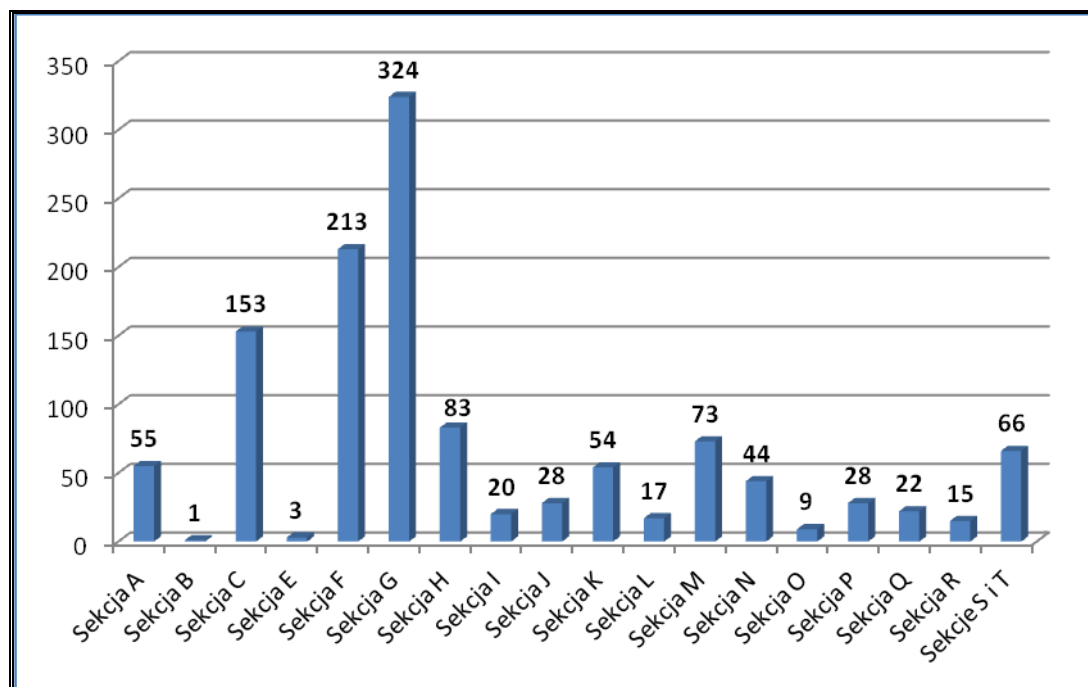
Wyszczególnienie		2008	2009	2010	2011	2012	2013
podmioty gospodarki narodowej ogółem		906	959	1 046	1 105	1 140	1 208
sektor publiczny	ogółem	13	12	12	12	12	12
	państwowe i samorządowe	10	9	8	8	8	8

	jednostki prawa budżetowego						
sektor prywatny	ogółem	893	947	1 034	1 093	1 128	1 196
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	750	803	884	928	958	1 010
	spółki handlowe	51	55	56	66	69	73
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	19	19	21	26	25	26
	spółdzielnie	9	9	8	8	8	8
	fundacje	0	1	1	1	2	2
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	10	11	15	19	20	27

Źródło: Dane GUS

Analiza danych z tabeli 9 wskazuje, że liczba podmiotów gospodarczych na obszarze Gminy w przeciągu lat 2008 – 2013 wyraźnie wzrosła. W porównaniu z rokiem 2008 liczba podmiotów gospodarczych na koniec 2013 roku zwiększyła się o 302, czyli o ponad 33%. Szczególnie widoczny jest znaczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym – przykładowo liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zwiększyła się z 750 (rok 2008) do 1 010 (rok 2013).

Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Oława w 2013 r. wg sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa

T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Zgodnie z wykresem 3, prywatna działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy Oława w 2013 r. koncentrowała się głównie na Sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle), która stanowi około 32,1% wszystkich podmiotów gospodarczych, Sekcji F – budownictwie (21,1% podmiotów gospodarczych) oraz Sekcji C – przetwórstwo przemysłowe (15,1% podmiotów gospodarczych).

Do największych podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Gminy Oława należą:

- Na terenach inwestycyjnych w Stanowicach:
 - ARDEX Polska Sp. z o.o.
Branża: produkcja chemii budowlanej; Adres: ul. Jarzębionowa 6, Stanowice, 55-200 Oława
 - AUTO-COMPLEX OŁAWA
Branża: diagnostyka samochodowa; Adres: ul. Klonowa 4, Stanowice, 55-200 Oława
 - BAMA-EUROPA Sp. z o.o.
Branża: spożywcza; Adres: ul. Lotnicza 2, Stanowice, 55-200 Oława
 - BIMs PLUS FHH Sp. z o.o. DOLNY ŚLĄSK Sp.K.
Branża: armatura sanitarna; Adres: ul. Klonowa 1, Stanowice, 55-200 Oława
 - Cargo Truck Trading Sp. z o.o.
Branża: pojazdy ciężarowe i maszyny budowlane - skup i sprzedaż; Adres: ul. Topolowa 4, Stanowice, 55-200 Oława
 - PHUT Fabo
Branża: transport, spedycja, logistyka; Adres: ul. Lotnicza 9, Stanowice, 55-200 Oława
 - Heiche
Branża: galwanizernia; Adres: ul. Jarzębinowa 2, Stanowice, 55-200 Oława
 - Kompozyty Sp. z o.o.
Branża: produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych; Adres: ul. Topolowa 8, Stanowice, 55-200 Oława
 - KOTT Sp. z o.o.

Branża: wytwarzanie części zamiennych z metalu; Adres: ul. Leśna 3, Stanowice, 55-200 Oława

- Lorenz Bahlsen Snack World Sp. z o.o.

Branża: przetwórstwo spożywcze; Adres: ul. Jarzębinowa 37, Stanowice, 55-200 Oława

- METAL-TRANS

Branża: usługi budowlane, Adres: ul. Leśna 7, Stanowice, 55-200 Oława

- PPHU Poltrans

Branża: produkcja części zamiennych do samochodów ciężarowych, naczep i autobusów, Adres: ul. Opolska 25, 55-200 Oława

- Roba Metals Polska Sp. z o.o.

Branża: obróbka metali i pochodnych; Adres: ul. Jarzębinowa 39, Stanowice, 55-200 Oława

- Sandbet Fabryka Betonu Maciej Jucha

Branża: produkcja betonu; Adres: ul. Jarzębinowa 39, Stanowice, 55-200 Oława

- Semmelrock Stein + Design Sp. z o.o.

Branża: produkcja kostki brukowej; Adres: ul. Wierzbowa 1, Stanowice, 55-200 Oława

- SG Sp. z o.o.

Branża: produkcja opakowań spożywczych; Adres: ul. Lotnicza 8, Stanowice, 55-200 Oława

- Šoko Sp. z o.o.

Branża: produkcja wyrobów z metalu; Adres: ul. Poziomkowa 68, Stanowice, 55-200 Oława

- WISI AUTOMOTIVE POLSKA Sp. z o.o.

Branża: produkcja systemów teleinformatycznych dla branży samochodowej; Adres: ul. Leśna 3, Stanowice, 55-200 Oława

- WABCO Polska Sp. z o.o.

Branża: dostawa technologii i systemów kontroli w zakresie bezpieczeństwa i wydajności pojazdów użytkowych, Adres: ul. Ostrowskiego 34, 53-238 Wrocław

- Na terenach inwestycyjnych w Godzikowicach:

- SIL-PRO Bloczki Silikatowe Sp. z o.o.

Branża: produkcja bloczków silikatowych; Adres: Godzikowice 50M, 55-200

- 2P Poland Sp. z o.o. ul Wiosenna 14/2, Wrocław

Branża: obróbka materiałów metalowych (zakład w budowie)

- Na innych terenach:
 - Bartek Candles Małgorzata i Janusz Bryłkowscy Spółka Jawna
Branża: produkcja świec ul. Wójcicka 12, Bystrzyca, 55-200 Oława
 - Przetwórstwo Tworzyw Sztucznych WAŚ Józef i Leszek Waś Sp.J.
Branża: produkcja oświetlenia Godzikowice ul. Stalowa 7,9, 55-200 Oława,
 - Zakład Gospodarowania Odpadami Sp. z o.o.
Branża: gospodarka odpadami innymi niż niebezpieczne i obojętne; Adres: Gać 90, 55-200 OŁAWA.

Źródło: Dane Urzędu Gminy Oława

OFERTA INWESTYCYJNA GMINY OŁAWA

Gmina Oława jest niezwykle atrakcyjna dla inwestorów, ze względu na:

- dogodnie położenie w sąsiedztwie aglomeracji wrocławskiej, 16 km na południowy wschód od jej centrum,
- położenie przy międzynarodowej trasie A4 i drodze krajowej nr 94 oraz ważnych szlakach kolejowych i wodnych.

Dodatkowymi ułatwieniami dla inwestorów są:

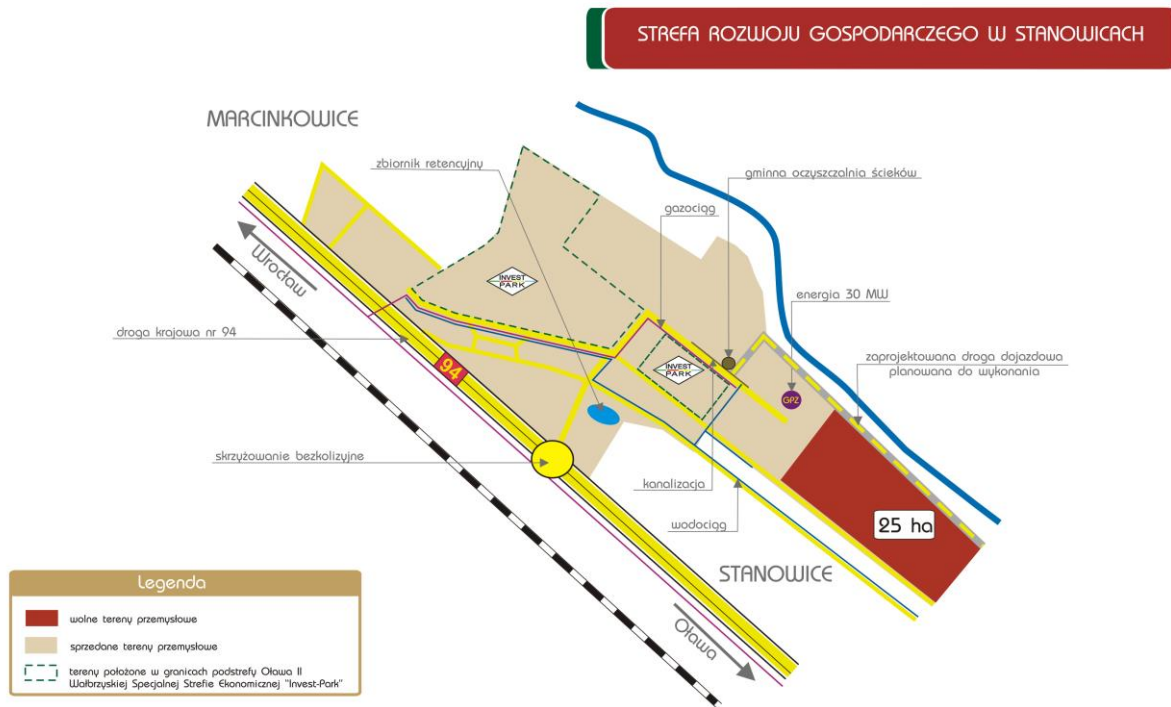
- zwolnienia z podatku od nieruchomości do lat 3 w ramach Pomocy Publicznej dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Oława w ramach programu pomocy de *minimis*),
- możliwość podziału terenu według potrzeb inwestora,
- atrakcyjna cena gruntów,
- zwolnienie nabywców z opłat za wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej,
- możliwość nabycia terenów na własność,
- sprawnie działające instytucje wspierające przedsiębiorczość,
- dobrze wykwalifikowani pracownicy, kadra techniczna i specjaliści,
- kierunki kształcenia zawodowego zapewniające stały dopływ młodych, dobrze wykwalifikowanych pracowników.

Gmina Oława jest właścicielem dwóch atrakcyjnych kompleksów inwestycyjnych. Są to tereny położone w **Strefie Rozwoju Gospodarczego w Stanowicach**, na których pozostało do zagospodarowania około 25 ha oraz utworzony w 2006 roku **teren inwestycyjny w Godzikowicach** położony w granicach podstrefy Oława II Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej "INVEST-PARK", na którym pozostało około 39 ha do zagospodarowania. Obydwa tereny posiadają aktualne plany zagospodarowania przestrzennego, są w pełni wyposażone w infrastrukturę energetyczną, gazową, wodną oraz drogi dojazdowe. Strefy położone są korzystnie przy głównych szlakach drogowych: strefa rozwoju gospodarczego w Stanowicach położona jest około 20 km na południowy wschód od stolicy Dolnego Śląska Wrocławia, wzdłuż drogi krajowej nr 94 Wrocław – Opole, natomiast strefa rozwoju

gospodarczego w Godzikowicach położona jest około 30 km na południowy wschód od Wrocławia, również wzdłuż drogi krajowej nr 94 Wrocław – Opole.

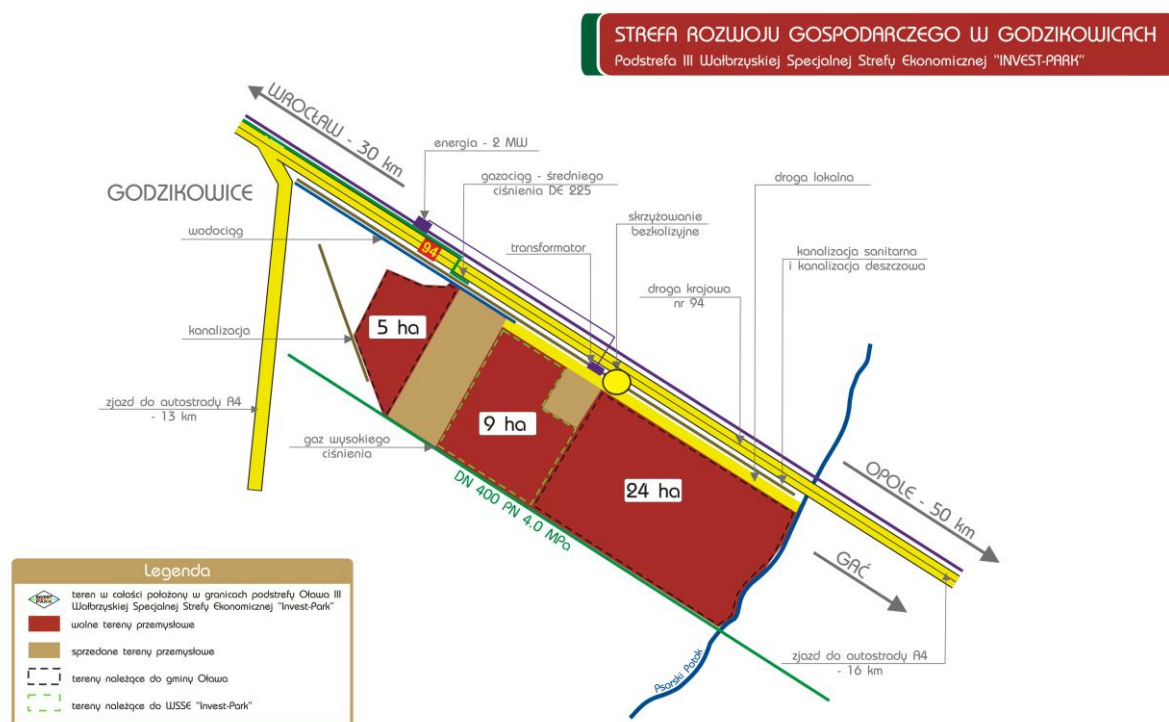
Źródło: <http://www.gminaolawa.pl/>

Rysunek 3. Schemat terenu inwestycyjnego w Stanowicach na obszarze Gminy Oława

Źródło: <http://www.gminaolawa.pl/>

Rysunek 4. Schemat terenu inwestycyjnego w Godzikowicach na obszarze Gminy Oława

Źródło: <http://www.gminaolawa.pl/>

KOMPLEKSY INWESTYCYJNE NA TERENIE GMINY OŁAWA BĘDĄCA WŁASNOŚCIĄ PODMIOTÓW PRYWATNYCH:

Na terenie Gminy Oława znajdują się cztery kompleksy inwestycyjne znajdujące się z rąk prywatnych, które posiadają aktualne plany zagospodarowania przestrzennego, są to:

- kompleks około 50 ha w miejscowości Gać,
- kompleks 12 ha w miejscowości Gać,
- kompleks 20 ha w miejscowości Godzikowice,
- tereny inwestycyjne wzdłuż drogi krajowej nr 94.

3.3. Turystyka

Gmina Oława wyróżnia się bogatymi walorami przyrodniczymi oraz kulturowymi. Dodatkowo rozwojowi turystyki na tym terenie sprzyja bliskość Wrocławia oraz granicy polsko-czeskiej. Mimo to turystyka jako element bazy ekonomicznej Gminy nie odgrywa prawie żadnej roli. Gmina Oława w chwili obecnej nie jest postrzegana jako ośrodek turystyczny, a istniejący potencjał w tym kierunku nie jest odpowiednio wykorzystywany.

Gmina usytuowana jest w nizinnej części Dolnego Śląska i należy do najcieplejszych rejonów w kraju, z łagodnymi, krótkimi zimami oraz wysokimi temperaturami w lecie.

Tereny najciekawsze pod względem turystycznym to rozlewiska Odry, Oławy i Smortawy oraz lasy w dolinach tych rzek. Przez gminę prowadzi turystyczny szlak czerwony (Oława – rezerwat Zwierzyniec, Ścinawa Polska, rejon rezerwatu Grodzisko Ryczyńskie, Bystrzyca, Janików – do Jelcza-Laskowic). Łączna długość szlaków pieszych w granicach gminy Oława wynosi 20 km. Na rzece Smortawie wyznaczony jest szlak kajakowy. Oprócz walorów przyrodniczych terenów dolin rzecznych, atrakcję turystyczną stanowi osiem parków zabytkowych. Szlaki turystyczne, możliwość uprawiania turystyki pieszej, rowerowej, kajakowej i konnej, liczne zabytki oraz wiekowe pomniki przyrody, położone wśród lasów, parków i starorzeczy, stanowią wspaniałe warunki do wypoczynku.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława

Turystyka stanowi ogromną szansę dla rozwoju Gminy Oława w przyszłości. Rozwój tej gałęzi gospodarki mógłby znacznie wzbogacić Gminę oraz rozwiązać jej problem z wysokim bezrobociem. W związku z tym w najbliższych latach wskazana jest większa promocja obszaru, w czym pomocne może być pozyskanie funduszy z Unii Europejskiej.

WALORY PRZYRODNICZE

Gmina Oława uznawana jest za jeden z cenniejszych obszarów przyrodniczych województwa dolnośląskiego. Najwyższymi walorami przyrodniczymi wyróżniają się tereny w pradolinie Odry, z bardzo rzadkimi w skali kraju łągami i olsami. Obszar Gminy znajduje się w zasięgu trzech obszarów Natura 2000 utworzonych w celu ochrony cennych pod względem przyrodniczym i zagrożonych elementów różnorodności biologicznej. Atrakcję stanowią także cztery rezerваты przyrody: Zwierzyniec, Grodziska Ryczyńskie, Leśna Woda i Kanigóra, z drzewostanem liczącym od 80 do 250 lat oraz unikatową florą. Zidentyfikowano także jeden użytek ekologiczny oraz 11 pomników przyrody. Na obszarze pomiędzy Oławą i Bystrzycą stwierdzono obecność wielu chronionych gatunków roślin i zwierząt. Szczególnie ważny z punktu widzenia przyrodniczego jest las pomiędzy miejscowościami Oława i Bystrzyca zwany „Lasem Ryczyńskim”, który stanowi ostoję wszystkich chronionych gatunków bezkręgowców z terenu gminy. W przyszłości planowane jest utworzenie Nadodrzańskiego Oławsko-Wrocławskiego Parku Krajobrazowego w granicach Parku Krajobrazowego „Dolina Odry II”.

Tabela 10. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Oława

L.p.	Formy ochrony przyrody	
	Rezerваты przyrody	
	Nazwa	Powierzchnia
1.	Zwierzyniec	8,65 ha
2.	Kanigóra	3,0 ha

3.	Grodzisko Ryczyńskie	1,83 ha
4.	Leśna Woda	4,94 ha
Użytki ekologiczne		
	Nazwa	Powierzchnia
1.	Zimowity	2,17 ha
Pomniki przyrody		
	Nazwa	Miejscowość
1.	Grupa trzech dębów szypułkowych <i>Quercus robur</i>	Chwalibóżyce
2.	Pojedyncza lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Oleśnica Mała
3.	Pojedynczy dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Niemil
4.	Pojedyncza lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Osiek
5.	Grupa dwóch platanów klonolistnych <i>Platanus acerifolia</i>	Jakubowice
6.	Grupa trzech dębów szypułkowych <i>Quercus robur</i>	Jakubowice
6a.	Pojedynczy tulipanowiec amerykański <i>Liliodendron tulipifera</i>	Jakubowice
7.	Grupa dębów szypułkowych <i>Quercus robur</i>	Stary Górnik
8.	Grupa dwóch dębów szypułkowych <i>Quercus robur</i>	Stary Górnik
9.	Pojedynczy dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Bystrzyca
10.	Pojedynczy dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Stary Górnik
11.	Grupa dębów (10 szt.) <i>Quercus robur</i>	Stary Górnik
Obszary Natura 2000		
	Nazwa	Powierzchnia
1.	Grądy w Dolinie Odry PLH 020017	8348,9 ha
2.	Grądy odrzańskie PLB 020002	19999,3 ha
3.	Dąbrowy Janikowskie PLH 020089	15,6 ha

Źródło: Program Ochrony Środowiska Gminy Oława

Rezerwat przyrody położone są w zasięgu Pradoliny Wrocławskiej, po prawobrzeżnej stronie koryta rzeki Odry.

- **Rezerwat „Zwierzyniec”** - utworzony w 1958 r., powierzchnia 8,65 ha. Przedmiotem ochrony jest fragment zabytkowego drzewostanu lęgowego z cechami grądu niskiego, porastającego

mady rzeczne wypełniające stare koryto Odry. Rezerwat składa się z dwóch części rozdzielonych gruntami z zabudową leśnicówki - zachodnią część (pow. 1,51 ha) porasta drzewostan zróżnicowany wiekowo ze starodrzewiem, m.in. dębu szypułkowego w wieku 110-180 lat, lipą drobnolistną (80-140 lat), grabem pospolitym, pojedynczymi okazami jesionu wyniosłego, klonu polnego oraz (sporadycznie) modrzewia europejskiego w wieku 80-110 lat oraz część wschodnią (pow. 7,14 ha), obejmującą drzewostan o podobnie zróżnicowanym składzie, ale jeszcze starszy (190-230 lat),

- **Rezerwat „Grodziska Ryczyńskie”** – przyrodniczo-archeologiczny, utworzony w 1958 r., powierzchnia 1,83 ha. Przedmiotem ochrony są pozostałości prehistorycznego grodziska oraz łęgowy drzewostan osiągający 110-140 lat, na koronie wału 170-210 lat, a pojedyncze okazy – nawet 250 lat. W składzie gatunkowym drzewostanu dominuje dąb szypułkowy, klon jawor, jesion wyniosły. Duże grodzisko stanowi pozostałość po tzw. trakcie pierścieniowym. Wysokość wałów dochodzi do 5 m, a średnica grodu 154 m (obwód wałów – 360 m). Szerokość fosi otaczającej część grodziska – 10 m,
- **Rezerwat leśny „Kanigóra”** - utworzony w 1958 r., powierzchnia około 3,0 ha. Przedmiotem ochrony jest fragment drzewostanów łęgowych dawnej puszczy nadodrzańskiej. W strukturze gatunkowej drzewostanu dominuje dąb szypułkowy w wieku 150-250 lat, z domieszką grabu pospolitego, lipy drobnolistnej i olszy czarnej (wiek 150-200 lat) oraz sporadycznie jesionu wyniosłego i wiązu polnego. Bogactwo gatunkowe charakteryzuje również podszyt i runo tego leśnego fragmentu,
- **Rezerwat „Leśna Woda”** - utworzony w 1958 r., powierzchnia 4,94 ha (w zasięgu gminy) oraz 16,0 ha na terenie województwa opolskiego. Przedmiotem ochrony jest dwupiętrowy, wielowiekowy drzewostan składający się z modrzewiowo-bukowo-sosnowego piętra górnego (z domieszką dębu szypułkowego) oraz z piętra II o podobnym składzie gatunkowym, ale z dużym udziałem grabu pospolitego.

Na terenie Gminy znajduje się tylko jeden **użytek ekologiczny Zimowity**, o powierzchni 2,17 ha. Położony jest w kompleksie lasów nadodrzańskich, w pododdziale H oddziału Nadleśnictwa Oława, pomiędzy wsią Lipki a granicą miasta Oława. Przedmiotem ochrony jest tu łąka śródleśna z chronionym zimowitem jesiennym *Colchicum autumnale*.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława

Obszary Natura 2000 na terenie Gminy Oława to Grądy w Dolinie Odry, Grądy Odrzańskie oraz Dąbrowy Janikowskie.

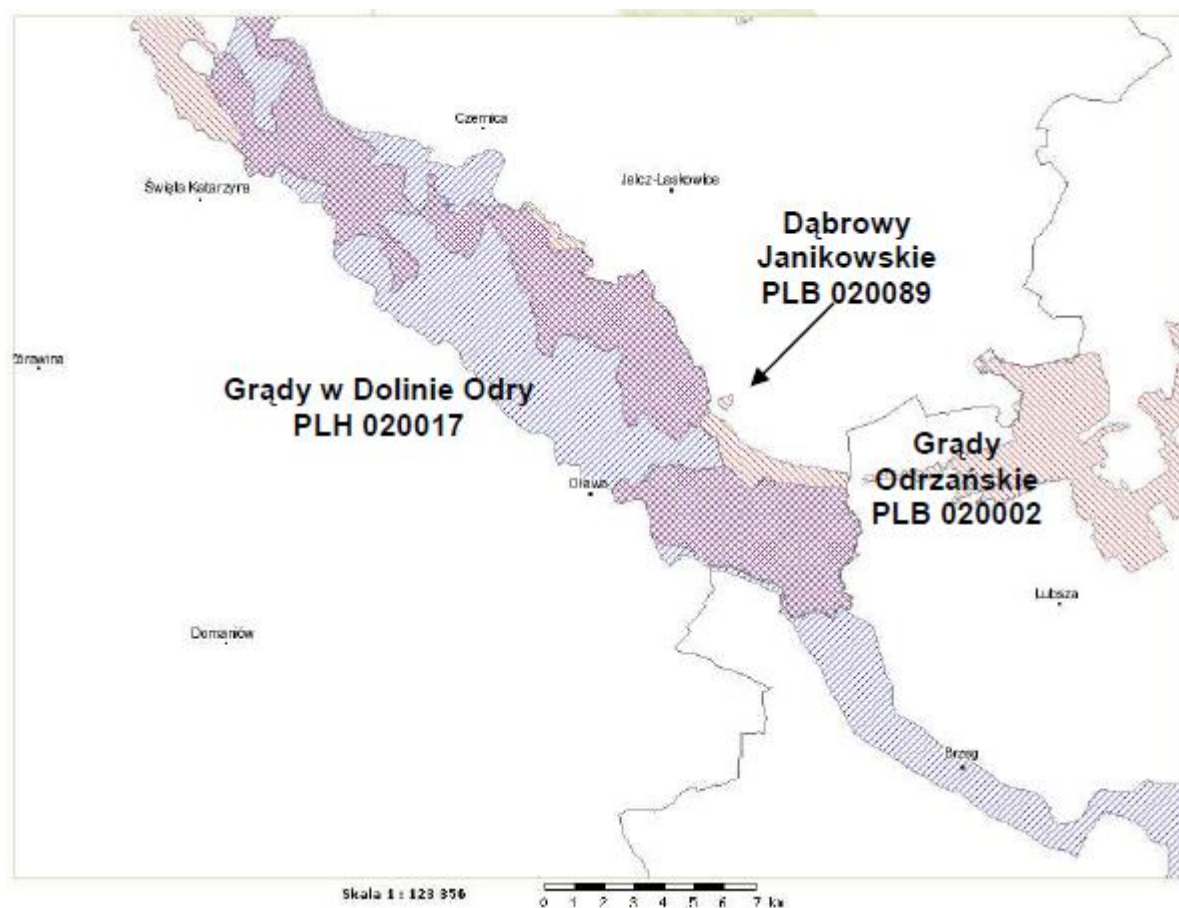
- **Grądy w Dolinie Odry PLH 020017 (specjalny obszar ochrony siedlisk)** - powierzchnia: 8 348,9 ha. Obszar obejmuje kilka kompleksów leśnych w dolinie Odry pomiędzy Wrocławiem a Oławą oraz fragmenty samej doliny rzecznej. Teren charakteryzuje się dużą mozaiką siedlisk - od suchych muraw i fragmentów borów na wydmach piaszczystych po roślinność wodną i szuwarową starorzeczy i oczek wodnych. W obszarze znajduje się jeden z większych kompleksów leśnych (grądów i łęgów) w dolinie Odry, wraz z terenami łąkowymi, charakteryzujący się też dużą różnorodnością siedlisk podmokłych. Łącznie zidentyfikowano

tu 11 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 16 gatunków z Załącznika II tej dyrektywy. Występuje tu jedno z najlepiej zachowanych stanowisk kotewki orzecha wodnego *Trapa natans* w dolinie Odry oraz wielu innych gatunków mokradłowo-wodnych. Obszar jest ważnym żerowiskiem nietoperzy, które w lasach nadodrzańskich zakładają wiele koloni lęgowych. Występują tu także: bóbr i wydra, traszka grzebieniasta i kumaki, a w dolinie Odry i jej dopływach żyje aż 6 gatunków ryb z Załączników Dyrektywy Siedliskowej. Wśród owadów występuje 7 gatunków „naturowych”, w tym priorytetowa pachnica dębowa *Osmoderma eremita* oraz bardzo liczne populacje obu gatunków modraszków.

- **Grądy odrzańskie PLB 020002 (obszar specjalnej ochrony ptaków)** – powierzchnia 19999,3 ha; obszar obejmuje 70-cio kilometrowy odcinek doliny Odry między Narokiem a Wrocławiem. Teren jest silnie zmeliorowany. Znajdują się tu liczne ciekły wodne, stare koryta rzeczne, pozostałości rozlewisk i stawów. Dolina pokryta jest lasami, łąkami, pastwiskami i polami uprawnymi. W skład lasów wchodzi przede wszystkim drzewostany dębowo-grabowe oraz w mniejszej ilości małe płaty zadrzewień olszowo-wiązowych i wierzbowo-topolowych. W Grądach Odrzańskich stwierdzono występowanie 113 gatunków lęgowych ptaków, wśród których wiele z nich ma bardzo ograniczony zasięg występowania w kraju lub zagrożonych jest wyginięciem (dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus* i dzięcioł zielony *P. viridis*, mucholówka białoszyja *Ficedula albicollis*, kania czarna *Milvus migrans* i kania ruda *M. milvus*, trzmielojad *Pernis apivorus*, orlik krzykliwy *Aquila pomarina*, kobuz *Falco subbuteo*). Większość z tych gatunków została zawarta w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Uwarunkowania przyrodnicze obszaru Natura 2000 Grądy Odrzańskie predestynują go do rozwijania takich form turystyki aktywnej jak: wędrówki piesze, rowerowe, konne, kajakarstwo, wędkarstwo itd. Są to również doskonałe tereny dla turystyki edukacyjnej i rodzinnej.
- **Dąbrowy Janikowskie PLH 020089 (specjalny obszar ochrony siedlisk)** – obszar o powierzchni 15,6 ha, położony w regionie wrocławskim (część oddziału 132 Leśnictwa Janików w Nadleśnictwie Oława, w rejonie wsi Janików. Teren jest zagrożony przez zmianę sposobu użytkowania, np. intensyfikację cięć rębnych lub przebudowę drzewostanu. Występuje tutaj rzadki w tej części Niziny Śląskiej zespół acidofilnej dąbrowy, który jest zarazem siedliskiem chronionych tu gatunków bezkręgowców. Obszar ma wielkie znaczenie dla przetrwania jelonka rogasza *Lucanus cervus* na Dolnym Śląsku. Obejmuje jedno z nielicznych stanowisk gatunku w tym województwie potwierdzone po 2000 roku.

Źródło: <http://obszary.natura2000.pl/>

Rysunek 5. Obszary Natura 2000 na terenie Gminy Oława

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Oława

WALORY KULTUROWE

Na terenie Gminy Oława znajduje się wiele wspaniałych zabytków, wśród których na szczególną uwagę zasługują zespoły pałacowe w Oleśnicy Małej i Jakubowicach, a także zabytkowe kościoły i krzyże pokutne.

Rejestr zabytków (innych niż archeologiczne) dla gminy wiejskiej Oława obejmuje łącznie 25 pozycji. Są to kościoły – 12 obiektów w różnym stylu (m.in. gotyckim, renesansowym, barokowym), jedna kaplica w Psarach, zespół pałacowy w Drzemlikowicach, zespół dworsko-folwarczny w Gaci, pałace i parki pałacowe w Oleśnicy Małej (z mauzoleum) i Zabardowicach oraz parki pałacowe w Marszowicach, Siecieborowicach i Ścinawie. Do rejestru zabytków wpisano też niektóre obiekty gospodarcze: wiatrak - holender w Owczarach i stajnię - spichlerz w zespole dworskim w Psarach.

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków:

- Kościół Parafialny NMP Anielskiej w Bystrzycy,
- Kościół filialny św. Antoniego w Chwalibóżykach,
- Zespół pałacowo-parkowy w Jakubowicach,
- Kościół filialny Podwyższenia Krzyża Świętego w Gaci,

- Zespół dworsko-folwarczny, w tym m.in. ogrody i sad z reliktem fosy w Gaci,
- Dwór (obecnie gospodarstwo prywatne) w Gaci,
- Kościół filialny Św. Trójcy w Gaju Oławskim,
- Kościół Parafialny Znalezienia Krzyża Świętego w Godzikowicach,
- Kościół Narodzenia NMP w Marszowicach,
- Park Pałacowy w Marszowicach,
- Kościół filialny Św. Katarzyny w Niemilu,
- Kościół filialny Św. Wawrzyńca w Oleśnicy Małej,
- Pałac (obecnie Instytut Hodowli Roślin) w Oleśnicy Małej,
- Park pałacowy z mauzoleum rodu York von Wartenburg,
- Kościół Św. Marii Magdaleny w Osieku,
- Kościół Św. Marcina w Owczarach,
- Wiatrak – holender w Owczarach,
- Kościół parafialny Narodzenia NMP w Psarach,
- Kaplica w Psarach,
- Stajnia – spichlerz w Psarach,
- Park pałacowy w Siecieborowicach,
- Kościół parafialny Wniebowzięcia NMP w Sobocisku,
- Park pałacowy w Ścinawie,
- Park pałacowy w Zabardowicach,
- Pałac w Zabardowicach,
- Kościół i kaplica cmentarna w Marcinkowicach.

Pałac w Oleśnicy Małej (źródło: <http://www.gminaolawa.pl/>; fot. R.M.Sołdek)

Pałac w Oleśnicy Małej to jeden z największych pałaców na Dolnym Śląsku. Prawdopodobnie na jego miejscu istniała w latach 1220-27 pierwsza na Dolnym Śląsku komandoria templariuszy. Od roku 1955 pałac jest siedzibą Zakładu Doświadczalnego Hodowli i Aklimatyzacji Roślin. Wewnątrz pałacu należy zobaczyć dawną salę biblioteczną z oryginalnym belkowanym stropem, kartusz herbowy Hansa Yorcka von Wartenburga oraz rokokowy piec kaflowy. Na zewnątrz, poza majestatyczną bryłą, kartuszami herbowymi, rzadkim wiatrowskazem w kształcie pawia na wieży Zofii, warto obejrzeć kamienne płyty średniowiecznego stołu sędziowskiego, nagrobek ulubionego konia feldmarszałka Siwka z Möckern i pomnik poległych podczas I wojny.

Pałac w Jakubowicach (źródło: <http://www.gminaolawa.pl/>; fot. R.M.Sołdek)

Kościół w Niemilu (źródło: <http://www.gminaolawa.pl/>; fot. J.Szulżyk UG Oława)

Krzyż pokutny w Psarach (źródło: <http://www.gminaolawa.pl/>; fot. Z.Jakubowicz)

W ewidencji zabytków jako obiekty o walorach kulturowych ujęto łącznie 303 obiekty. Ewidencja zabytków architektury i budownictwa obejmuje różne obiekty nieruchome powstałe przed 1945 r., w których późniejsza działalność nie zatarała cech świadczących o ich historycznym rodowodzie, stanowiące charakterystyczne przykłady działalności budowlanej dawnych epok lub posiadające znaczące w skali lokalnej walory artystyczno-architektoniczne. Najwięcej tego typu obiektów o walorach kulturowych znajduje się

w Bystrzycy (50), Osieku (38) i Siedlcach (20). Zdecydowanie przeważają domy mieszkalne lub mieszkalno-gospodarcze z XIX w. i początku XX w. Z innych rodzajów obiektów kulturowych omawianego typu wymienić można:

- kaplice w Bolechowie, Bystrzycy i Maszkowie,
- pałace i zespoły pałacowe (Marszowice, Oleśnica Mała, Psary, Siecieborowice, Ścinawa, Zabardowice, Zakrzów),
- cmentarze (Bolechów, Bystrzyca – 2 obiekty, Chwalibożyce, Drzemlikowice, Gaj Oławski, Godzikowice – 2 obiekty, Godzinowice, Jaczkowice, Jankowice, Lizawice, Marcinkowice, Marszowice – 2 obiekty, Niemil, Niwnik, Oleśnica Mała, Osiek – 2 obiekty, Owczary – 2 obiekty, Siedlce, Sobocisko – 3 obiekty, Stanowice, Stary Górnik, Stary Otok, Zabardowice),
- budynki stacji transformatorowych (Chwalibożyce, Drzemlikowice, Gać, Godzikowice, Marszowice, Osiek),
- spichlerze (Jaczkowice, Marszowice, Siecieborowice),
- zespół budynków i urządzeń służby Lipki - na południe od wsi Bystrzyca.

Na obszarze gminy występują liczne stanowiska archeologiczne (275 stanowisk, w tym 21 wpisanych do rejestru zabytków, 238 wpisanych do ewidencji zabytków i 16 będących obecnie w fazie dokumentowania), 25 niearcheologicznych obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz 303 niearcheologiczne obiekty i zespoły ujęte w ewidencji zabytków. Ponadto zidentyfikowano też zabytkowe układy zieleni, takie jak: parki, ogrody, skwery, cmentarze oraz szpalery i aleje drzew, które wymagają ochrony i w przyszłości należy włączyć je do rejestru/ewidencji zabytków.

Wyżej wymienione zabytki w większości nie wykluczają możliwości różnych sposobów zagospodarowania terenu, choć mogą stwarzać pewne utrudnienia. W przypadku modernizacji, remontów lub zmiany funkcji obiektów, prace należy uzgodnić z wojewódzkim konserwatorem zabytków i odpowiednio zabezpieczyć stanowisko.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława

Amatorom pieszych wycieczek i rowerowych wycieczek krajoznawczych polecić można interesujący szlak „Via regia” oznaczony białą muszlą symbolizującą drogę św. Jakuba, dwoma odnogami prowadzącymi przez Gminę, m.in. Psary, Jankowice Małe, Oleśnicę Małą, Jakubowice, Niemil, Bolechów, Marszowice, Zabardowice i Sobocisko. To część odtworzonego w Europie szlaku pątniczego do Santiago de Compostela w Hiszpani.

Źródło: Dane z Urzędu Gminy w Oławie

ZAPLECZE TURYSTYCZNE

Baza noclegowa Gminy ogranicza się do kilku domków kempingowych przy ośrodku wypoczynkowo-sportowym w Bystrzycy (55 miejsc noclegowych) oraz gospodarstwa agroturystycznego „Pod Bukiem”, prowadzącego również naukę jazdy konnej.

Noclegi na terenie gminy Oława:

- "Słoneczko" Jan Rosiak w Godzikowicach,
- Karczma "U Michelle" w Jankowicach.

Źródło: <http://www.gminaolawa.pl/>; Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława;

Dodatkowo turyści mogą korzystać z miejsc noclegowych, które zapewniają podmioty zlokalizowane na terenie miasta Oława.

Bazę gastronomiczną stanowią natomiast restauracje, pizzerie i bary umiejscowione na terenie Gminy, jak i punkty gastronomiczne wchodzące w skład obiektów bazy noclegowej Gminy.

Zgodnie z danymi przedstawionymi w tabeli 11, obserwuje się, że obecny ruch turystyczny na terenie Gminy jest niewielki. Pozytywnym zjawiskiem jest jednak to, że liczba turystów z roku na rok wzrasta. Jeszcze w latach 2008 – 2011 turystyka na tym terenie w ogóle nie istniała. Od roku 2011 widoczne jest większe zainteresowanie Gminą, nie tylko wśród Polaków, ale także wśród turystów zagranicznych, co jest zjawiskiem bardzo pozytywnym. Ze względu na istniejący w Gminie bardzo bogaty dorobek kulturowy oraz ciekawe walory przyrodnicze wskazane jest rozwinąć bardziej tą gałąź gospodarki.

Tabela 11. Zaplecze turystyczne i ruch turystyczny na terenie Gminy Oława w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
obiekty ogółem VII	ob.	0	0	0	0	1	1
obiekty całoroczne VII	ob.	0	0	0	0	1	1
miejsca noclegowe ogółem VII	msc	0	0	0	0	20	20
miejsca noclegowe całoroczne VII	msc	0	0	0	0	20	20
korzystający z noclegów ogółem I-XII	osoba	0	0	0	0	1133	1375
korzystający z noclegów turyści zagraniczni I-XII	osoba	0	0	0	0	65	78
wynajęte pokoje ogółem I-XII w obiektach hotelowych	-	0	0	0	0	827	940
wynajęte pokoje turystom zagranicznym I-XII w obiektach hotelowych	-	0	0	0	0	56	70
udzielone noclegi ogółem I-XII	-	0	0	0	0	1234	1441
udzielone noclegi turystom zagranicznym I-XII	-	0	0	0	0	65	78
udzielone noclegi							
ogółem	-	0	0	0	0	65	78
Austria	-	0	0	0	0	1	0
Belgia	-	0	0	0	0	1	2
Białoruś	-	0	0	0	0	3	5

Czechy	-	0	0	0	0	4	2
Dania	-	0	0	0	0	1	0
Francja	-	0	0	0	0	1	7
Hiszpania	-	0	0	0	0	2	0
Irlandia	-	0	0	0	0	1	0
Litwa	-	0	0	0	0	1	12
Łotwa	-	0	0	0	0	0	1
Niderlandy (Holandia)	-	0	0	0	0	3	1
Niemcy	-	0	0	0	0	18	21
Norwegia	-	0	0	0	0	0	1
Rosja	-	0	0	0	0	3	4
Słowacja	-	0	0	0	0	1	0
Słowenia	-	0	0	0	0	4	0
Stany Zjednoczone Ameryki	-	0	0	0	0	1	0
Szwecja	-	0	0	0	0	2	0
Ukraina	-	0	0	0	0	16	14
Wielka Brytania	-	0	0	0	0	0	2
Włochy	-	0	0	0	0	1	0
pozostałe kraje	-	0	0	0	0	1	6

Źródło: Dane GUS

3.4. Rynek pracy i bezrobocie

W Gminie Oława występuje wysokie bezrobocie, ponadto dane GUS (Tabela 13) wskazują, że liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy nieustannie rośnie.

Tabela 12. Bezrobocie w Gminie Oława w latach 2008 – 2013

Liczba bezrobotnych	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	osoba	429	649	767	790	828	873
mężczyźni	osoba	186	346	382	407	435	478
kobiety	osoba	243	303	385	383	393	395

Źródło: Dane GUS

W 2008 roku bezrobocie w tej Gminie wynosiło 429 osób, natomiast pod koniec 2013 roku wzrosło do 873 osób, czyli o prawie 51%. Wśród tej liczby, największy udział mieli mężczyźni – 478, w porównaniu do 395 kobiet.

Utrzymujący się wzrost bezrobocia może stanowić duże zagrożenie dla Gminy i ograniczać jej możliwości rozwojowe. Brak pracy bardzo często przyczynia się bądź jest bezpośrednim skutkiem pojawiania się lub nasilania takich negatywnych zjawisk społecznych jak patologia, przestępczość czy uzależnienie (zwłaszcza od alkoholu). Nasilenie problemów społecznych jest także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny pogarsza się bowiem wizerunek Gminy i zmniejsza się jej atrakcyjność osiedleńcza i inwestycyjna. Sytuacja taka wymaga od władz Gminy podjęcia odpowiednich kroków w celu ograniczenia tych zjawisk jak zapewnienie pomocy socjalnej, akcje edukacyjne, tworzenie ośrodków kultury np. dom kultury, biblioteki, świetlice. Inwestycje takie wymagają nakładów finansowych.

Korzystne byłoby również pozyskanie nowych inwestorów oraz wspomaganie rozwoju działalności gospodarczej w różnych branżach, stwarzając w ten sposób miejsca pracy dla różnych grup docelowych. Dużą szansę na rozwój Gminy stanowi także turystyka, która mimo dużego potencjału jest w chwili obecnej jest słabo rozwinięta. Rozwój tej gałęzi gospodarki na pewno wpłynąłby bardzo pozytywnie na ograniczenie poziomu bezrobocia – stworzyłby nowe miejsca pracy, zaangażował mieszkańców w promocję Gminy oraz zwiększyłby poziom świadomości ludzi na temat walorów kulturowo-przyrodniczych, którymi są otoczeni na co dzień.

4. Usługi publiczne na terenie Gminy Oława

4.1. Usługi społeczne

Atrakcyjność osiedleńcza danego terenu jest bardzo często oceniana pod kątem dostępności usług społecznych. W zależności od indywidualnych wymagań, podczas wyboru miejsca zamieszkania pod uwagę brane są m.in. dostęp do oświaty oraz jakość oferty edukacyjnej,

oferta kulturalna, baza sportowo-rekreacyjna, dostęp do opieki zdrowotnej, a także poziom bezpieczeństwa publicznego, zagospodarowanie terenu, ilość zieleni itd. Od stanu infrastruktury społecznej zależy jakość życia mieszkańców i szanse rozwoju Gminy.

Kształtowanie własnych ośrodków usługowych w Gminie Oława jest ograniczone silną konkurencją takich ośrodków jak miasto Oława, a także nieodległy Wrocław.

4.1.1. Oświata i nauka

Na terenie Gminy Oława funkcjonują następujące placówki oświatowe (Tabela 13):

- Publiczne przedszkole w Bystrzycy,
- Niepubliczne Przedszkole „Smyk” w Sobocisku,
- Niepubliczne Przedszkole „Kredka” w Stanowicach,
- Niepubliczny Zespół Wychowania Przedszkolnego w Oleśnicy Małej,
- Niepubliczny Zespół Wychowania Przedszkolnego w Chwalibóżycach,
- Punkt Przedszkolny "Michałki" w Drzemlikowicach,
- Oddział Przedszkolny przy Zespole Szkół w Bystrzycy,
- Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Chwalibóżycach,
- Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Drzemlikowicach,
- Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Marcinkowicach,
- Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Karola Wojtyły w Osieku,
- Szkoła Podstawowa przy Zespole Szkół w Bystrzycy im. B. Malinowskiego,
- Szkoła Podstawowa w Chwalibóżycach,
- Szkoła Podstawowa w Drzemlikowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Marcinkowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Osieku,
- Gimnazjum przy Zespole Szkół w Bystrzycy im. B. Malinowskiego,
- Gimnazjum nr 3 im. Polskich Noblistów w Oławie (gimnazjum to podlega zarządowi Gminy Oława, lecz położone jest poza obszarem Gminy – w mieście Oława).

Tabela 13. Placówki oświatowe (publiczne i niepubliczne) na terenie Gminy Oława – stan na 31.12.2014 r.

Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Przedszkola / Oddziały przedszkolne				
Publiczne Przedszkole w Bystrzycy, ul. T. Kościuszki 99	75	5,83	5,5	Publiczna
Niepubliczne Przedszkole „Smyk” w Sobocisku,	56	4	3	Niepubliczna

Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Sobocisko 22				
Niepubliczne Przedszkole „Kredka” w Stanowicach, ul. Leśna 1	45	7	2	Niepubliczna
Oddział Przedszkolny przy Zespole Szkół w Bystrzycy, ul. T. Kościuszki 45	36	2	Etaty wspólne w Zespole Szkół	Publiczna
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Chwalibóżykach, Chwalibóżyce 1c	17	1,04	Etaty wspólne w ramach szkoły podstawowej	Publiczna
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Drzemlikowicach, Drzemlikowice 14	21	1,05	Etaty wspólne w ramach szkoły podstawowej	Publiczna
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Marcinkowicach, ul. Szkolna 1	73	3	Etaty wspólne w ramach szkoły podstawowej	Publiczna
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Karola Wojtyły w Osieku, Osiek 124	15	1	Etaty wspólne w ramach szkoły podstawowej	Publiczna
Niepubliczny Zespół Wychowania Przedszkolnego w Oleśnicy Małej	27	1	1	Niepubliczna
Niepubliczny Zespół Wychowania Przedszkolnego w Chwalibóżykach	23	1	1	Niepubliczna
Punkt Przedszkolny "Michałki" w Drzemlikowicach	16	1	1	Niepubliczna
Szkoły podstawowe				
Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Szkoła Podstawowa przy Zespole Szkół w Bystrzycy im. B. Malinowskiego,	181	15,22	Etaty wspólne w Zespole Szkół	Publiczna

Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
ul. T. Kościuszki 45				
Szkoła Podstawowa w Chwalibóżykach, Chwalibóżyce 1c	84	11,73	2,25	Publiczna
Szkoła Podstawowa w Drzemlikowicach, Drzemlikowice 14	73	10,41	3,5	Publiczna
Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Marcinkowicach, ul. Szkolna 1	309	28,95	8,5	Publiczna
Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Osieku, Osiek 124	77	14,23	2,75	Publiczna
Gimnazja				
Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Gimnazjum przy Zespole Szkół w Bystrzycy im. B. Malinowskiego, ul. T. Kościuszki 45	119	12,82	6,5	Publiczna
Gimnazjum nr 3 im. Polskich Noblistów, ul. Lwowska 10, 55-200 Oława	441	45,62	10	Publiczna

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Oławie

PRZEDSZKOLA

Opieka przedszkolna na terenie Gminy Oława jest bardzo dobrze rozwinięta. Funkcjonuje tu osiem tego typu placówek:

- Publiczne przedszkole w Bystrzycy,
- Niepubliczne Przedszkole „Smyk” w Sobocisku,
- Niepubliczne Przedszkole „Kredka” w Stanowicach,
- Oddział Przedszkolny przy Zespole Szkół w Bystrzycy,
- Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Chwalibóżykach,
- Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Drzemlikowicach,
- Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Marcinkowicach,
- Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Karola Wojtyły w Osieku.

Wg danych z Urzędu Gminy, do powyższych placówek uczęszczało łącznie 338 dzieci (stan na 31.12.2014 r.). W każdej z wyżej wymienionych placówek zapewniony jest dostęp do wykwalifikowanej kadry. Każda z placówek posiada bogatą ofertę spędzania czasu dla dzieci, w tym: gry i zabawy dydaktyczne, zajęcia plastyczne, zabawy taneczne i ruchowe, naukę samodzielności, pobyt na świeżym powietrzu. W każdym przedszkolu czy oddziale przedszkolnym zatrudniony jest wykwalifikowany i doświadczony personel. Liczba opiekunów dostosowana jest do liczby dzieci. Jednostki zapewniają dzieciom komfortowe i bezpieczne warunki do zabawy, rozwoju i odpoczynku.

Dzięki dobrze rozwiniętej opiece i edukacji przedszkolnej, Gmina zapewnia rodzinom dzieci (zwłaszcza młodym matkom) możliwość podjęcia lub kontynuacji pracy po powrocie z urlopu wychowawczego, zwiększając tym samym ich szanse na rynku pracy. W celu jeszcze lepszej pomocy młodym matkom warto rozważyć utworzenie żłobka, który zagwarantuje opiekę nad najmłodszymi dziećmi. Decyzja potwierdzająca utworzenie żłobka powinna uwzględniać, optymalną lokalizację i formę funkcjonowania tej placówki.

Prócz przedstawionych wyżej placówek, na terenie Gminy funkcjonują również:

- Niepubliczny Zespół Wychowania Przedszkolnego w Oleśnicy Małej, Oleśnica Mała 52 – organem prowadzącym jest Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Oława,
- Niepubliczny Zespół Wychowania Przedszkolnego w Chwalibóżykach, 55-200 Chwalibóżyce 1 c – organem prowadzącym jest Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Oława,
- Punkt Przedszkolny "Michałki" w Drzemlikowicach, ul. Osiedlowa 14, 55-200 Drzemlikowice – organem prowadzącym jest Stowarzyszenie Wspierania Edukacji w Drzemlikowicach.

SZKOŁY PODSTAWOWE

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej tworzy fundament wykształcenia. Szkoła łagodnie wprowadza uczniów w świat wiedzy dbając o ich harmonijny rozwój intelektualny, etyczny, emocjonalny, społeczny i fizyczny.

Wszystkie szkoły podstawowe na terenie Gminy posiadają status szkół publicznych. W 2014 roku uczęszczało do nich 724 uczniów. Sieć szkół podstawowych tworzy 5 placówek:

- Szkoła Podstawowa przy Zespole Szkół w Bystrzycy im. B. Malinowskiego,
- Szkoła Podstawowa w Chwalibóżykach,
- Szkoła Podstawowa w Drzemlikowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Marcinkowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Osieku.

Prócz przedstawionych wyżej placówek, na terenie Gminy funkcjonują również Szkoła Podstawowa w Ścinawie Polskiej (Ścinawa Polska 26, 55-200 Oława) oraz Szkoła

Podstawowa w Gaci, dla których organem prowadzącym jest Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Oława.

GIMNAZJA

Na terenie Gminy mieści się jedno gimnazjum publiczne (Gimnazjum przy Zespole Szkół w Bystrzycy im. B. Malinowskiego w Bystrzycy). Dodatkowo, Gmina Oława jest organem prowadzącym dla Gimnazjum nr 3 im. Polskich Noblistów zlokalizowanego w mieście Oława. Na koniec 2014 roku do szkół tych uczęszczało 560 uczniów.

Uczniowie III klas gimnazjum co roku przystępują do obowiązkowego testu gimnazjalnego. Jego wyniki w Gminie Oława na tle wyników powiatowych przedstawia Tabela 15. Wyniki zdobyte przez uczniów Gminy są wyższe niż wyniki powiatowe (za wyjątkiem języka angielskiego), co wskazuje na wysoki poziom nauczania w szkołach.

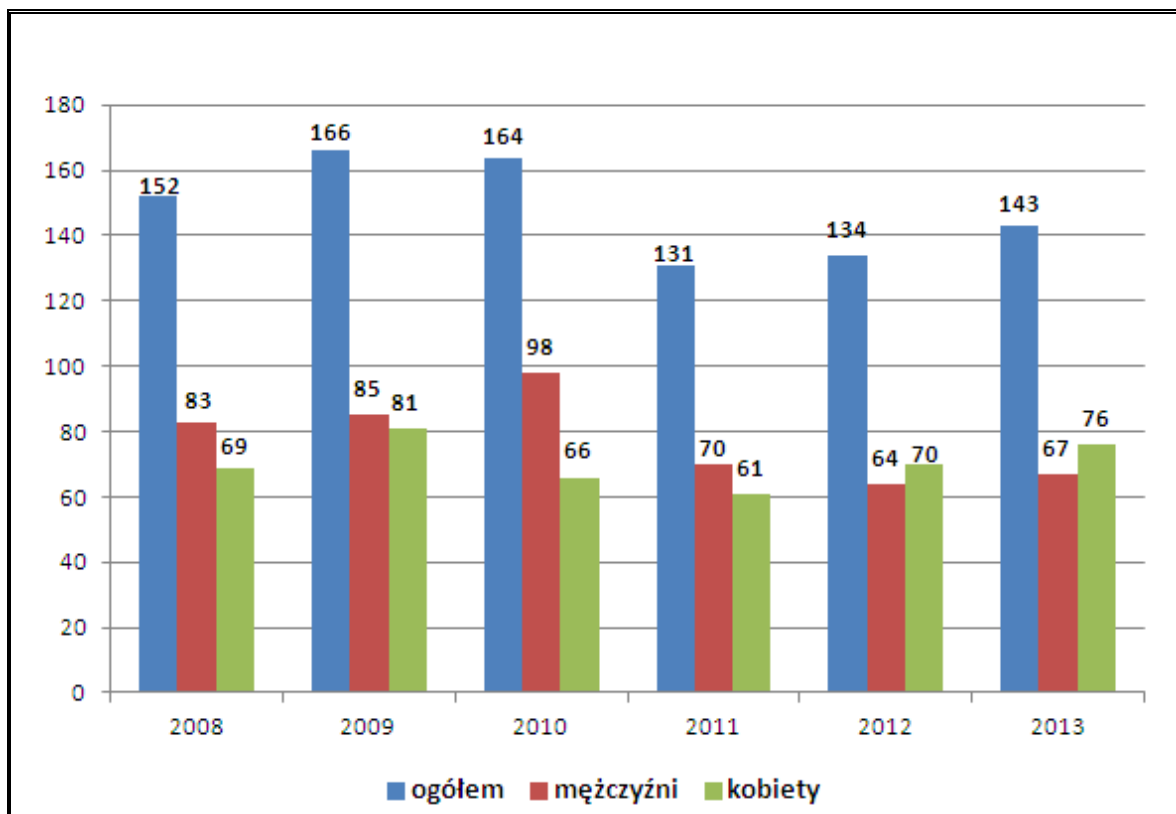
Tabela 14. Średnie wyniki szkół z egzaminu gimnazjalnego z 2014 roku dla Gminy Oława

Rok 2014	Przedmioty	Wynik w %	
		Gmina Oława	Powiat
	Język polski	68,5	65,8
	Historia i wiedza o społeczeństwie	58,7	57,5
	Matematyka	46,9	45,7
	Przedmioty przyrodnicze	50,4	49,7
	Angielski p. podstawowy	65,7	66,0
	Angielski p. rozszerzony	41,3	47,2
	Niemiecki p. podstawowy	67,3	57,6
	Niemiecki p. rozszerzony	55,0	34,1

Źródło: <http://oke.wroc.pl/>

Z uwagi na tendencje spadkowe w liczebności grupy dzieci w wieku szkolnym (Wykres 4), nie ma potrzeby rozbudowy istniejącej sieci szkół podstawowych i gimnazjów. Rozwój usług w tym zakresie polegać powinien głównie na modernizacji i doposażeniu istniejących placówek.

Wykres 4. Struktura urodzeń w latach 2008-2013 na terenie Gminy Oława

Źródło: Dane GUS

4.1.2. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy działają dwa **ośrodki zdrowia** (finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia), znajdujące się z Bystrzycy oraz w Marcinkowicach. W tych samych miejscowościach znajdują się apteki. Większość usług z zakresu ochrony zdrowia, zwłaszcza specjalistycznych, świadczą placówki mieszczące się na terenie miasta Oława oraz Wrocławia (szpitale). Część mieszkańców gminy (wsie: Bolechów, Drzemlikowice i Siecieborowice) korzysta z przychodni w Wiązowie (powiat Strzelin). Do niedawna ośrodek zdrowia działał w Owczarach, a we wsiach Jakubowice i Oleśnica Mała znajdowały się punkty lekarskie.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława

4.1.3. Sport i rekreacja

W Bystrzycy znajduje się ośrodek wypoczynkowo-sportowy z boiskami do małych gier i placami zabaw. Ośrodek ten, zajmujący powierzchnię 2,4 ha, dysponuje też niewielką bazą noclegową w domkach kempingowych, pełni więc też funkcje turystyczne. Ponadto w Bystrzycy znajdują się dwa boiska sportowe o powierzchni po około 1,0 ha każde – jedno z bieżnią, drugie wyposażone w szatnię. Boiska sportowe, o powierzchni od 0,5 ha

do 1,6 ha, posiadają następujące wsie: Bolechów, Drzemlikowice, Gać, Gaj Oławski, Godzikowice, Godzinowice, Jaczkowice, Janików, Jankowice, Lizawice, Marszowice, Miłonów, Niemil, Niwnik, Oleśnica Mała, Osiek, Owczary, Psary, Siecieborowice, Siedlce, Sobocisko, Stanowice, Stary Górnik, Ścinawa, Ścinawa Polska, Zabardowice oraz Marcinkowice gdzie w ramach terenu boiska znajduje się również kort tenisowy (łącznie powierzchnia – 1,6 ha). Tak więc oprócz wsi: Maszków i Stary Otok, pozostałe wsie Gminy wyposażone są w boiska sportowe. Łączna powierzchnia terenów sportowo-rekreacyjnych w gminie wynosi 31,4 ha. Na terenie gminy działa 27 drużyn Ludowych Zespołów Sportowych lub Ludowych Klubów Sportowych z sekcją wiodącą piłki nożnej.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława
Wg informacji z Urzędu Gminy w Oławie, duży sukces odniósł zespół Foto-Higiena Błyskawica Gać, który w krótkim czasie awansował do III ligi grupy dolnośląsko-lubuskiej. Od kilku lat gmina Oława zdobywa też pierwsze miejsca w Dolnośląskich Igrzyskach LZS i mieszkańców wsi.

Na terenie Gminy utworzone zostały również boiska o nawierzchniach sztucznych w Godzikowicach i Jaczkowicach. W Marcinkowicach znajduje się Kompleks Boisk Sportowych - Orlik, a w Gaci są trybuny, kort tenisowy oraz boisko o nawierzchni sztucznej. W Gaci budowana jest hala sportowa.

4.1.4. Kultura

Organizacją życia kulturalnego Gminy zajmuje się Referat Kultury, Sportu i Rekreacji. Do najważniejszych imprez Gminy należą organizowane corocznie w okolicy sierpnia lub września Dożynki Gminy Oława, podczas których można zakupić lokalne produkty oraz domowe wypieki przygotowane przez koła gospodyń wiejskich, kluby seniora i przedstawicieli poszczególnych sołectw. Tradycją dożynkową stał się cieszący się dużą popularnością konkurs na Najpiękniejszy Wieniec Dożynkowy. W 2013 roku za najpiękniejszy uznano wieniec wykonany przez mieszkańców Chwalibóžyc, który zdobył kolejne tytuły najpiękniejszego w powiecie i województwie, dzięki czemu reprezentował województwo dolnośląskie na Dożynkach Prezydenckich w Spale.

Co roku w maju na terenie malowniczego pałacu w Oleśnicy Małej odbywa się impreza plenerowa „Mit i Historia”, w ramach której odbywają się spektakle pantomimy w wykonaniu aktorów Teatru Formy i zaproszonych gości, koncerty w pobliskim kościele, wystawy i prezentacje. Tematyka spektakli nawiązuje do historii tego urokliwego miejsca.

Corocznie organizowane są też na terenie Gminy Turnieje Rad Sołeckich, Dzień świętego Marcina w Marcinkowicach, dwa razy w roku organizowane są kiermasze: wielkanocny i bożonarodzeniowy, warsztaty artystyczno-rękodzielnicze dla mieszkańców.

W Drzemlikowicach w ramach Europejskiej Akademii Pantomimy odbywają się warsztaty pantomimy uwieńczone występem młodych adeptów tej sztuki przybywających tu z całego świata. Gmina współuczestniczy również w organizacji imprez rekreacyjno-plenerowych tj. Rajd pieszo-rowerowy do Grodziska Ryczyn oraz cieszący się dużą popularnością festiwal na Odrze pn. „Piana Bosmana”. Ponadto organizowane są imprezy z okazji Dnia Kobiet, Dnia Dziecka, czy też Mikołajki. Gmina bierze czynny udział poprzez swoich wolontariuszy w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy. Dla dzieci i młodzieży organizowane są m.in. Gminny Przegląd Zespołów Kolędniczych i Jasełkowych pn. Herodiada, a podczas ferii zimowych w różnych miejscowościach bale karnawałowe. Gmina Oława promuje działania artystyczne Ludowego Zespołu Pieśni i Tańca POREBIOK, Dziecięcego Zespołu Ludowego MARCINKI, młodzieżowych zespołów wokalnych RIVENDELL CHÓR i SŁONECZNIKI, seniorów z Bystrzycy- „KALINA.” oraz seniorów z Marcinkowic-MAGNOLIA. Dzieci i młodzież uczestniczą w zajęciach tańca nowoczesnego - szkoły tańca CHAINE oraz STREET DANCE ACADEMY, prowadzone są świetlice środowiskowe w Siedlcach, Niemilu oraz Jankowicach aktywizujące dzieci i młodzież po zajęciach lekcyjnych. Gmina współpracuje z kołami gospodyń wiejskich, klubami seniora oraz radami sołeckimi. Podczas imprez kulturalnych włącza się w działania charytatywne, zapraszając m.in. osoby niepełnosprawne ze Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym TĘCZA.

Na poziomie elementarnym usługi w ramach rozwoju kultury świadczy Gminna Biblioteka Publiczna w Bystrzycy i jej sześć filii znajdujących się we wsiach: Gać, Godzikowice, Marcinkowice, Niemil, Osiek i Owczary. Wg danych z GUS z 2013 r., biblioteki dysponowały zasobem 61 309 woluminów, a liczba czytelników w ciągu roku wynosiła 1 801 (o 23 osoby mniej niż w roku poprzednim). Biblioteki świadczą również usługi bezpłatnego dostępu do Internetu.

Biblioteki w gminie Oława świadczą również rolę kulturotwórczą, organizując różnorodne spotkania autorskie, z ciekawymi ludźmi, zajęcia literacko-plastyczne, konkursy, realizują wiele projektów. Gminna Biblioteka Publiczna oraz jej filie zakwalifikowały się do ogólnopolskiego Programu Rozwoju Bibliotek realizowanego przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

Lokalną działalność kulturalną prowadzi się również w 25 świetlicach znajdujących się w sołectwach: Bystrzyca, Chwalibożyce, Marcinkowice, Oleśnica Mała, Osiek, Siecieborowice, Sobocisko, Stanowice i Zakrzów oraz we wsiach: Bolechów, Gać, Godzikowice, Godzinowice, Jaczkowice, Janików, Jankowice, Lizawice, Marszowice, Niemil, Niwnik, Owczary, Psary, Siecieborowice, Siedlce, Stary Górnik, Ścinawa, Ścinawa Polska i Zabardowice.

Na terenie Gminy działają dwa zespoły ludowe:

- Zespół Pieśni i Tańca POREBIOK,
- Dziecięcy Zespół Folklorystyczny MARCINKI,

oraz zespoły artystyczne:

- Chór Rivendell,
- Słoneczniki,
- Klub Seniora "Kalina".

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława;
<http://www.gminaolawa.pl/>

Tabela 15. Kalendarz imprez Gminy Oława

L.p.	Nazwa imprezy	Termin	Miejsce
1.	Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy	styczeń	Gminny Sztab Oława
2.	Herodiada – Gminny Przegląd Zespołów Jasełkowych i Kolędniczych	styczeń/luty	Godzikowice Bystrzyca
3.	Bale karnawałowe dla dzieci szkolnych podczas ferii zimowych	styczeń/luty	miejsce do ustalenia
4.	Koncert z okazji Dnia Kobiet	marzec	Świetlica w Godzikowicach
5.	Warsztaty rękodzielnicze	marzec	Urząd Gminy Oława
6.	Jarmark Wielkanocny	marzec/kwiecień	Oława
7.	Warsztaty rękodzielnicze	kwiecień	Urząd Gminy Oława
8.	Rajd Ryczyński	kwiecień	Polana Ryczyńska
9.	Mit i historia	maj	Oleśnica Mała
10.	Dzień Dziecka	maj/czerwiec	miejsce do ustalenia
11.	Piana Bosmana - współpraca	maja/czerwiec	Ścinawa Polska
12.	Gminny Turniej Rad Sołeckich	czerwiec/lipiec	miejsce do ustalenia
13.	Europejska Akademia Pantomimy	lipiec	Drzemlikowice
14.	Dożynki Gminy Oława	sierpień/wrzesień	miejsce do ustalenia
15.	Dzień Św. Marcina	11 listopada	Marcinkowice
16.	Mikołajki	grudzień	Świetlica w Godzikowicach
17.	Kiermasz Bożonarodzeniowy	grudzień	Oława

Źródło: <http://www.gminaolawa.pl/>

4.1.5. Pomoc społeczna

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. w art. 4 nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu jako zadanie własne gminy.

W związku z utrzymującym się problemem uzależnień (zwłaszcza od alkoholu), opracowany został Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Oława na 2015 r. Jego celem jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkotykowych oraz zmniejszenie skali już występujących w środowisku gminy. Realizowane są trzy obszary profilaktyki:

- uniwersalna - adresowana do wszystkich mieszkańców bez względu na stopień narażenia na wystąpienie problemów alkoholowych. Jej celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych w danej populacji,
- selektywna - ukierunkowana na jednostki z grupy podwyższonego ryzyka, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną i środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych,
- wskazująca - adresowana do osób i grup, które przejawiają symptomy problemów alkoholowych, ale jeszcze nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego, uzależnienia lub innych zaburzeń.

Realizatorem zadań określonych w Gminnym Programie jest powołany Zarządzeniem Wójta Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie. Wójt Gminy powołuje ponadto Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, inicjującą działania w zakresie profilaktyki i współpracy z Instytucjami i organizacjami oraz podejmującą czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. W realizacji Gminnego Programu współuczestniczą także Gimnazja, Szkoły Podstawowe, Biblioteki Publiczne Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, organizacje społeczne - sportowe, młodzieżowe czy kobiece.

W ramach Programu przewidziano m.in. następujące zadania:

- zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej oraz rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, a także osób zagrożonych uzależnieniami,
- udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i przemoc,
- zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami oraz przemocą w rodzinie poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki alkoholowej, przeciwdziałania narkomanii oraz agresji,

- ograniczenie dostępności alkoholu i podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem art. 131 i art. 135 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- działalność Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Źródło: Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Oława na 2015 r.

Jak wynika z tabeli 17, w 2014 roku z pomocy społecznej skorzystało 485 osób, co wskazuje, że było to o 51 osób więcej, niż w roku 2013. Najwięcej świadczeń przyznano z powodu bezrobocia (27,4%), na drugim miejscu były to świadczenia z powodu niepełnosprawności (26%). Najmniej świadczeń przyznano z powodu ubóstwa (3,3%). Kwota świadczeń zrealizowanych w ramach zadań własnych Gminy w 2014 roku wyniosła 1 106 980 zł (było to o 119 020 zł więcej niż roku poprzednim), natomiast w ramach zadań zleconych Gminy 5 321 000 zł (było to o 3 907 000 zł mniej niż w roku poprzednim). Na uwagę zasługuje fakt, że Gmina nie dysponuje mieszkaniami socjalnymi.

Tabela 16. Pomoc społeczna na terenie Gminy Oława

Pomoc społeczna - świadczenia	Stan na dzień 31.12.2011 r.	Stan na dzień 31.12.2012 r.	Stan na dzień 31.12.2013 r.	Stan na dzień 31.12.2014 r.
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	440	390	434	485
Z powodu ubóstwa	12	13	13	16
Z powodu bezrobocia	119	115	150	133
Z powodu niepełnosprawności	80	74	97	126
Z powodu długotrwałej choroby	63	51	72	73
Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	8	8	14	21
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania własne gminy]	835,19	920,81	987,87	1 106,89
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania zlecone gminy]	3 600	7 900	9 228	5 321
Liczba mieszkań socjalnych na terenie Gminy	0	0	0	0

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Oławie

Dla Gminy Oława ustalona została również Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2012-2017.

4.1.6. Bezpieczeństwo publiczne

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy Oława czuwają następujące jednostki:

- Straż Gminna Gminy Oława w Oławie,

- 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych.
Jednostki OSP w Bystrzycy, Owczarach, Siedlcach wpisane zostały do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego. Pozostałe jednostki funkcjonują w miejscowościach: Bolechów, Niemil, Oławie, Osieku, Siecieborowicach i w Sobocisku,
- Powiatowa Straż Pożarna w Oławie,
- Komenda Powiatowa Policji w Oławie - 33 miejscowości gminy Oława patrolowane są przez dwóch dzielnicowych.

Źródło: <http://www.gminaolawa.pl/>

4.2. Usługi komunalne

Gmina Oława wyposażona jest w sieci wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe.

4.2.1. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne

WODOCIĄG

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Oława jest bardzo dobrze rozbudowana. Gmina jest zwodociągowana w około 97% (ilość przyłączonych budynków).

Tabela 17. Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Oława na koniec 2014 roku

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2014r.
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	177,7
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 151
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	406
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	14 196

Źródło: Urząd Gminy w Oławie

Wg danych GUS na 2013 rok, tylko 1,5% mieszkańców Gminy nie korzystało z sieci wodociągowej. Urząd Gminy Oława udzielił informacji, że długość sieci wynosi 177,7 km (Tabela 17). Liczba przyłączy do budynków mieszkalnych osiągnęła liczbę 3 151 sztuk. Z sieci wodociągowej korzystało 14 196 osób. Istniejąca sieć wodociągowa w większości została wykonana z rur PCV.

Wg Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oława na 2014 r., na obszarze Gminy działa 9 stacji uzdatniania wody (SUW) zasilających lokalne systemy wodociągowe (wiejskie), zlokalizowane są w Gaci, Oleśnicy Małej, Jakubowicach, Owczarach, Gaju Oławskim, Sobocisku, Godzikowicach, Siedlcach i Bystrzycy.

Poszczególne stacje uzdatniania wody zasilają w wodę następujące miejscowości tj.:

- SUW Oleśnica Mała i hydrofornia Owczary - obsługują Niemil, Osiek, Chwalibożyce, Jankowice Małe, Owczary,
- SUW Godzikowice - obsługuje Godzikowice, Ścinawę i Ścinawę Polską,
- SUW Bystrzyca - obsługuje Bystrzycę, Janików, Stary Otok, Stary Górnik,
- SUW Gać – obsługuje Gać, Psary, Maszków,
- SUW Gaj Oławski i SUW Jakubowice – obsługują Gaj Oławski, Jaczkowice, Godzikowice, Niwnik, Bolechów, Drzemlikowice, Ściebieborowice.
- SUW Siedlce i SUW Sobocisko – obsługują Siedlce, Zakrzów, Marcinkowice, Stanowice, Lizawice, Jankowice, Sobocisko, Zabardowice, Miłonów.

Oleśnica Mała zaopatrywana jest w wodę z zakładowego ujęcia wody znajdującego się w Oleśnicy Małej, gdzie obecnie właścicielem i zarządcą sieci wodociągowej jest również zakład.

Jedynie Marszowice zaopatrywane są w wodę ze stacji uzdatniania wody położonej poza granicami Gminy Oława. Na stacjach uzdatniania wody w Gać i Siedlcach woda ujmowana jest z trzech studni głębinowych, na pozostałych stacjach znajdują się dwie studnie (hydrofornia Owczary brak ujęcia). Jakość produkowanej wody jest wysoka, wszystkie pracujące na terenie Gminy Oława stacje produkują wodę zgodną z rozporządzeniem ministra. Z uwagi na Strefę Rozwoju Gospodarczego w Stanowicach, oraz znaczną rozbudowę m. Stanowice i Marcinkowice w najbliższych latach niezbędna będzie rozbudowa stacji uzdatniania wody w Siedlcach (lub Sobocisku) lub budowa nowej stacji o większej wydajności w tej okolicy. Rozbudowy wymagać będzie również stacja w Godzikowicach lub niezbędne będzie wybudowanie sieci tranzytowej, która połączy stację w Godzikowicach ze stacją uzdatniania wody w Oleśnicy Małej. Tworzenie tego typu spieć przyczyni się do zwiększenia niezawodności zaopatrzenia w wodę, a także zracjonalizuje koszty eksploatacyjne. Należy zapewnić odpowiednie ciśnienie wody w pozostałych wodociągach, uwzględniając m.in. potrzeby zewnętrznego gaszenia pożaru. Z większych inwestycji dotyczących rozbudowy systemów wodociągowych przewiduje się uzbrojenie w sieci wodociągowe terenów byłego lotniska w Marcinkowicach oraz terenów, które zostały w planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczone pod zabudowę.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława

KANALIZACJA

Stan wyposażenia jednostek osadniczych Gminy w systemy odprowadzania ścieków jest mniej zaawansowany w porównaniu do wyposażenia w sieci wodociągowe. Jednak ta sytuacja stopniowo poprawia się i obserwowany jest wzrost liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej.

Usługi wodno-kanalizacyjne na terenie części Gminy Oława świadczy Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Brzegu. Firma ta obsługuje kanalizację sanitarną na terenie Bystrzycy, Janikowa, Starego Otoku i Starego Górnika.

Wg danych Urzędu Gminy w Oławie, sieć kanalizacyjna obsługiwana przez Gminę Oława liczy 105,49 km oraz 1 311 sztuk przyłączy z sieci tej korzystało ok. 4 660 osób (Tabela 18).

Tabela 18. Stan infrastruktury ściekowej na terenie Gminy Oława na koniec 2014 roku obsługiwanej przez Gminę Oława

Sieć kanalizacyjna		
Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2014r.
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	105,49
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 311
ścieki odprowadzone z budynków zamieszkałych	dam ³	112,5
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	4 660
Oczyszczalnie ścieków		
Znajdujące się na terenie Gminy Oława oczyszczalnie ścieków są oczyszczalniami mechaniczno – biologicznymi.		
Lokalizacja oczyszczalni ścieków	Przepustowość oczyszczalni ścieków	
Stanowice ul. Jarzębinowa 38	1 200 m ³ /d	
Oleśnica Mała	80 m ³ /d	

Źródło: Urząd Gminy w Oławie

Na terenie Gminy znajduje się **oczyszczalnia ścieków** w Oleśnicy Małej, o pojemności $Q_{max} d = 80 \text{ m}^3$. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna, wybudowana w 1999 roku, oparta na technologii niskoobciążonego osadu czynnego. Zrzuca ona oczyszczone ścieki do potoku Gnojna w ilości ok. $32,3 \text{ m}^3/d$, co wskazuje na znaczny stopień niedociążenia tej oczyszczalni (wykorzystywana jest w 40-50%). W celu dociążenia jej wybudowano kanalizację sanitarną w m. Owczary z tranzytem do Oleśnicy małej (oddana do eksploatacji na przełomie 2013 -2014 r.) Dodatkowo od 2012 roku funkcjonuje na terenie Gminy Oława oczyszczalnia ścieków komunalnych w Stanowicach wraz z kolektorem tłocznym ścieków oczyszczonych do rzeki Odry.

Dotychczas systemami kanalizacji sanitarnej objęto 11 miejscowości. Szacuje się, że około 50% objętości wytwarzanych obecnie w Gminie Oława ścieków trafia na oczyszczalnię ścieków w Brzegu lub w Oleśnicy Małej. Ścieki z miejscowości Gać, Psary, Maszków, Osiek, Niemil, Chwalibóżyce i Jankowice Małe poprzez system przepompowni przekazywane są do PWiK w Brzegu. Ścieki z Owczar i Oleśnicy Małej oczyszczane są na Oczyszczalni ścieków

w Oleśnicy Małej (oczyszczalni biologiczno - mechanicznej MOS 80 o przepustowości 80 do 100 m³/ dobę). Ścieki z Marcinkowic i Stanowic oczyszczane są na nowej oczyszczalni ścieków (oddanej w 2012 r. do eksploatacji) biologiczno - mechanicznej o przepustowości 1200 - 1560 m³/ dobę (dodatkowo pozostałe miejscowości będą podłączane do tego systemu tj. Jankowice, Lizawice, Miłonów, Sobocisko, Zabardowice, Marszowice, Gaj Oławski, Jaczkowice, Godzinowice, Niwnik, Bolechów, Drzemlikowice, Siecieborowice).

W porównaniu z przeciętnymi warunkami na terenach wiejskich kraju, gdzie tylko 6% populacji korzysta z systemów kanalizacji sanitarnej, standard wyposażenia Gminy wiejskiej Oława w systemy kanalizacyjne uznać można za bardzo wysoki. Jednakże przy ponad 97% zwodociągowaniu stan ten jest daleko niezadowalający, a ścieki stanowią najpoważniejsze zagrożenie dla środowiska przyrodniczego Gminy, a także stanu sanitarnego wsi. Większa część wytwarzanych ścieków znajduje się praktycznie poza kontrolą. Obserwuje się częste praktyki zrzucania nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do cieków, rowów melioracyjnych i przydrożnych lub nawet do kanalizacji deszczowej, a szamba mają często charakter przepływowy. Skutkiem jest pogarszanie się jakości wód powierzchniowych i wód podziemnych, zwłaszcza z pierwszego poziomu czwartorzędowego (skażenie bakteriologiczne i nie odpowiadające normom wskaźniki fizykochemiczne).

W 2015 roku oddano do użytkowania sieć kanalizacyjną w miejscowości Godzikowice, z której ścieki odprowadzane będą do oczyszczalni ścieków miasta Oławy obsługiwanej przez ZWiK Oława Sp. z o.o.

Dla poprawy stanu środowiska gruntowo-wodnego i sanitarnego wsi, Gmina Oława powinna kontynuować inwestycje w zakresie rozbudowy systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków.

W systemy kanalizacji deszczowej wyposażone są (w różnym stopniu) prawie wszystkie miejscowości gminy:

- Bystrzyca z Janikowem - 2 375 m,
- Godzikowice - 1 593 m,
- Bolechów – 517 m,
- Drzemlikowice z Jakubowicami – 675 m,
- Gaj Oławski – 386 m,
- Gać – 935 m,
- Lizawice – 693 m,
- Jaczkowice – 1 069 m,
- Jankowice Małe – 134 m,
- Jankowice – 937 m,

- Owczary – 1 725,5 m,
- Siecieborowice – 630,5 m,
- Siedlce – 1 630 m.

Pozostałe wsie: Chwalibóżyce, Godzinowice, Marcinkowice, Marszowice, Maszków, Miłonów, Niemil, Niwnik, Oleśnica Mała, Osiek, Psary, Sobocisko, Stanowice, Ścinawa, Ścinawa Polska, Zabardowice i Zakrzów nie posiadają inwentaryzacji stanu kanalizacji deszczowej. Ogólny stan kanalizacji deszczowej w gminie jest oceniany jako niezadowalający – w wysokim stopniu zdekapitalizowany i niedrożny. Do kanalizacji tej często wprowadzane są nieoczyszczone ścieki bytowe, trafiające następnie bezpośrednio do odbiorników, czyli wód powierzchniowych lub gruntu.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława

W najbliższych latach planowane są inwestycje polegające na rozbudowie sieci wodno-kanalizacyjnej wzdłuż autostrady A4.

4.2.2. Zaopatrzenie w energię

- **zaopatrzenie w energię elektryczną** – z energii elektrycznej przesyłanej systemem sieciowym korzystają wszystkie gospodarstwa domowe i podmioty gospodarcze z terenu Gminy Oława. Zasilanie systemu elektroenergetycznego gminy odbywa się z Głównego Punktu Zasilania - GPZ 110/20 kV/R-186 zlokalizowanego na terenie miasta Oława (ul. Jana Kilińskiego – południowa część miasta). Do tego obiektu energia elektryczna doprowadzana jest napowietrznymi liniami wysokiego napięcia 110 kV: S-102, S-105 i S-106. Ponadto przez terytorium Gminy przebiega tranzytowo napowietrzna linia S-101 - 110 kV relacji Wrocław – Opole, która nie obsługuje terenu Gminy wiejskiej Oława. Główny Punkt Zasilania – GPZ „Oława” posiada dwa transformatory o mocy 2x25 MVA pracujące jednocześnie. W stacji GPZ R-186 Oława trwają prace polegające na wymianie transformatorów 110/20 kV na jednostki o mocy 40 MVA wraz z budową stanowisk ekologicznych. Obciążenie tego obiektu szacuje się na 70% całkowitej jego mocy. Z GPZ wyprowadzone są napowietrzne linie elektroenergetyczne SN 20 kV: L-1, L-2, L-267, L-248, L-241, L-232, L-202, L- 243, L-244, L-249, L-236, L-268 oraz sześć linii kablowych SN 20 kV: K-10, K-26, K-14, K-16, K-11, K-21. Zrealizowano linie kablową SN 20 kV dla zasilania fabryki „Elektrolux” przy ul. Ofiar Katynia w Oławie. Powiązanie sieci dystrybucyjnej Gminy (i miasta) z sieciami zasilanymi z sąsiednich GPZ zapewniają obecnie wysokie bezpieczeństwo (ciągłość) zasilania. W związku ze znacznym wzrostem zapotrzebowania mocy i zużycia energii elektrycznej na obszarze Gminy Oława planowana jest wymiana transformatorów w GPZ z 25 MVA na 40 MVA. Głównym dostawcą energii elektrycznej w gminie Oława jest Koncern Energetyczny EnergiaPro GRUPA TAURON S.A., dystrybucją energii elektrycznej zajmuje się również firma ESV Spółka z o. o., która posiada własną linię SN 20kV i wybudowała w Stanowicach punkt zasilania. Na terenie strefy przemysłowej w Godzikowicach oznaczonej symbolem PP przewiduje się realizację

stacji 110/20kV GPZ wraz z linią napowietrzną zasilającą dwutorową 110kV od istniejących ciągów liniowych S-101, S-102,

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława

- **zaopatrzenie w gaz** – obszar Gminy w całości zaopatrywany jest w gaz wysokometanowy z systemu krajowego. Przez Gminę przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 350/400 oraz o ciśnieniu nominalnym PN 4,0 MPa relacji Zdzieszowice – Wrocław (Brzeg Opolski – Ołtaszyn). Z tego magistralnego gazociągu gaz rozprowadzany jest za pośrednictwem stacji redukcyjno-pomiarowych, znajdujących się w Stanowicach (oraz trzy stacje na terenie miasta Oława) oraz stacją redukcyjno-pomiarową w Marcinkowicach. W miejscowości tej występuje też rozdzielcza sieć gazowa niskiego ciśnienia, a sieci średniego ciśnienia w miejscowościach: Gaj Oławski, Jankowice, Marcinkowice, Marszowice i Stanowice. W miejscowości Godzikowice dokonano przełożenia gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Brzeg Opolski - Ołtaszyn o średnicy nominalnej DN 350/400 oraz ciśnieniu nominalnym PN 4,0 MPa. Przewiduje się także budowę gazociągu przesyłowego w/c relacji Brzeg Opolski – Ołtaszyn, który będzie przebiegał wzdłuż istniejącego gazociągu w/c relacji Brzeg Opolski – Ołtaszyn (w jego bezpośredniej bliskości). Stacją redukcyjno-pomiarową w Stanowicach oraz gazociągami wysokiego ciśnienia w Gminie Oława zarządza Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S. A. w Warszawie - Regionalny Oddział Przesyłu we Wrocławiu natomiast sieciami rozdzielczymi o niższym ciśnieniu do 0,5 MPa Dolnośląska Spółka Gazownictwa we Wrocławiu - Zakład Gazowniczy Wrocław. Oprócz gazu sieciowego w Gminie wykorzystywany jest też gaz propan-butan, dostarczany do wielu punktów dystrybucyjnych.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława

- **zaopatrzenie w energię ciepłą** – na terenie Gminy Oława, ze względu na rozproszony system zabudowy charakterystyczny dla obszarów wiejskich i miejscowości podmiejskich dominują indywidualne źródła wytwarzania ciepła. W zabudowie zagrodowej lub jednorodzinnej starszego typu wiodącą rolę odgrywają kotły na paliwa stałe, które stanowią głównie różne sorty węgla kamiennego (miał, groszek, brykiet), rzadziej węgiel brunatny. W wielu przypadkach - ze względu na konstrukcje tych urządzeń – wraz z węglem współspalane jest drewno (opałowe, gałęziowe oraz odpadowe), a także palne frakcje odpadów.

Na terenach miejscowości położonych przy drodze relacji Oława – Wrocław, gdzie istnieje dostęp do sieci gazowej (Marcinkowice, Stanowice) bardzo dużą grupę indywidualnych źródeł ciepła stanowią kotły gazowe. Z kolei kotły na paliwa stałe to w dużej mierze nowoczesne urządzenia przystosowane do spalania ekogroszku z zastosowaniem automatycznych podajników paliwa. Wąską grupę kotłów stanowią kotły na olej opałowy oraz kotły działające w oparciu o gaz płynny (LPG) gromadzony w indywidualnych zbiornikach (głównie naziemnych). Coraz większą grupę źródeł ciepła w budownictwie jednorodzinnym stanowią rozwiązania oparte w całości o odnawialne źródła energii (pompy ciepła, kotły na biomasę) lub układy hybrydowe, w których stanowią one uzupełnienie dla rozwiązań tradycyjnych (kolektory

słoneczne). Poza powszechnymi i dominującymi w poszczególnych wsiach indywidualnymi źródłami ciepła, występują nieliczne grupowe kotłownie lokalnych. Zlokalizowane są one w zabudowie wielorodzinnej, jaka powstała na terenie dawnych państwowych gospodarstw rolnych lub spółdzielni produkcyjnych. Źródła ciepła o większych mocach termicznych zainstalowane są z kolei w obiektach pełniących funkcje publiczne (głównie szkoły) oraz w zakładach produkcyjnych i usługowych. Przy czym w zakładach produkcyjnych wytwarzana w źródle energia ciepła konsumowana jest przede wszystkim na potrzeby technologiczne, a dopiero w drugim rzędzie na cele grzewcze.

Źródło: Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla terenu Gminy Oława na lata 2012-2027

- **odnawialne źródła energii** - do odnawialnych źródeł ciepła, jakie w chwili obecnej znajdują zastosowanie w gospodarstwach domowych na terenie Gminy Oława, głównie w zabudowie rozproszonej, zagrodowej i jednorodzinnej, zaliczyć należy pompy ciepła, kolektory słoneczne oraz kotły na biomasę rolną lub leśną. Systemy grzewcze oparte na źródłach geotermalnych lub pobierających ciepło z biogazowni rolniczych nie mogą zostać rozwinięte na terenie Gminy z powodu ograniczeń związanych z kosztami inwestycyjnymi (pompy ciepła), dostępnością do określonych paliw (biomasa) oraz z koniecznością uzupełniania ich pracy energią z innego źródła wobec nierównomierności wytwarzania ciepła (kolektory słoneczne). Jednak instalacje solarne działające w oparciu o kolektory słoneczne płaskie lub próżniowe znajdują coraz powszechniejsze zastosowanie, głównie w zabudowie jednorodzinnej. Pobierają one energię z promieni słonecznych i poprzez układ wymiennikowy przekazują ją do wody gromadzonej w specjalnym zasobniku. Niestety biorąc pod uwagę warunki pogodowe panujące w Polsce (w tym ilość dni słonecznych) oraz brak warunków do pracy w godzinach nocnych najczęściej stanowią one źródło energii dla podgrzewania ciepłej wody użytkowej, przez bardzo wąski zakres czasowy w roku (głównie maj-wrzesień). Bardzo rzadko kolektory włączane są we wspomaganie pracy centralnego ogrzewania (dotyczy to raczej bardziej wydajnych kolektorów próżniowych). Ze względu na brak jakichkolwiek obowiązków administracyjnych w zakresie montażu tego typu instalacji na dachach budynków brak jest formalnych danych na temat ilości kolektorów na terenie Gminy Oława.

Jeżeli chodzi o wykorzystanie biogazu, to istniejący Zakład Gospodarowania Odpadami w Gaci (poza produkcją komponentów do produkcji paliw alternatywnych – około 20 Mg/dzień) nie posiada w swoim składzie obiektów i urządzeń do energetycznego zagospodarowania biogazu składowiskowego lub innego rodzaju energii możliwej do pozyskania z odpadów.

Źródło: Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla terenu Gminy Oława na lata 2012-2027

Wśród instalacji OZE wytwarzających energię elektryczną, istniejących na terenie Gminy wymienić należy elektrownie wodne i siłownie wiatrowe. Elektrownie wodne oraz małe elektrownie wodne (MEW) występują już na terenie Gminy oraz istnieje duży potencjał do rozwoju kolejnych tego typu obiektów wodnych. Jednak z uwagi na nizinny charakter Gminy nie można spodziewać się dużego rozwoju w tym sektorze energetyki odnawialnej.

Przez teren Gminy Oława przepływają trzy znaczące ciek, których potencjał w zakresie przepływu wód umożliwia pozyskiwanie na tym obszarze energii elektrycznej. Olbrzymi potencjał energetyczny posiada rzeka Odra, która w okresie całego roku dysponuje znacznymi przepływami wody. Na rzece tej, a także jej odnogach i kanałach występują elektrownie wodne o znacznym potencjale wytwórczym i charakterze przemysłowym. Obiekty takie zlokalizowane są na obrzeżu miasta Oława. Rzeki Oława i Smortawa, ze względu na wielkość średnich przepływów oraz nieduże w skali Gminy spadki mogą stanowić podstawę do rozwoju małych elektrowni wodnych (MEW) i mikro-elektrowni. Piętrzenie wody na cele energetyczne bezpośrednio na korycie rzeki Oławy jest niedopuszczalne m.in. z powodu kwalifikowania tego ciek jako źródła wody dla miasta Wrocławia.

W przypadku elektrowni wiatrowych, na południowym skraju Gminy (w rejonie miejscowości Gaj Oławski, Bolechów, Niemil, Osiek i Psary) w „Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława” z 2011 roku wyznaczono strefę dopuszczalną dla lokalizacji tego typu inwestycji. Jest to jednocześnie obszar predysponowany dla budowy tego rodzaju instalacji wg zapisów „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki w województwie dolnośląskim”. Wg danych z 2011 r. stanąć może w tym rejonie 29 masztów. Zmiany urbanistyczne dopuszczają dla nich następujące parametry maksymalne: wysokość masztów do 210 metrów, produkcja maksymalna 5 MW. Przypuszcza się, że w ciągu najbliższych lat na opisywanym obszarze Gminy zostanie zrealizowanych co najmniej kilka kolejnych siłowni wiatrowych. Jeżeli ich funkcjonowanie nie wykaże negatywnego oddziaływania na ludzi i środowisko naturalne oraz podtrzymane zostaną mechanizmy wsparcia dla energetyki wiatrowej, to na terenie tym istnieje spory potencjał do lokowania kolejnych wiatraków. Docelowo może to być obszar Gminy gdzie uzyskiwane będzie nawet kilkadziesiąt MW energii elektrycznej.

Źródło: Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla terenu Gminy Oława na lata 2012-2027

W najbliższych latach planowane są inwestycje polegające na budowie gazociągu DN 350/400/ DN 100.

4.2.3. Infrastruktura komunikacyjna

Gmina Oława posiada bardzo dogodne zewnętrzne powiązania komunikacyjne o zasięgu regionalnym, ponadregionalnym, a nawet międzynarodowym:

- magistralna linia kolejowa nr 132 o znaczeniu międzynarodowym,
- autostrada A4,
- drogi krajowe: nr 94, nr 39,
- drogi wojewódzkie: nr 346, nr 396, nr 455,
- 19 odcinków dróg powiatowych,
- 11 odcinków dróg gminnych.

Linie kolejowe:

Magistralna linia kolejowa nr 132 (E-30) relacji Wrocław – Katowice – Kraków – przejście graniczne w Medyce przebiega tranzytowo przez środek Gminy na odcinku 16 km. Jest to linia dwutorowa, zelektryfikowana. We wsi Lizawice znajduje się jedyna stacja w Gminie na trasie tej linii kolejowej.

Drogi krajowe:

Przez południowy skraj Gminy przebiega autostrada A4. Powiązanie komunikacyjne terenu Gminy z tą autostradą odbywa się poprzez zjazdy:

- w Krajkowie, z drogą wojewódzką nr 395,
- w Brzezimierzu, z drogą wojewódzką nr 396,
- w Przylesiu, z drogą wojewódzką nr 403.

Z tranzytowych dróg największe znaczenie ma centralnie przebiegająca przez Gminę droga krajowa nr 94 relacji Wrocław – Opole. Druga droga krajowa – nr 39, relacji Łagiewniki – Strzelin – obwodnica na trasie drogi krajowej nr 94 w rejonie Brzegu, przebiega na krótkim odcinku przez południowo-wschodni skraj Gminy, w rejonie wsi Owczary.

Drogi wojewódzkie:

- droga nr 346, łącząca drogę krajową nr 94 z drogą wojewódzką nr 395 relacji Wrocław – Strzelin,
- droga nr 396, prowadząca ze Strzelina przez Oławę do Bierutowa,
- nr 455, łącząca drogę wojewódzką nr 396 w Oławie z drogą krajową nr 8 we Wrocławiu.

Drogi powiatowe:

- droga nr 1548 D relacji Minkowice Oławskie - Bystrzyca,
- droga nr 1549 D relacji droga wojewódzka nr 455 – Janików – Bystrzyca – do granicy powiatu,
- droga nr 1560 D relacji droga krajowa nr 94 Godzikowice – Chwalibóżyce – Jankowice Małe – droga krajowa nr 39,
- droga nr 1561 D relacji droga wojewódzka nr 346 – Osiek – Niemil – Oleśnica Mała – do granicy powiatu,
- droga nr 1562 D relacji droga krajowa nr 39 – Owczary – droga powiatowa nr 1560 D,
- droga nr 1563 D relacji od granicy powiatu – Oleśnica Mała – do drogi powiatowej nr 1561 D,
- droga nr 1564 D relacji droga wojewódzka nr 396 Pełczyce – Niwnik – Osiek – droga powiatowa nr 1560 D,
- droga nr 1565 D relacji droga wojewódzka nr 346 Jaczkowice – Niwnik – Siecieborowice – do granicy powiatu,
- droga nr 1566 D relacji droga powiatowa nr 1565 D – Drzemlikowice – Siecieborowice – droga powiatowa nr 1565 D,
- droga nr 1567 D relacji Oława (ul. Broniewskiego, ul. Zaciszna) – Zabardowice – droga powiatowa nr 1972 D,

- droga nr 1568 D relacji droga powiatowa nr 1582 D Sobocisko – Miłonów – droga wojewódzka nr 346,
- droga nr 1569 D relacji droga krajowa nr 94 Stanowice – Lizawice droga powiatowa nr 1972 D,
- droga nr 1570 D relacji Oława (ul. Lipowa – od skrzyżowania z drogą krajową nr 94, ul. Siedlecka) – Siedlce – Zakrzów – Marcinkowice droga krajowa nr 94,
- droga nr 1571 D relacji Oława (ul. Janowskiego, ul. Zwierzyniecka, ul. Portowa) – Ścinawa Polska – Ścinawa – Godzikowice droga krajowa nr 94,
- droga nr 1572 D relacji droga wojewódzka nr 396 Oława (ul. 3 Maja, ul. Ofiar Katynia) – Ścinawa – do granicy powiatu, droga nr 1573 D relacji droga krajowa nr 94 Gać – Psary – Maszków – droga krajowa nr 94 Gać,
- droga nr 1574 D relacji Oława (ul. Kilińskiego) – Jaczkowice droga wojewódzka nr 346,
- droga nr 1592 D relacji droga wojewódzka nr 396 Brzezimierz – Polwica – Wierzbno – Sobocisko droga powiatowa nr 1972 D,
- droga nr 1972 D relacji od granicy powiatu – Sobocisko – Lizawice – Marcinkowice droga krajowa nr 94,
- droga nr 1933 D relacji od granicy powiatu – Zakrzów droga powiatowa nr 1570 D.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława

Drogi gminne posiadają łączną długość 26,7 km (Tabela 19).

Tabela 19. Wykaz dróg gminnych na terenie Gminy Oława

Drogi gminne				
L.p.	Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Nawierzchnia	Stan techniczny drogi
1.	111261	4.856	Bitumiczna – 1.562km Gruntowa – 3.294 km	dobry
2.	111262	1.485	Bitumiczna – 1.485 km	dobry
3.	111263	1.774	Bitumiczna – 1.774 km	dobry
4.	111264	1.19	Gruntowa – 1.19 km	dobry
5.	111265	1.13	Gruntowa – 1.13 km	dobry
6.	111266	4.799	Bitumiczna – 0.52 km Gruntowa – 3.241km	dobry
7.	111267	2.737	Bitumiczna – 2.737 km	dobry
8.	111268	3.418	Bitumiczna – 1.209 km	dobry

			Brukowa – 0.709 km Gruntowa 1.5 km	
9.	111269	4.025	Bitumiczna – 0.243 km Gruntowa – 3.407 km	dobry
10.	111270	0.955	Bitumiczna – 0.955 km	dobry
11.	111271	1.792	Bitumiczna - 0.90 km Tłuczniowa – 0.892 km	dobry

Źródło: Urząd Gminy w Oławie

Powiązania drogowe, zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne, ocenić można jako względnie korzystne. Stan techniczny dróg oceniany jest jako dobry. Brakuje jednak obejść terenów osadniczych, w tym miasta Oławy, na ważniejszych i ruchliwych trasach dróg. Gmina charakteryzuje się również deficytem chodników i ścieżek rowerowych.

Drogi na terenie Gminy oświetla w godzinach nocnych system oświetlenia ulicznego, na który składa się około 1 100 lamp. W 2014 r. wszystkie stare oprawy zostały wymienione na nowe oprawy typu LED (Phillips). Stan oświetlenia ulicznego oceniany jest jako dobry, ale niedostateczny. Z uwagi na rozbudowę osiedli mieszkaniowych na terenie Gminy (miejscowości: Stanowice, Marcinkowice, Godzikowice, Bystrzyca itd.) istnieje duża potrzeba inwestycyjna w zakresie rozbudowy oświetlenia ulicznego.

4.2.4. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Oława obowiązuje Regulamin utrzymania czystości i porządku przyjęty Uchwałą nr LXXII/437/2014 z dnia 30 października 2014 r. Jego wykonanie zostało powierzone Wójtowi Gminy.

Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Oława. Zgodnie z powyższym, podmiotem odpowiedzialnym za zorganizowanie odbioru i nadzorującym wywóz odpadów komunalnych jest Gmina, a nie, jak było do tej pory, właściciel nieruchomości. Pomędzy właścicielami nieruchomości zamieszkałych, a firmami wywozowymi, odbierającymi odpady nie są zawierane żadne umowy.

We wszystkich 33 miejscowościach Gminy ustawione zostały zestawy pojemników do zbierania szkła, tworzyw sztucznych i papieru. Wg informacji z Urzędu Gminy w Oławie, obszar Gminy jest wyposażony w 68 punktów selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych tzw. „dzwony” i „gniazda” (Tabela 20).

Tabela 20. Gospodarka odpadami komunalnymi zmieszanymi na terenie Gminy Oława

Gospodarka odpadami komunalnymi zmieszanymi		
	j.m.	Stan na dzień 31.12.2014 r.
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku ogółem	t	4 388,3
Selektywna zbiórka odpadów		
Ilość zebranych odpadów gromadzonych selektywnie w tonach	Stan na dzień 31.12.2014 r.	
Papier	126,1	
Metal	39,9	
Szkło	224	
Tworzywa sztuczne	47,6	
Tekstylia	6,0	
Odpady biodegradowalne	183,9	
Gruz/odpady rozbiórkowe	72,5	
Odpady wielkogabarytowe / zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	104,1	
Pozostałe odpady komunalne	209,8	
Punkty selektywnej zbiórki odpadów - Stan na dzień 31.12.2014r.		
Ilość punktów gromadzenia odpadów komunalnych zbieranych selektywnie na terenie Gminy, tzw. „dzwony”, „gniazda” (szt.)	1 PSZOK + 67 PPSZOK	

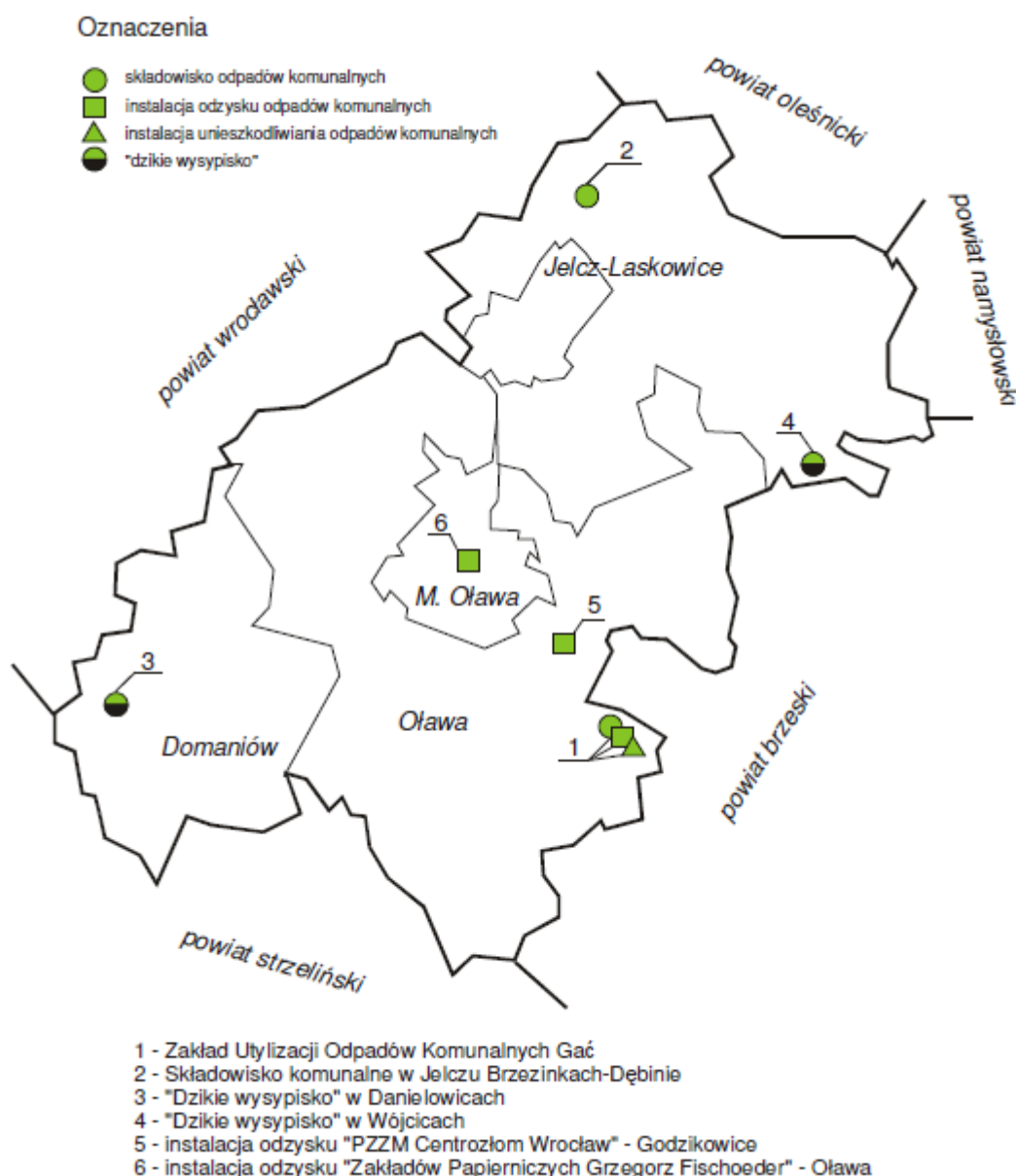
Źródło: Urząd Gminy w Oławie

Zasięg obowiązywania przepisów zawartych w Regulaminie obejmuje nieruchomości zamieszkałe na terenie Gminy Oława. W ramach omawianych przepisów, mieszkańcy ponoszą opłatę, za którą mogą oddawać nielimitowane ilości odpadów komunalnych. Mieszkańcy gospodarstw domowych, którzy nie zdecydowali się na prowadzenie segregacji, ponoszą wyższe koszty związane z zagospodarowaniem odpadów komunalnych. W ramach opłaty odbierane są zarówno odpady zbierane selektywnie jak i odpady zmieszane.

Z kolei właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne (tj. firmy, instytucje publiczne itd.) są zobowiązani do samodzielnego zawarcia umowy na odbiór odpadów komunalnych z firmą wpisaną do rejestru działalności regulowanej.

Odpady gromadzone są w specjalnie do tego przeznaczonych i oznakowanych pojemnikach lub workach o odpowiednim kolorze, których wykaz znajduje się w treści Regulaminu. Odpady komunalne odbierane są od mieszkańców według ustalonego harmonogramu.

Rysunek 6. Lokalizacja istniejących instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych na terenie powiatu oławskiego

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Oławskiego, 2004

Jak widać na rysunku 6, Gmina Oława jest wyposażona w 5 jednostek instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów. W mieście Oława znajduje się tylko jedna instalacja odzysku "Zakładów Papierniczych Grzegorz Fischoeder", natomiast reszta zakładów znajduje się poza granicami miasta, na obszarach granicznych Gminy.

Nowoczesne międzygminne składowisko odpadów, wyposażone w sortownię odpadów działa w obrębie wsi Gać (na działkach nr: 382/1, 382/2 384/6 i 384/8). Składowisko otworzone zostało w 1999 roku (oddane do użytku w 2003 r.). Aktualnie składowisko działa pod nazwą Zakład Gospodarowania Odpadami Sp. z o. o. Składowisko odpadów ma

projektowaną pojemność 1 037 tys. m³ (4 kwatery), z czego obecnie eksploatowana jest 1 kwatery. Zakład przyjmuje głównie niesegregowane odpady komunalne, w których składzie są dominują odpady ulegające biodegradacji oraz opakowania mogące stanowić surowiec wtórny (szkło, metale, tworzywa sztuczne, papier i tektura). Przyjmowane są również odpady opakowaniowe z selektywnej zbiórki z terenu Gminy. Linia sortownicza ZGO Gać ma zdolność przerobową 18 Mg odpadów/h. Jak wspomniano wcześniej, przy omawianiu odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy, istniejąca instalacja obróbki odpadów w Gaci nie posiada w swoim składzie obiektów i urządzeń do energetycznego zagospodarowania biogazu składowiskowego lub innego rodzaju energii możliwej do pozyskania z odpadów.

Oprócz Zakładu Gospodarowania Odpadami w Gaci, działają także składowiska odpadów przemysłowych na terenie zakładów:

- PPZM „Centrołom” w Godzikowicach,
- DKE Oława – Zakład Przeróbczy w Godzikowicach.

Łączna pojemność składowisk przemysłowych (zdolność do przyjęcia) wynosi 262,5 tys. m³ odpadów. Składowiska te nagromadziły dotychczas 77 tys. m³ odpadów przemysłowych. Tak jak na innych terenach wiejskich kraju, istotnym problemem jest objęcie wszystkich wytwórców odpadów, w szczególności gospodarstw domowych, zorganizowanym systemem odbioru i unieszkodliwiania odpadów. Dotychczas w Gminie wiejskiej Oława większość gospodarstw domowych znajduje się poza takim systemem. Oznacza to, że znaczna część odpadów trafia na przypadkowe, nielegalne składowiska. Stanowi to duże zagrożenie dla środowiska przyrodniczego, ponieważ część odpadów wytwarzanych przez gospodarstwa domowe nie jest biodegradowalnych (nie nadaje się do utylizacji).

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oława

4.2.5. Mieszkalnictwo

Zasób mieszkaniowy Gminy Oława wynosił w 2013 roku ogółem 4 246 mieszkań o łącznej powierzchni 436 384 m² (Tabela 21).

Tabela 21. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Oława

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mieszkania	-	3 722	3 819	4 105	4 152	4 199	4 246
Izby	-	16 555	17 122	18 988	19 248	19 515	19 779
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	355 987	370 762	415 148	422 098	429 507	436 384

Źródło: Dane GUS

Jeżeli chodzi o wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne (Tabela 22), to należy zauważyć, że nie wszystkie mieszkania posiadają dostęp do podstawowych instalacji tj. wodociągu, łazienki czy centralnego ogrzewania. W 2013 roku 3,4% mieszkań nie było podłączonych do wodociągu, 11,3% mieszkań nie było wyposażonych w łazienkę, zaś 18,4% nie posiadało centralnego ogrzewania. Na przestrzeni lat 2008 - 2013 widoczny jest jednak stopniowy wzrost liczby mieszkań wyposażonych w te udogodnienia.

Tabela 22. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne [%]

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Wodociąg	%	95,3	95,4	96,4	96,5	96,5	96,6
Łazienka	%	82,7	83,1	88,3	88,4	88,5	88,7
Centralne ogrzewanie	%	74,6	75,2	81	81,2	81,4	81,6

Źródło: Dane GUS

Zadaniem własnym Gminy jest tworzenie warunków do zaspakajania potrzeb mieszkaniowych swoim obywatelom. Zakres odpowiedzialności obejmuje przede wszystkim zapewnienie lokali socjalnych dla mieszkańców o niskich dochodach. Lokale socjalne spełniają potrzeby mieszkaniowe osób ubogich nie posiadających tytułu prawnego do lokalu lub osób eksmitowanych na podstawie orzeczenia sądowego.

5. Partnerstwa Gminy Oława

Gmina Oława współpracuje z Samorządem Rejonu Wileńskiego (Starostwo Gminy Rudamina, Litwa), z Rejonem Podhajce (Ukraina) oraz z wsią Neckeroda zlokalizowaną na terenie landu Turyngia, w powiecie Weimarer Land, w gminie Blankenhaim (Niemcy).

1 marca 2002 r. przedstawiciele Gminy Oława podpisali Akt przyjaźni z Samorządem Rejonu Wileńskiego (Starostwo Rudamina, Litwa). W ramach współpracy jednostki poznają

i promują kulturę oraz historię Polski i Litwy, współpracują pomiędzy samorządami, wspierają i promują wymianę kulturalną i sportową, praktykują wymianę młodzieży (m.in. wielokrotnie odbyła się wymiana uczniów ze szkół Gminy Oława i Rudomińskiej Szkoły Średniej im. Ferdynanda Ruszczyca) oraz promują współpracę gospodarczą i handlową. Także przedstawiciele władz obu jednostek i placówek oświatowych regularnie odwiedzają się. Współpracują również ze sobą zespoły ludowe, z Gminy Oława "Porębiok" i z gminy Rudomina "Rudomianka", które koncertują na organizowanych przez samorządy imprezach lokalnych. Podczas wymiany obie strony dzielą się swoimi doświadczeniami, poznają swoją kulturę i historię.

15 września 2008 r. podczas Dożynek Gminnych w Jaczkowicach między przedstawicielami Gminy Oława i Rejonu Podhajce na Ukrainie podpisana została Deklaracja o woli nawiązania wzajemnej współpracy. Główną ideą podpisanej Deklaracji jest umacnianie przyjaźni pomiędzy Polską i Ukrainą m.in. przez: wzajemne promowanie obu regionów, poznawanie ich historii, tradycji, osiągnięć gospodarczych, kulturalnych i sportowych, wymiana doświadczeń na płaszczyźnie gospodarczej, kulturalnej i sportowej, a w szczególności wymiana młodzieży i mieszkańców Gminy Oława i rejonu Podhajce. W ramach współpracy do Gminy Oława przyjeżdżają zespoły działające przy Politechnice Lwowskiej: ludowy zespół tańca "Wirnist" i bandurzystek "Zaspiw", organizowane są pielgrzymki do Podhajec, a także zbierane są fundusze na remont kościoła w Podhajcach.

13 grudnia 2014 roku w Bystrzycy podpisano Porozumienie o Partnerstwie polsko-niemieckim z przedstawicielami małej wsi rolniczej Neckeroda. Wieś Neckeroda słynie z naturalnej techniki farbowania, dlatego utworzone zostało tam Stowarzyszenie Farbiarzy. Dokument partnerski jest sformalizowanym zobowiązaniem do nawiązania pomiędzy sobą partnerskich stosunków w zakresie wzajemnego promowania regionów, poznawania historii, tradycji, osiągnięć gospodarczych, kulturalnych i sportowych.

Źródło: <http://www.gminaolawa.pl/>, informacje z Urzędu Gminy w Oławie

6. Analiza budżetu Gminy Oława za lata 2008-2013

6.1. Dochody budżetu Gminy Oława

W tabeli 23 przedstawione zostały dane dotyczące zmiany struktury poszczególnych dochodów budżetu Gminy Oława w latach 2008 – 2013.

Tabela 23. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Oława w latach 2008-2013 [zł]

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	34 686 216,93	33 715 814,10	40 938 380,59	39 589 273,33	51 738 737,86	48 186 915,39

majątkowe	4 502 853,96	1 880 108,42	5 026 028,54	2 180 917,82	9 299 402,75	2 326 440,76
% udział	13 %	5,6 %	12,3 %	5,5 %	18 %	4,8 %
bieżące	30 183 362,97	31 835 705,68	35 912 352,05	37 408 355,51	42 439 335,11	45 860 474,63
% udział	87 %	94,4 %	87,7 %	94,5 %	82 %	95,2 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Struktura ogólnych dochodów Gminy Oława na przestrzeni analizowanych lat wykazuje ogólną tendencję wzrostową, lecz nie jest to zależność liniowa. Zauważalne są pewne fluktuacje (spadki i wzrosty dochodów), lecz są to zasadniczo wahania nieduże. Od 2008 roku w Gminie Oława nastąpił wzrost dochodów o 39%.

Udział **dochodów bieżących** w ogólnej strukturze dochodów Gminy w latach 2008 – 2013 utrzymywał się zawsze na wysokim poziomie (Tabela 16). Wg danych GUS, w 2008 r. wynosił 87%, w 2009 r. – 94,4%, w 2010 r. – 87,7%, w 2011 r. – 94,5%, 2012 r. – 82%, a w 2013 r. – 95,2%. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych danej jednostki samorządu terytorialnego i to na ich wysokość gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy udział mają one w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces jego prognozowania. Wzrostowi dochodów bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej możliwy do osiągnięcia m.in. w wyniku realizacji inwestycji służących lokowaniu nowej oraz dalszemu rozwojowi istniejącej działalności gospodarczej oraz rozwojowi mieszkalnictwa. Procesy te z kolei w dłuższym okresie czasu zwiększają bazę podatkową.

W strukturze dochodów Gminy Oława zauważalne jest także występowanie co roku dochodów majątkowych, do których zalicza się:

- dotacje i środki przeznaczone na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Analiza struktury dochodów Gminy Oława z podziałem na ich rodzaj wykazała, że największy udział w 2013 roku stanowiły subwencje Gminy, a następnie dochody własne i dotacje.

Tabela 24. Dochody Gminy Oława w latach 2008-2013 [zł]

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012	2013
dochody własne	18 038 277,12	19 528 843,96	23 725 976,59	23 689 272,85	32 873 991,99	29 725 978,08
% udział w dochodach ogółem	52%	57,9%	58%	59,8%	63,5%	61,7%
subwencja	10 040 454,00	9 693 702,00	9 781 032,00	10 521 188,00	11 378 131,00	11 863 006,00

ogółem						
% udział w dochodach ogółem	28,9%	28,8%	23,9%	26,6%	22%	24,6%
dotacja ogółem	-	4 493 268,14	7 431 372,00	5 378 812,48	7 486 614,87	6 597 931,31
% udział w dochodach ogółem	-	13,3%	18,1%	13,6%	14,5%	13,7%
DOCHODY OGÓŁEM	34 686 216,93	33 715 814,10	40 938 380,59	39 589 273,33	51 738 737,86	48 186 915,39

Źródło: Dane GUS

Dochody własne

Wysokość dochodów własnych Gminy Oława ulegała wahaniom, jednakże w latach 2008 - 2013 odnotowano wzrost dochodów własnych o 64,8%.

Tabela 25. Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Oława [zł]

Rodzaj podatku	2008	2009	2010	2011	2012	2013
podatek rolny	1 898 136,58	1 743 166,43	1 208 754,15	1 336 680,90	1 917 030,48	2 117 057,89
podatek leśny	82 133,64	84 419,81	77 504,03	87 386,39	107 028,22	107 635,36
podatek od nieruchomości	5 510 024,43	6 421 397,63	6 978 457,86	7 213 878,78	8 944 509,00	10 727 087,07
podatek od środków transportowych	224 194,83	243 753,05	259 896,00	266 392,20	275 347,62	340 380,74
podatek od ccp	682 586,53	430 532,67	534 458,82	458 504,00	475 910,07	788 499,60
wpływy z opłaty skarbowej	33 852,00	35 607,00	31 345,00	32 509,50	26 153,90	29 288,00
dochody z majątku	2 654 577,02	2 136 668,70	4 513 775,79	1 650 184,43	2 422 383,14	1 507 335,90
wpływy z usług	324 089,91	443 169,23	568 649,55	698 929,04	1 709 141,95	1 982 670,62
pozostałe dochody własne	0	50 000,00	0	361 881,04	21 800,00	14 000,00

Źródło: Dane GUS

Największy udział w dochodach własnych Gminy Oława mają wpływy z tytułu podatku od nieruchomości. Udział ten w 2013 roku wyniósł 36,1%. Podobnie, wysoki odsetek stanowił udział Gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych (tj. 29,2%).

Tabela 26. Udział w podatkach stanowiących dochód państwa w Gminie Oława w latach 2008-2013 [zł]

Udział w podatkach stanowiących dochód państwa	2008	2009	2010	2011	2012	2013
od osób fizycznych	5 322 950,00	5 377 353,00	5 736 025,00	6 346 130,00	8 189 928,00	8 689 241,00
od osób prawnych	104 778,19	35 086,16	76 269,24	130 112,77	100 499,42	191 188,26
razem	5 427 728,19	5 412 439,16	5 812 294,24	6 476 242,77	8 290 427,42	8 880 429,26

Źródło: Dane GUS

W analizowanym okresie można zauważyć wzrost dochodów z tytułu większości podatków. Spadek nastąpił jedynie w przypadku wpływu z opłaty skarbowej oraz dochodów z majątku.

Należy podkreślić, że Gmina Oława może w sposób pośredni oddziaływać na wysokość dochodów z udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, m.in. poprzez systematyczne tworzenie dogodnych warunków do osiedlania się na swoim terenie.

Subwencja ogólna

Dochody z tytułu subwencji ogólnej roku 2008 stanowiły 28,9% ogółu dochodów Gminy Oława, zaś w 2013 roku 24,6%. W 2013 roku ponad 86,8% subwencji ogółem stanowiła subwencja oświatowa.

Tabela 27. Udział poszczególnych części subwencji w ogólnym dochodzie Gminy Oława w latach 2008-2013 [zł]

Subwencja	2008	2009	2010	2011	2012	2013
część oświatowa subwencji ogólnej	8 067 689,00	7 518 480,00	8 306 483,00	9 085 710,00	9 892 945,00	10 295 396,00
uzupełnienie subwencji ogólnej	0	0	0	0	30 492,00	0
część wyrównawcza subwencji ogólnej	1 972 765,00	2 175 222,00	1 474 549,00	1 435 478,00	1 454 694,00	1 567 610,00
Razem	10 040 454,00	9 693 702,00	9 781 032,00	10 521 188,00	11 378 131,00	11 863 006,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Biorąc pod uwagę, że subwencja jest formą uzupełnienia dochodów własnych, które z różnych powodów nie są dopasowane do poziomu wydatków ponoszonych przez gminę, to im większy udział subwencji w dochodach gminy, tym większe ryzyko pojawienia się trudności w długookresowym bilansowaniu budżetu. To z kolei może przełożyć się na zmniejszenie inwestycji w regionie, a w konsekwencji zwiększenie bezrobocia i wzrost przepaści w rozwoju gospodarczym w stosunku do ogółu samorządów tego samego szczebla. Efektem takiego postępowania może być jeszcze większe uzależnienie budżetu

od subwencji. Należy jednak podkreślić, że subwencja jest bardziej stabilnym źródłem dochodów niż np. dochody własne.

Dotacje

Gminy otrzymują wsparcie z budżetu państwa w postaci dotacji w formie:

- dotacji przysługującej gminie w wysokości nie pobranych kwot z tytułu ulg i zwolnień określonych w ustawie z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym (Dz. U. z 1993 roku Nr 94, poz. 431 z późn. zm.), ustawie z dnia 28 września 1991 roku o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 444 z późn. zm.), czyli rekompensaty z tytułu ubytku dochodów własnych;
- dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gminy;
- dotacji celowej z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie oraz dotacje celowe na inne zadania zlecone gminie ustawami.

Dotacje ogólne mają charakter wyrównawczy - służą finansowaniu niedoboru budżetowego szczebla lokalnego. Dotacje celowe służą natomiast finansowaniu ściśle określonych zadań publicznych.

W perspektywie lat 2008 - 2013 wysokość dotacji celowych przekazanych Gminie Oława zmniejszyła się o 15 %. Należy również zauważyć, że udział dotacji ogółem w dochodach Gminy Oława zwiększył się w analizowanym okresie o 0,7 p.p.

Tabela 28. Dotacje w budżecie Gminy Oława w latach 2008-2013

Dotacje	2008	2009	2010	2011	2012	2013
dotacje ogółem	-	4 493 268,14	7 431 372,00	5 378 812,48	7 486 614,87	6 597 931,31
dotacje celowe	6 607 485,81	4 381 980,52	7 334 912,58	5 129 017,86	6 060 919,41	5 590 145,87
pozostałe	-	111 287,62	96 459,42	249 794,62	1 425 695,46	1 007 785,44
% udział w dochodach ogółem	-	13%	22%	13,1%	14,5%	13,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

6.2. Wydatki budżetu Gminy Oława

Wydatki Gminy Oława w latach 2008-2013 wzrosły o 25,3%. W ogólnej puli wydatków Gminy największy udział stanowią **wydatki bieżące** (76,6% w 2013 roku), które przeznaczane są na bieżące realizowanie zadań własnych Gminy. W okresie 2008-2013 można zaobserwować ogólny wzrost wydatków bieżących Gminy, który jest spowodowany:

- realizowaniem przez Gminę nowych zadań, które zostały sędowane na wszystkie gminy przez Państwo, jednakże nie zostały przekazane dodatkowe środki na ich realizację. W związku z tym, Gmina realizuje więcej zadań własnych przy takim samym budżecie,
- pojawieniem się kosztów eksploatacyjnych generowanych przez nowo zrealizowane inwestycje (np. koszty utrzymania dróg, boisk wielofunkcyjnych itp.).

Oprócz wydatków bieżących, w budżecie Gminy Oława występują **wydatki majątkowe**. Wynikają one z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy. Wydatki majątkowe pełnią rolę wydatków rozwojowych i przekładają się bezpośrednio na wzrost potencjału mieszkaniowego, turystycznego i inwestycyjnego Gminy, a przede wszystkim na poprawę jakości życia mieszkańców. Szczególnie duży udział tego rodzaju wydatków odnotowano w latach 2008 i 2009, kiedy to osiągnęły odpowiednio 31,8% i 31,7% ogólnych wydatków Gminy oraz w 2012 roku (28,7%).

Tabela 29. Wydatki Gminy Oława w latach 2008-2013

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	40 318 923,70	39 205 357,43	42 795 376,43	40 683 377,37	52 181 343,77	50 527 999,42
majątkowe	12 804 674,82	12 415 991,77	11 598 531,17	5 978 527,79	14 988 815,59	11 813 463,32
% udział w majątkowych	31,8%	31,7%	27,1%	14,7%	28,7%	23,4%
bieżące	27 514 248,88	26 789 365,66	31 196 845,26	34 704 849,58	37 192 528,18	38 714 536,10
% udział w bieżących	68,2%	68,3%	72,9%	85,3%	71,3	76,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Tabela 30. Struktura wydatków Gminy Oława w latach 2008-2013 [zł]

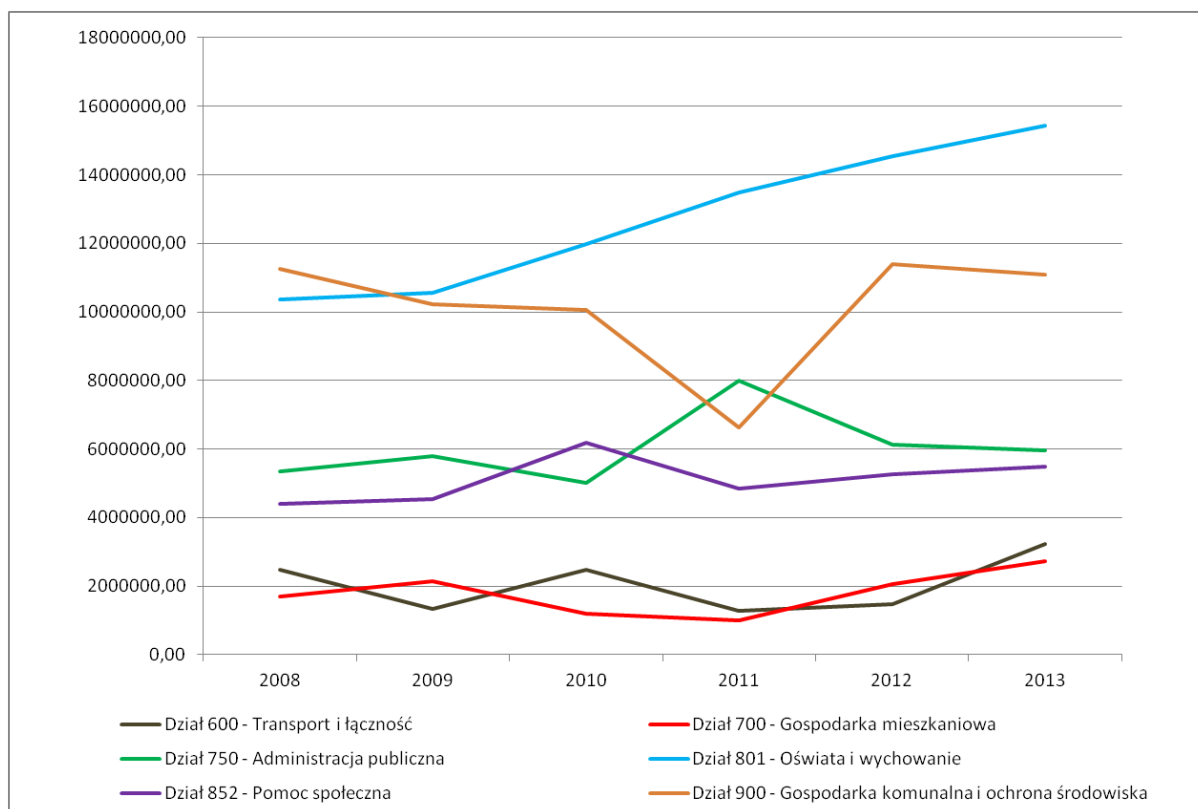
Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	986 850,67	836 495,98	1 325 938,86	1 270 794,98	3 812 030,29	1303 851,28
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	245 177,47	224 436,00	240 750,00	203 200,00	454 036,06	449 724,08
Dział 600 - Transport i łączność	2 481 317,01	1 340 969,21	2 479 066,02	1 266 202,28	1 483 007,70	3 221 768,45
Dział 630 - Turystyka	1 100,00	18 670,00	1 100,00	1 100,00	1 100,00	1 100,00
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	1 707 018,09	2 130 971,71	1 200 484,38	990 940,48	2 050 317,89	2 718 188,26
Dział 710 - Działalność usługowa	42 347,88	60 208,16	117 972,43	73 307,55	110 008,02	133 240,41

STRATEGIA ROZWOJU GMINY OŁAWA NA LATA 2015 - 2025

Dział 750 - Administracja publiczna	5 337 072,21	5 781 854,94	5 022 752,48	7 990 977,15	6 116 178,36	5 968 060,57
Dział 751 - Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 994,00	24 895,00	86 742,00	29 674,00	2 438,00	2 469,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	336 882,53	328 092,02	627 226,62	375 557,78	820 935,88	711 170,18
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	91 107,95	119 466,94	96 830,78	99 317,24	0	0
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	582 255,74	791 232,79	873 374,38	952 817,47	994 886,21	958 283,21
Dział 801 - Oświata i wychowanie	10 373 901,37	10 554 522,34	11 969 084,07	13 493 541,78	14 552 836,26	15 433 313,84
Dział 851 - Ochrona zdrowia	431 823,18	245 632,62	505 755,88	165 241,54	218 107,50	242 835,56
Dział 852 - Pomoc społeczna	4 406 636,13	4 534 773,55	6 178 268,60	4 844 846,83	5 267 872,31	5 492 163,89
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	82 467,00	66 167,00	93 053,41	43 647,73	49 481,46	81 493,04
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	11 250 142,13	10 231 734,93	10 042 825,17	6 629 913,84	11 402 801,15	11 091 744,74
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 199 186,63	1 374 368,17	1 528 275,35	1 786 279,50	2 595 609,82	1 712 822,29
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	760 893,71	540 866,07	405 876,00	-	-	-
Dział 926 - Kultura fizyczna	-	-	-	465 717,22	2 249 396,86	1 005 470,62

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 5. Wybrane wydatki Gminy Oława w latach 2008-2013 [zł]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Analiza struktury wydatków Gminy Oława w latach 2008-2013 wykazała następujące wnioski:

- w całym analizowanym okresie, oprócz roku 2008, największa część środków finansowych kierowana była na cele oświaty i wychowania – w 2013 roku wydatki te stanowiły 30,5 % wszystkich wydatków Gminy. Oprócz podstawowych wydatków na oświatę, Gmina Oława ponosi koszty związane z utrzymaniem pracowników obsługi szkół i przedszkoli, dowozem dzieci do szkół, obsługą ekonomiczno-administracyjną szkół, doszkadzaniem i doskonaleniem nauczycieli, odpisami na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla emerytowanych nauczycieli oraz innymi wydatkami jak nagrody dla dzieci za udział w konkursach i olimpiadach tematycznych. Ponadto, Gmina na bieżąco finansuje remonty placówek oświatowych. Wydatki na oświatę związane są zatem głównie z zapewnieniem bazy oświatowej o wysokim standardzie oraz z zapewnieniem wysokiego poziomu nauczania. Ograniczenie tych wydatków mogłoby wpłynąć niekorzystnie na poziom i wizerunek oświaty na terenie Gminy. W związku z tym, w kolejnych latach należy dążyć do zwiększenia subwencji oświatowej m.in. poprzez zwiększenie liczby uczniów. Do osiągnięcia tego celu przyczyni się zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem osadniczym,
- drugim znaczącym obszarem pod względem wydatków Gminy Oława była gospodarka komunalna i ochrona środowiska. Udział tej grupy wydatków na tle ogólnej liczby wydatków Gminy w 2013 roku wyniósł 22%. W 2011 roku nastąpił znaczny spadek wydatków na ten dział (w porównaniu z rokiem 2010 udział wydatków zmalał o 34%), jednak w 2012 roku wydatki gwałtownie wzrosły o 72%, powracając do tendencji z przed 2011 roku,

- trzecimi co do wielkości wydatkami Gminy Oława były wydatki na administrację publiczną, które w 2013 roku stanowiły 11,8% wydatków Gminy. Wydatki te obejmowały przede wszystkim wydatki na wynagrodzenia pracowników administracji, wydatki bieżące (np. na energię, zakup artykułów biurowych, obsługę prawną, usługi telekomunikacyjne i internetowe, szkolenia pracowników), a także wydatki związane z pracami remontowymi w budynkach administracji publicznej oraz wydatki związane z promocją Gminy Oława. Największy udział wydatków na administrację publiczną miał miejsce w 2011 roku. Wysokość wydatków na administrację publiczną w 2013 roku w stosunku do 2008 roku wzrosła o 11,8%,
- wysoki udział w wydatkach Gminy Oława miały również wydatki na: pomoc społeczną, transport i łączność oraz gospodarkę mieszkaniową.

Należy podkreślić, że w latach 2005-2012 władze centralne przekazały gminom nowe zadania albo rozszerzyły zakres dotychczas realizowanych zadań bez odpowiedniego zabezpieczenia ich finansowania. Dodatkowo liczne zmiany ustawowe spowodowały zmniejszenie dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego. Do zmian tych należą m.in.:

- nowe zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej - Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., nakłada na jednostki samorządu terytorialnego wiele nowych zadań z zakresu wspierania rodziny oraz opieki nad dzieckiem i rodziną. Ustawa wprowadza przede wszystkim nowe kategorie pracowników samorządowych – asystenta rodziny oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Niejasne sformułowania użyte w ustawie stawiają pod znakiem zapytania obligatoryjność zatrudniania w gminach asystentów rodziny. Ponadto, ustawa nakłada na gminę liczne zadania własne, których realizacja wymaga znacznych środków finansowych. Szczegółowe ich wyliczenie określa dział VI ustawy. Od 1 stycznia 2012 r. do zadań własnych każdej gminy należy także:
 - opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
 - tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
 - współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- zwiększenie obowiązkowej składki rentowej o 2% po stronie pracodawcy. Podwyżkę tych kosztów samorząd musi sfinansować sam,
- wzrost wynagrodzeń nauczycieli o 7% w 2011 r. i o 3,85% w 2012 r. Subwencja oświatowa nie pokrywa w całości podwyżek, co oznacza dla budżetu Gminy Oława konieczność dopłat z własnego budżetu;
- dodatkowe koszty związane m.in. z systemem ZMOKU (ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych) lub z nową ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,

- ustawa z 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej – całkowicie nowa regulacja, która nakłada nowe zadania w zasadniczej części ustawy oraz (art. 23) wprowadza zmiany w Prawie geodezyjnym i kartograficznym dotyczącym m.in. gmin (ewidencja miejscowości, ulic i adresów),
- ustawa z 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, której rozdział 16 mówi, że koszty zezwoleń na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi ochotniczych straży pożarnych są finansowane z budżetu gminy.

Gmina Oława (podobnie jak inne gminy w Polsce), zmuszona jest pokrywać koszty związane z realizacją nowych zadań narzuconych przez władze centralne z budżetu własnego. W związku z tym, że zmiany dotyczą różnych obszarów funkcjonowania Gminy, to ich konsekwencją jest znaczny wzrost wydatków bieżących Gminy Oława (zwłaszcza w ramach administracji publicznej, opieki społecznej oraz gospodarki komunalnej).

6.3. Wynik budżetów Gminy Oława w latach 2015-2025

W tabeli 31 przedstawiono wielkość wydatków budżetowych na tle dochodów Gminy Oława w latach 2008-2013, obrazując tym samym wysokość deficytu budżetowego.

Tabela 31. Wyniki budżetów Gminy Oława w latach 2008-2013 [zł]

Budżet	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dochody	34 686 216,93	33 715 814,10	40 938 380,59	39 589 273,33	51 738 737,86	48 186 915,39
Wydatki	40 318 923,70	39 205 357,43	42 795 376,43	40 683 377,37	52 181 343,77	50 527 999,42
Wynik	-5 632 706,77	-5 489 543,33	-1 856 995,84	-1 094 104,04	-442 605,91	-2 341 084,03

Źródło: GUS

Jak widać w powyższym zestawieniu, od roku 2008 do roku 2013 Gmina Oława systematycznie osiągała deficyt budżetowy, tzn. wydatki Gminy znacznie przewyższały jej dochody. Należy jednak podkreślić, że deficyt budżetowy w ostatnich latach wynikał z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy, nastawionej na maksymalizację działań realizowanych przy wsparciu z funduszy UE. Inwestycje realizowane na terenie Gminy, finansowane ze środków zewnętrznych często wymagały wkładu własnego ze strony Gminy. Wkład ten stanowiły wydatki majątkowe z budżetu. Zatem powstały deficyt ma uzasadnienie w zrealizowanych w latach 2008-2013 projektach inwestycyjnych, które mają służyć poprawie warunków życia mieszkańców Gminy Oława.

6.4. Polityka inwestycyjna Gminy

Polityka inwestycyjna Gminy polega na świadomym i celowym wyborze przedsięwzięć inwestycyjnych według ustalonych kryteriów oraz na odpowiednim doborze źródeł ich finansowania, co znajduje odzwierciedlenie w planowaniu strategicznym – w strategii rozwoju JST oraz w planowaniu wieloletnim.

Rozwój społeczno-gospodarczy możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym Gminy, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Dlatego też, środki te stanowią niewątpliwie wsparcie dla budżetu samorządu lokalnego.

Fundusze zewnętrzne można pozyskać z dwóch źródeł, a mianowicie:

- ze źródeł krajowych (np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Narodowy Plan Rozbudowy Dróg Lokalnych),
- ze źródeł unijnych (np. Regionalny Program Operacyjny, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Operacyjny Kapitał Ludzki).

Gmina Oława aplikuje o środki zewnętrzne, pozyskując je na rozwój infrastruktury drogowej, edukacyjnej, społecznej, a także inwestycje w sferze rozwoju społeczności lokalnej.

Wykaz najważniejszych inwestycji zrealizowanych przez Gminę Oława przy wykorzystaniu środków własnych jak i zewnętrznych, prezentuje poniższa Tabela 32.

Tabela 32. Inwestycje zrealizowane przez Gminę Oława w latach 2007-2013

Lp.	Nazwa projektu	Okres realizacji	Wartość całkowita projektu	Wysokość dofinansowania	Źródło dofinansowania zewnętrznego
1.	Budowa wielofunkcyjnego boiska z trawy syntetycznej w m. Bystrzyca	2007	349 048	174 524	Budżet Państwa
2.	Budowa wielofunkcyjnego boiska z trawy syntetycznej przy gimnazjum gminnym nr 3 w Oławie	2007	352 891	176 445	Budżet Państwa
3.	Budowa kanalizacji deszczowej dla terenu Strefy Rozwoju Gospodarczego Godzikowice	2008	928 862	230 000	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
4.	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z kolektorem zrzutowym do Odry	2008 2013	5 943 266	1 450 000	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
5.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Stanowice, Stanowice-lotnisko, Marcinkowice	2008 2013	23 960 426	5 935 000	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
6.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Godzikowice, Ścinawa, Ścinawa Polska wraz z remontem i odbudową chodników	2008 2015	10 519 931	2 330 000	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

	wraz z odwodnieniem				Wrocławiu
7.	Remont - przebudowa świetlicy wiejskiej w m. Sobocisko	2012	613 765	399 196	PROW 2007- 2013 LEADER 2010 - 2012
8.	Realizacja programu usuwania azbestu z terenu Gminy Oława	2013	34 037	28 931	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
9.	Budowa SUW w miejscowości Bystrzyca wraz z budową sieci wodociągowej	2011 2012	4 256 503	2 851 783	RPO WD 2007 - 2013 Działanie 4.2 „Infrastruktura wodno-ściekowa” 2010 - 2012
10.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla m. Owczary z włączeniem do kanalizacji sanitarnej w Oleśnicy Małej w Gminie Oława	2013	2 630 100	1 603 719	PROW 2007- 2013 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności 2010 - 2013
11.	Budowa boiska wielofunkcyjnego w m. Jaczkowice	2014	99 397	25 000	PROW 2007 - 2013 Odnowa i rozwój wsi LEADER - Małe projekty 2013
12.	Budowa drogi gminnej na terenie SRG w Godzikowicach z włączeniem do drogi krajowej nr 94 Wrocław - Opole	2010	1 721 449	860 724	Budżet Państwa
13.	Remont Świetlicy wiejskiej w Jaczkowicach - Etap 2	2010	69 673	34 836	Budżet Państwa
14.	Konserwacja rowu melioracyjnego 0-8, działka nr 541/W na długości 561mb w m. Marcinkowice - Gmina Oława	2010	35 534	35 534	Budżet Województwa Dolnośląskiego
15.	Wykonanie umocnienia stopy skarpy rowu melioracyjnego 0-8 działka nr 541/W na długości 561mb w m. Marcinkowice - Gmina Oława	2011	39 914	31 900	Budżet Województwa Dolnośląskiego
16.	Budowa kompleksu boisk sportowych z zapleczem sanitarno-szatniowym w ramach programu „Moje Boisko - Orlik 2012” w m.	2012	915 175	604 007	Budżet Województwa Dolnośląskiego

	Marcinkowice				Budżet Państwa
17.	Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego z wyposażeniem do ograniczenia stref skażeń chemiczno-ekologicznych dla OSP Bystrzyca.	2014	591 732	383 050	Budżet Państwa, Budżet Województwa Dolnośląskiego, WFOŚiGW we Wrocławiu
18.	Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego z wyposażeniem do ograniczenia stref skażeń chemiczno-ekologicznych dla OSP Siedlce.	2013	776 952	580 402	Budżet Państwa, Budżet Województwa Dolnośląskiego, WFOŚiGW we Wrocławiu

Źródło: Dane z Urzędu Gminy w Oławie

7. Wyniki badania ankietowego

W trakcie prac nad opracowaniem „Strategii Rozwoju Gminy Oława”, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne z mieszkańcami gminy za pośrednictwem ankiety, która składała się z 2 części: 4 pytania zamknięte i 2 pytania otwarte.

Celem badania było zbadanie poziomu zadowolenia mieszkańców Gminy Oława z usług świadczonych przez gminę, a także określenie najważniejszych problemów i atutów Gminy.

Udział w badaniu ankietowym wzięło 90 mieszkańców Gminy. W związku z tym, przedstawione poniżej odpowiedzi stanowią jedynie materiał poglądowy i nie należy ich interpretować jako opinii całego społeczeństwa Gminy.

Zgodnie z wynikami przeprowadzonej ankiety, większość respondentów ocenia warunki życia na terenie Gminy jako dobre.

Pytanie 1. Proszę ocenić ważność realizacji poniższych przedsięwzięć na terenie gminy według skali: od 5 - bardzo ważna do 1 – zbędna (proszę zaznaczyć „X” wybraną ocenę)

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyniki		Ocena					Suma	Średnia
		1	2	3	4	5		
Remonty i budowa dróg		3	1	1	3	67	75	4,73
Budowa infrastruktury	Oświetlenie uliczne	6	4	10	7	44	71	4,11

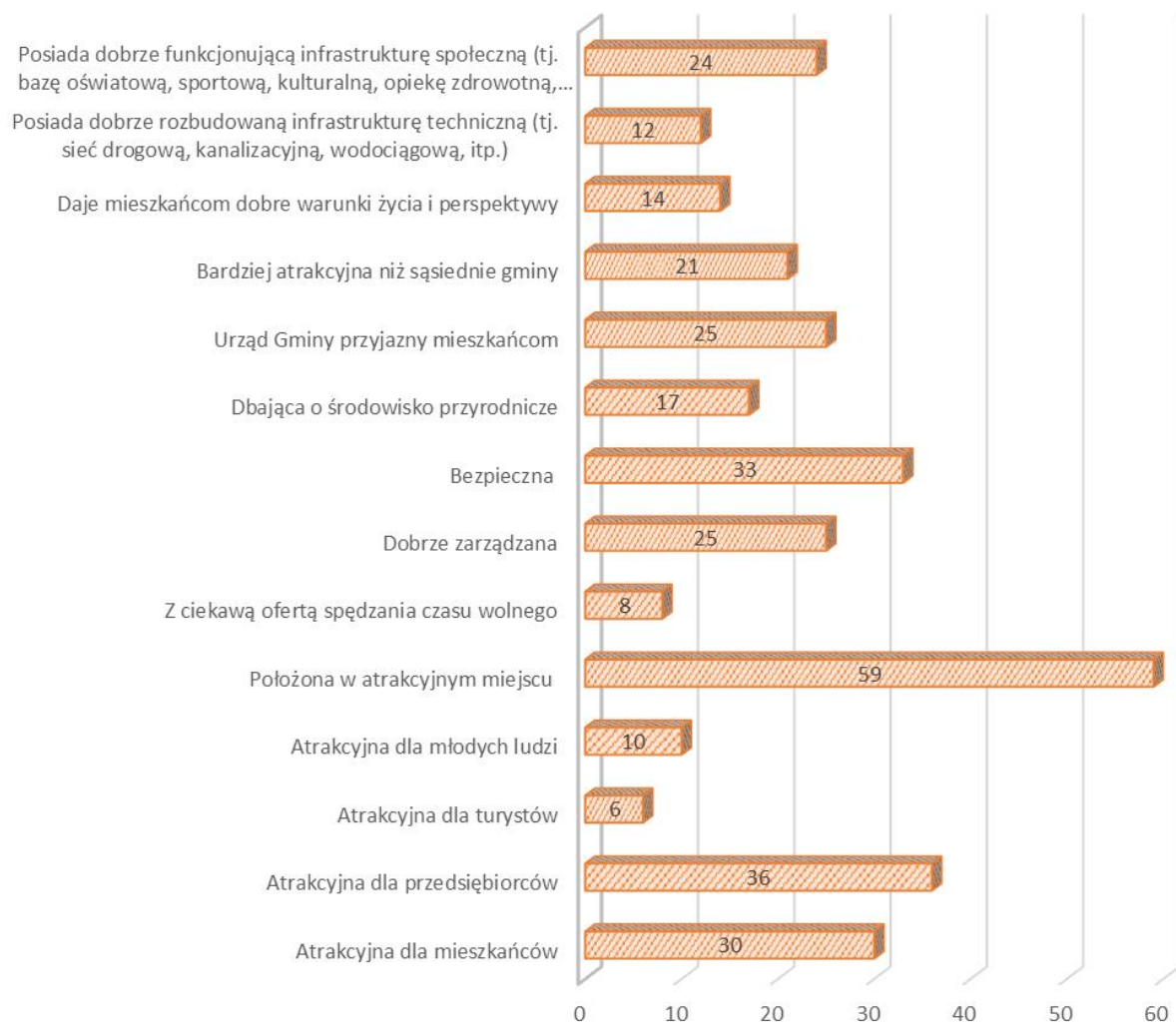
okołodrogowej	Chodniki i ścieżki rowerowe	4	3	6	4	66	83	4,51
	Sygnalizacja świetlna	26	15	4	8	10	63	2,38
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej		8	3	10	20	29	70	3,84
Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej		5	1	11	13	53	83	4,30
Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej		12	2	11	19	30	74	3,72
Wydzielanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych		7	9	25	20	15	76	3,36
Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej (świetlic, ośrodków zdrowia, domów kultury, itp.)		3	6	11	11	52	83	4,24
Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych		5	6	19	16	32	78	3,82
Uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe		2	10	17	19	29	77	3,82
Poprawa estetyki gminy (np. nowe tereny zielone)		6	6	13	29	25	79	3,77
Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja gminy		4	11	19	23	28	85	3,71

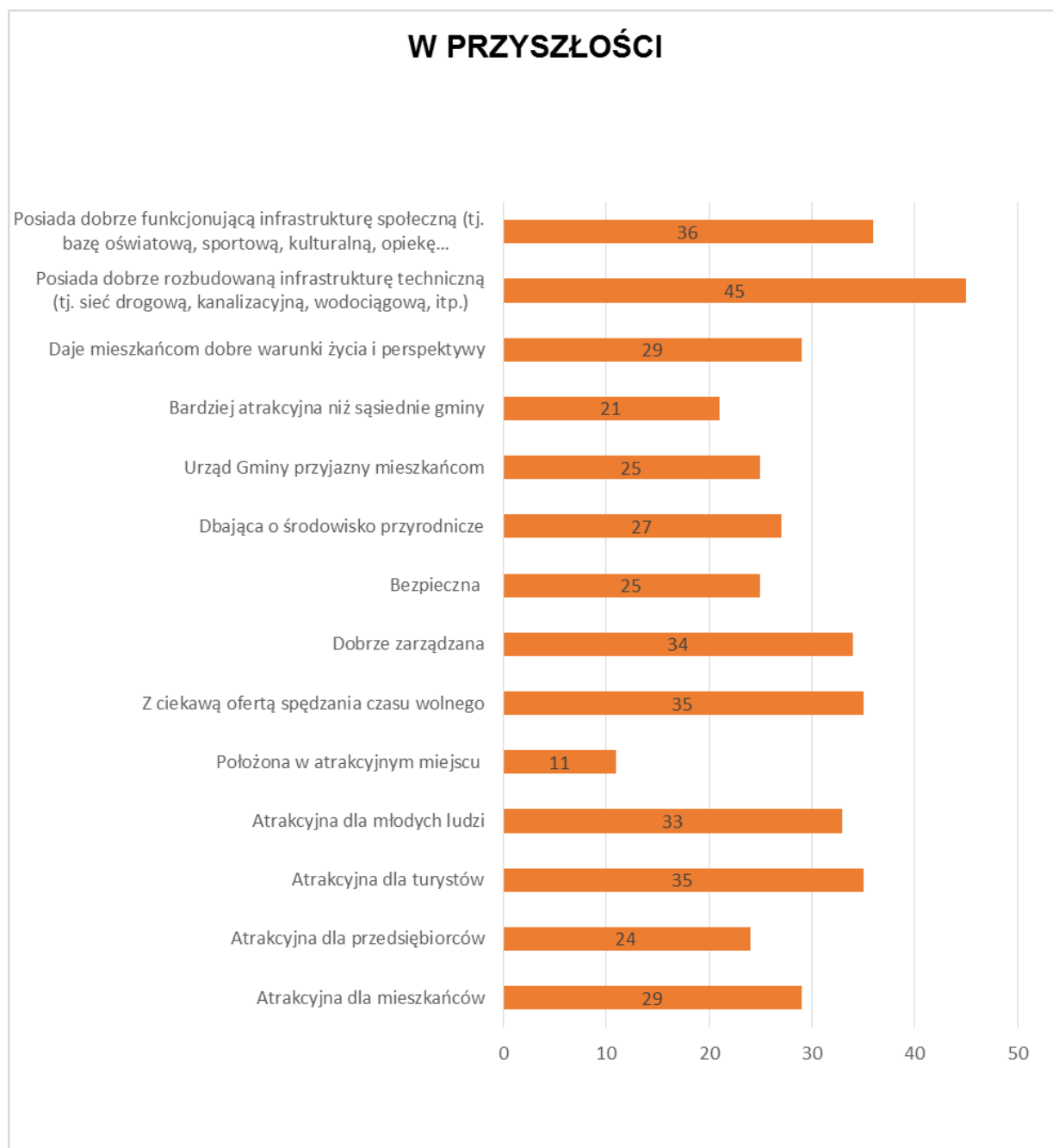
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

W pierwszym pytaniu poproszono ankietowanych o ocenę ważności realizacji przedsięwzięć na terenie gminy Oława w poszczególnych obszarach według skali: od 5 – bardzo ważna do 1 – zbędna. Zgodnie z wynikami zapytania, najważniejszymi przedsięwzięciami do realizacji w najbliższym czasie są: remonty i budowa dróg, budowa chodników i ścieżek rowerowych, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej oraz budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej.

Pytanie 2. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej charakteryzuje Gminę obecnie, a które z nich powinny charakteryzować Gminę w przyszłości? (Proszę zaznaczyć „x” maksymalnie 5 propozycji w kolumnie „OBECNIE” oraz maksymalnie 5 propozycji w kolumnie „W PRZYSZŁOŚCI”)

OBECNIE

Zdaniem respondentów, Gmina Oława obecnie postrzegana jest jako gmina położona w atrakcyjnym miejscu, atrakcyjna dla przedsiębiorców oraz bezpieczna. Co ważne ankietowani wskazali również, że gmina jest atrakcyjna dla mieszkańców. W przyszłości natomiast respondenci chcieliby, aby Gmina Oława posiadała dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną (tj. sieć drogową, kanalizacyjną, wodociągową, itp.) i dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną (tj. bazę oświatową, sportową, kulturalną, opiekę zdrowotną, itp.), była atrakcyjna dla turystów i zapewniała ciekawą ofertę spędzania czasu wolnego. Dzięki określeniu takiego stanu docelowego, respondenci określili docelowy wizerunek Gminy Oława w perspektywie do 2025 roku, czyli tzw. wizję rozwoju.

Pytanie 3. Które z poniższych elementów w funkcjonowaniu Urzędu Gminy Oława należałoby poprawić? (Proszę zaznaczyć „x” odpowiednie pozycje)

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyniki	Suma	Udział %
Sposób obsługi interesantów	41	12,54%
Indywidualne traktowanie interesanta	46	14,07%
Kompetencje pracowników (poziom wiedzy)	44	13,46%
Czas załatwiania spraw (szybkość obsługi)	54	16,51%
Kultura i zachowanie pracowników	28	8,56%
Pomoc w udzielaniu informacji	53	16,21%
Łatwość dotarcia do właściwego pracownika	42	12,84%
Wygląd i wyposażenie urzędu	19	5,81%

Badaniu ocenie poddano również pracę i funkcjonowanie Urzędu Gminy Oława. Zgodnie z uzyskanymi odpowiedziami, poprawy i usprawnienia wymagają: czas załatwiania spraw w Urzędzie (oczekiwane jest skrócenie czasu załatwiania spraw), pomoc w udzielaniu informacji, indywidualne traktowanie interesanta, a także kompetencje pracowników (ich poziom wiedzy).

Pytanie 4. Jakie są najważniejsze problemy do rozwiązania w gminie? Co w pierwszej kolejności należałoby naprawić i usprawnić?

Zdaniem ankietowanych, do najważniejszych problemów w Gminie Oława wymagających jak najszybszej interwencji, należą:

- zły stan dróg i chodników,
- niewystarczający stopień wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną, zwłaszcza kanalizację,
- poprawa jakości wody,
- brak miejsca w szkołach – „ciasnota”,
- niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu.

Pytanie 5. Jakie obecne atuty Gminy można wykorzystać w przyszłości do jej rozwoju? Co decyduje o obecnej atrakcyjności Gminy Oława? Co może stać się jej szansą dla rozwoju?

Największymi atutami gminy Oława zdaniem ankietowanych są:

- położenie gminy,

- atrakcje turystyczne,
- możliwość wykorzystania walorów kulturowych i przyrodniczych na cele turystyczne,
- wielkość gminy,
- dostępność miejsc pracy.

Elementy te niewątpliwie mogą być wykorzystane przez władze lokalne do promowania Gminy Oława, jako miejsca idealnego do zamieszkania czy też odpoczynku.

Wyniki przeprowadzonej ankiety zostaną wykorzystane do zdefiniowania celów strategicznych w perspektywie interesariusza w „Strategii Rozwoju Gminy Oława na lata 2015-2025.”

8. Kierunki i szanse rozwojowe Gminy Oława oraz prognozowane tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej

W rozdziale zostaną przedstawione możliwe kierunki rozwojowe Gminy Oława oraz szanse rozwojowe, które stanowią wnioski z wcześniej prowadzonych analiz.

Gmina Oława należy do Gmin, które ze względu na swoje położenie oraz uwarunkowania przyrodnicze, posiada duży potencjał do rozwoju mieszkalnictwa, przedsiębiorczości i turystyki rekreacyjnej.

Gmina Oława uznawana jest za jeden z cenniejszych obszarów przyrodniczych województwa dolnośląskiego. Tereny najciekawsze pod względem turystycznym to rozlewiska Odry, Oławy i Smortawy oraz lasy w dolinach tych rzek. Do czynników przyrodniczych wpływających na atrakcyjność Gminy należy zaliczyć:

- dostępność i różnorodność obszarów leśnych (w tym bardzo rzadkie w skali kraju łągi i olsy),
- występowanie obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody, w tym:
 - czterech rezerwatów przyrody,
 - licznych pomników przyrody,
 - trzech obszarów Natura 2000,
 - jednego użytku ekologicznego.
- liczne ciekawe gatunki fauny i flory.

Gminę charakteryzują też bogate walory kulturowe, w tym liczne zabytki oraz wachlarz organizowanych imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

Amatorom pieszych wycieczek i rowerowych wycieczek krajoznawczych polecić można interesujący szlak turystyczny św. Jakuba „Via regia” .

O atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy decyduje również stopień uzbrojenia terenów Gminy w infrastrukturę techniczną. Wszystkie wsie Gminy wyposażone są w sieć wodociągową i prawie wszyscy mieszkańcy mają do niej dostęp (99%). Wszystkie wsie posiadają natomiast wyposażenie w sieć i urządzenia elektroenergetyczne. Istniejące i realizowane inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej stanowią ważny element sprzyjający rozwojowi osadnictwa Gminy, ochronie środowiska oraz podniesienia standardów życia mieszkańców.

Gmina Oława posiada bardzo dogodne zewnętrzne powiązania komunikacyjne o zasięgu regionalnym, ponadregionalnym, a nawet międzynarodowym:

- magistralna linia kolejowa nr 132 o znaczeniu międzynarodowym,
- autostrada A4,
- drogi krajowe: nr 94 i nr 39,
- drogi wojewódzkie: nr 346, nr 396, nr 455,
- 19 odcinków dróg powiatowych,
- 11 odcinków dróg gminnych.

Położenie Gminy Oława i walory przyrodnicze mają zasadniczy wpływ na jej rozwój. Tereny atrakcyjne przyrodniczo i o dogodnym połączeniu komunikacyjnym mogą stanowić interesującą ofertę dla inwestorów i ludności - do lokalizacji budownictwa mieszkaniowego i działalności gospodarczej. Dla atrakcyjności inwestycyjnej Gminy istotne dogodne położenie Gminy w sąsiedztwie aglomeracji wrocławskiej oraz położenie przy międzynarodowej trasie A4, drodze krajowej nr 94, a także ważnych szlakach kolejowych i wodnych.

Gmina Oława jest właścicielem dwóch kompleksów inwestycyjnych. Są to tereny położone w **Strefie Rozwoju Gospodarczego w Stanowicach**, na których pozostało do zagospodarowania około 25 ha oraz utworzony w 2006 roku **teren inwestycyjny w Godzikowicach** położony w granicach podstrefy Oława II Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej "INVEST-PARK", na którym pozostało około 39 ha do zagospodarowania. Obydwa tereny posiadają aktualne plany zagospodarowania przestrzennego oraz są w pełni wyposażone we wszelkie instalacje techniczne oraz drogi dojazdowe.

Udostępnienie nowych obszarów pod zabudowę decyduje o kierunkach rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Oława. Dodatkowo warto zaznaczyć, że rozwój mieszkalnictwa oraz usług i działalności gospodarczej na opisywanym terenie będzie zależał od wzrostu liczby ludności Gminy, który przy procesie migracji w przyroście mieszkańców wiąże się głównie z poprawą standardów zamieszkania, rozwojem gospodarczym Gminy, koniunkturą ekonomiczną, możliwościami finansowymi ludności oraz rozwojem infrastruktury technicznej.

9. Podsumowanie diagnozy strategicznej – analiza SWOT

O konkurencyjności Gminy decyduje:

- poziom życia mieszkańców,
- warunki prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstw,
- możliwość przyciągnięcia inwestorów.

Gmina Oława podejmuje odpowiednie działania wykorzystujące jej potencjał, aby dostosować się do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność.

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że na terenie Gminy Oława występuje wiele czynników sprzyjających dalszemu rozwojowi mieszkalnictwa (tzw. **szanse i mocne strony**). Są to:

- struktura gruntów odpowiednia dla produkcji rolnej i dobrze rozwinięta baza produkcyjna rolnictwa,
- atrakcyjne położenie geograficzne Gminy na obszarze województwa dolnośląskiego, w bliskim sąsiedztwie aglomeracji wrocławskiej,
- dogodne położenie Gminy przy ważnych szlakach komunikacyjnych województwa dolnośląskiego, czyli przy autostradzie A4 oraz drodze krajowej nr 94, relacji Wrocław – Opole,
- atrakcyjne walory przyrodnicze i krajobrazowe (w tym liczne obszary chronione), które stanowią dużą szansę dla rozwoju turystyki,
- atrakcyjne i liczne walory kulturowe,
- dobrze rozwinięta baza oświatowa, w tym zapewniony dostęp do publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych,
- zapewniony dostęp do opieki zdrowotnej,
- organizacja imprez kulturalnych i sportowych,
- dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną (zwłaszcza w sieć wodociągową, a także kanalizacyjną),
- dobry stan większości dróg zlokalizowanych na terenie Gminy.

Szczegółowa analiza mocnych i słabych stron Gminy Oława została przedstawiona w Tabeli 33.

Tabela 33. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
– duża ilość opracowanych dla Gminy Oława dokumentów strategicznych i planistycznych, – wzrost liczby mieszkańców, – korzystny (utrzymujący się dodatni) przyrost	– dodatnie, ale systematycznie obniżające się saldo migracji, – rozdrobnienie gospodarstw rolnych,

– naturalny, atrakcyjne położenie w województwie dolnośląskim, – bliskie sąsiedztwo aglomeracji wrocławskiej, – dobre połączenia komunikacyjne, – występowanie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy, – dobrze rozwinięta baza produkcyjna rolnictwa, – liczne formy ochrony przyrody (w tym 3 obszary Natura 2000, 4 rezerваты przyrody, jeden użytek ekologiczny, liczne pomniki przyrody i stanowiska archeologiczne), – bogate walory kulturowe (zespoły pałacowe w Oleśnicy Małej i Jakubowicach, a także zabytkowe kościoły i krzyże pokutne), – zapewniony dostęp do podstawowych obiektów kultury: Gminna Biblioteka Publiczna w Bystrzycy i jej sześć filii, liczne świetlice, – dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo – rekreacyjna, – dobry stan techniczny większości dróg gminnych, – dobrze funkcjonująca baza i oferta edukacyjna (zapewniony dostęp do przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów), – rozwijające się amatorsko zespoły ludowe, zespoły artystyczne oraz kluby młodzieżowe, – zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, – funkcjonowanie organów pomocy społecznej, tj. GOPS, opracowany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Oława, ustalona Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2012-2017. – dobry poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną (zwłaszcza w sieć wodociągową), wzrost liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej, – zaplecze siły roboczej w Oławie i rejonie, – aktywnie prowadzona polityka inwestycyjna, – obszar Gminy wyposażony w punkty selektywnego zbioru odpadów komunalnych	– wzrastający poziom bezrobocia, – konieczność modernizacji niektórych obiektów sportowych, – brak mieszkań komunalnych, – wzrastająca liczba osób objętych pomocą GOPS, – wysoki udział osób dotkniętych ubóstwem, bezrobociem i niepełnosprawnością, – słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, mała baza noclegowa, mała ilość szlaków turystycznych (brak szlaków pieszych, rowerowych i kajakowych), – brak wykorzystania istniejącego potencjału turystycznego Gminy, – brak chodników i ścieżek rowerowych, – brak obejść terenów osadniczych, w tym miasta Oławy, na ważniejszych i ruchliwych trasach dróg, – niedostatecznie rozwinięty system oświetlenia ulicznego, – brak Gminnego Ośrodka Kultury – słaby system promocji turystycznej Gminy wymagający udoskonalenia, – ograniczone możliwości inwestowania i rozwoju przedsiębiorczości w wyniku występowania na terenie Gminy wielorakich form ochrony przyrody, – niewystarczająca ilość udogodnień dla przedsiębiorców chcących inwestować w Oławie , – niska aktywność społeczna, – brak żłobka, zapewniającego opiekę nad najmłodszymi dziećmi, – infrastruktura wodociągowa wymagająca modernizacji, – niskie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, – brak obiektów i urządzeń do energetycznego zagospodarowania biogazu składowiskowego lub innego rodzaju energii możliwej do pozyskania z odpadów.
Szanse	Zagrożenia
– atrakcyjne położenie geograficzne Gminy, – dogodne położenie przy dużych szlakach komunikacyjnych, – duży potencjał do wykorzystania odnawialnych źródeł energii, głównie wiatru i wody, – wzrost wykorzystania OZE, – rozwój nowych technologii energetycznych,	– spadek liczby mieszkańców spowodowany spadającym saldem migracji, – prognozowane zmniejszenie liczby mieszkańców, – starzenie się społeczeństwa, – emigracja młodych i wykształconych osób, – rosnący odsetek mieszkańców gminy, którzy długotrwale pozostają bez pracy,

- bazujących na odnawialnych źródłach energii, - Gmina stanowi jeden z cenniejszych obszarów województwa dolnośląskiego pod względem przyrodniczym (ogromne walory środowiskowe związane z licznymi obszarami chronionymi), - wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem wśród mieszkańców Gminy, - rozwój ruchu turystycznego – wzrost liczby turystów i udzielonych noclegów, - dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej, - rozwój współpracy terytorialnej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, - współpraca Gminy z partnerami, mająca na celu promocję Gminy - rosnąca liczba podmiotów gospodarczych,	- wzrost zjawisk patologicznych w społeczności lokalnej, - globalny kryzys gospodarczy, mający wpływ na kondycję/sytuację przedsiębiorców /zakładów pracy, - niska opłacalność produkcji rolnej, - niewystarczająca ilość środków na remonty, modernizację i budowę dróg (skutkujące m.in. niską jakością wykonania), - utrzymujący się deficyt budżetowy Gminy, - małe zainteresowanie Gminą pod względem turystycznym.
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej przedstawiona Tabela 34 prezentuje czynniki wpływające na ogólną konkurencyjność osadniczą, inwestycyjną i turystyczno - rekreacyjną każdej gminy w Polsce. Czynniki te mają charakter subiektywny, gdyż w głównej mierze zostały opracowane na podstawie własnych obserwacji i wywiadów przeprowadzonych z osobami, które mogą być potencjalnymi mieszkańcami Gminy Oława, potencjalnymi inwestorami zewnętrznymi prowadzącymi działalność na jej terenie, a także potencjalnymi turystami odwiedzającymi Gminę w celach turystyczno-rekreacyjnych. Czynniki te odzwierciedlają zatem oczekiwania poszczególnych grup interesariuszy względem obszaru, na którym chcieli by mieszkać i żyć, prowadzić własną działalność gospodarczą lub odpoczywać. Do identyfikacji niektórych czynników konkurencyjności wykorzystano również literaturę fachową i dostępne raporty. Należy jednak podkreślić, że zidentyfikowane czynniki nie stanowią katalogu zamkniętego, a są jedynie punktem odniesienia do zidentyfikowanych kierunków rozwoju Gminy Oława i zdefiniowania ewentualnych działań naprawczych.

Tabela 34. Czynniki atrakcyjności osadniczej, inwestycyjnej i turystycznej

Czynniki konkurencyjności osadniczej (mieszkaniowej)	Czynniki konkurencyjności inwestycyjnej	Czynniki konkurencyjności turystycznej
- sąsiedztwo większych aglomeracji - dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych, - dostępność infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjnej, energetycznej), - dostępność do rynku pracy, - połączenia komunikacyjne (szlaki drogowe, transport	- lokalizacja geograficzna i komunikacyjna Gminy, - występowanie stref gospodarczych (terenów inwestycyjnych) na terenie Gminy, - uzbrojenie terenu (działek) pod rozwój przedsiębiorczości, - lokalne przepisy, - wysokość podatków,	- walory środowiskowe (tereny o atrakcyjnym środowisku przyrodniczym, urozmaiconym ukształtowaniu powierzchni, występowanie form ochrony przyrody). - występowanie obiektów kultury materialnej i duchowej (tj. zabytki), - dobra jakość środowiska naturalnego (powietrza, wód),

publiczny), - walory przyrodnicze obszaru, - poziom bezpieczeństwa publicznego, - potencjał gospodarczy i trendy rozwoju gminy.	- stosowanie ulg inwestycyjnych, - posiadanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, - dostęp do siły roboczej.	- dostępność komunikacyjna w odniesieniu do dróg i środków komunikacji publicznej, - baza noclegowa i gastronomiczna, - dostęp do rozrywki (tj. imprezy kulturalne) i rekreacji (np. spływy kajakowe, szlaki turystyczne).
--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

Analiza obecnego stanu zagospodarowania i wyposażenia Gminy Oława w niezbędną infrastrukturę wykazała, że w celu realizacji polityki skoncentrowanej na podniesieniu atrakcyjności osiedleńczej, inwestycyjnej i turystycznej, Gmina powinna zintensyfikować swoje działania inwestycyjne i rozwojowe.

a) Działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji mieszkaniowej powinny dotyczyć:

- dalszego rozwijania i modernizacji infrastruktury sportowej i rekreacyjnej zachęcającej do aktywnego spędzania czasu wolnego (w tym: boisk i obiektów sportowych, placów zabaw, siłowni na powietrzu itp.) oraz zapewnienie jej równomiernego rozmieszczenia na terenie całej Gminy,
- pobudzenia budownictwa mieszkaniowego,
- dalszego rozwoju bazy oświatowej (m.in. w zakresie wyposażenia szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne, oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, zapewnienia opieki najmłodszym mieszkańcom Gminy),
- stworzenia oferty dla seniorów (zarówno oferty edukacyjnej, rekreacyjnej, spędzania czasu wolnego jak i opiekuńczej),
- kontynuowania rozbudowy infrastruktury technicznej, m.in. sieci kanalizacyjnej,
- kontynuacji modernizacji dróg;

b) Działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji przemysłowej powinny dotyczyć:

- przygotowywania terenów inwestycyjnych będących własnością Gminy
- przygotowania kompleksowej oferty inwestycyjnej wraz z jej publikacją i promocją,
- promowania przedsiębiorstw działających w strefie inwestycyjnej zlokalizowanej na terenie Gminy Oława;

c) Działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji turystycznej powinny dotyczyć:

- podniesienia standardów istniejącej bazy noclegowej i jej rozbudowy (pensjonaty, motele, hotele),
- rozbudowy urządzeń turystycznych,
- rozwoju agroturystyki i zabudowy letniskowej,

- starań o uzyskanie statusu gminy uzdrowiskowej.

Zaniechanie w najbliższym czasie realizacji działań rozwojowych w zakresie zwiększenia atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej Gminy Oława może doprowadzić do zmniejszenia się liczby obecnych mieszkańców, którzy będą emigrowali z terenu Gminy Oława na obszary dla nich bardziej atrakcyjne, jak i brak napływu nowych mieszkańców i inwestorów. W związku z tym, może to doprowadzić do zmniejszania dochodów własnych Gminy w wyniku zmniejszenia liczby podatników (rozumianych jako mieszkańców i inwestorów) oraz zmniejszenia wpływów do budżetu z tytułu różnych podatków (zwłaszcza podatku od osób fizycznych i prawnych oraz podatku od nieruchomości).

Reasumując powyższe, aby Gmina Oława mogła się rozwijać i zwiększać swoją przewagę konkurencyjną w stosunku do innych gmin, musi przede wszystkim podjąć działania zmierzające do **dalszego pozyskiwania nowych mieszkańców** (zwłaszcza osób młodych i młodych rodzin), **zwiększania atrakcyjności turystycznej** oraz **pozyskiwania nowych inwestorów** na swoim terenie, co w dalszej perspektywie przyczyni się do zwiększenia jej dochodów własnych, a tym samym zwiększy możliwości inwestycyjne Gminy. Działania zmierzające do osiągnięcia tych 3 celów, znajdą odzwierciedlenie w konkretnych celach strategicznych.

III. Strategia Rozwoju Gminy Oława na lata 2015-2025

1. Misja Gminy Oława

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w Ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych Gminy należy *zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty*.

Uwzględniając powyższe określono następującą **misję Gminy Oława**:

„SKUTECZNE ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY OŁAWA.”

2. Wizja rozwoju Gminy Oława

Wizja rozwoju gminy określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem jak gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe określono następującą **wizję rozwoju Gminy Oława**:

**PRZYJAZNA ŚRODOWISKO, Z KWITNĄCYM PRZEMYSŁEM I USŁUGAMI (W TYM AGROTURYSTYKĄ),
Z ROZBUDOWANĄ INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ W KAŻDEJ WSI, Z WŁASNYM ZAPLECZEM SZKÓŁ
DOSTOSOWANYCH DO POTRZEB DZIECKA (UCZNIA) I JEGO KREATYWNEGO ROZWOJU.**

3. Interesariusze Strategii

Interesariusze strategii to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które mogą istotnie wpływać na gminę oraz których potrzeby zamierza zaspakajać gmina świadcząc określone usługi publiczne.

Interesariuszy definiuje się w kontekście określonej wizji rozwoju.

Należy podkreślić, że w przypadku każdej gminy w Polsce najważniejszymi interesariuszami, których potrzeby musi zaspakajać, są jej mieszkańcy.

Interesariuszami Gminy Oława są:

- 1) obecni i potencjalni mieszkańcy Gminy Oława,

- 2) obecni i potencjalni przedsiębiorcy z terenu Gminy Oława,
- 3) turyści.

Władze Gminy Oława poprzez realizację celów zawartych w niniejszej Strategii, zmierzają do uzyskania dodatniego salda migracji poprzez zatrzymanie na terenie Gminy jej obecnych mieszkańców (zwłaszcza ludzi młodych), jak również przyciągnięcie nowych w wyniku rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na terenie Gminy, co w konsekwencji przyczyni się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy.

4. Wartość oczekiwana przez interesariusza

Wartość oczekiwana przez interesariusza to zbiór wymagań każdego z interesariuszy, który ma wpływ:

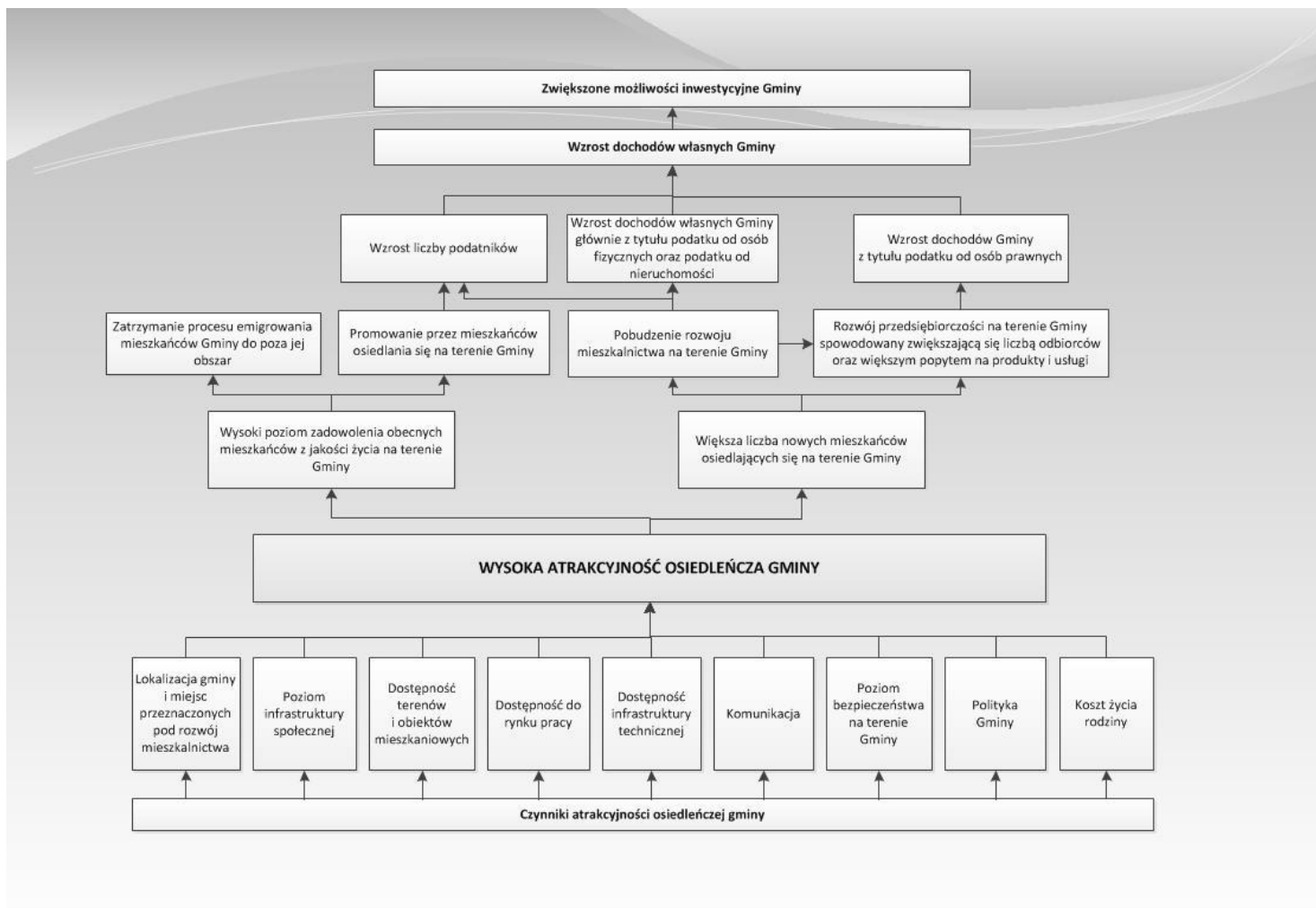
- w przypadku mieszkańców gminy – na atrakcyjność mieszkaniową i osadniczą gminy,
- w przypadku przedsiębiorców – na atrakcyjność inwestycyjną gminy,
- w przypadku turystów – na atrakcyjność turystyczną gminy.

Wartość oczekiwaną przez interesariuszy w kontekście atrakcyjności mieszkaniowej, inwestycyjnej i turystycznej, Gminy Oława przedstawiają tabele 35, 36 i 37.

Należy podkreślić, że w tabelach zostały ujęte wszystkie czynniki atrakcyjności mieszkaniowej, turystycznej i inwestycyjnej, tzn. te, na które Gmina może wpływać oraz te, na które wpływu nie ma. Przy określaniu celów strategicznych będą brane pod uwagę tylko te obszary, w których Gmina Oława może podjąć jakieś działania inwestycyjne i rozwojowe.

Efekty jakie Gmina uzyska w wyniku osiągnięcia wysokiej atrakcyjności mieszkaniowej, inwestycyjnej i turystyczno-rekreacyjnej, przedstawione zostały za pomocą drzewa celów opracowanych dla każdego z tych obszarów (rysunek 7,8,9).

Rysunek 7. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy

Źródło: Opracowanie własne

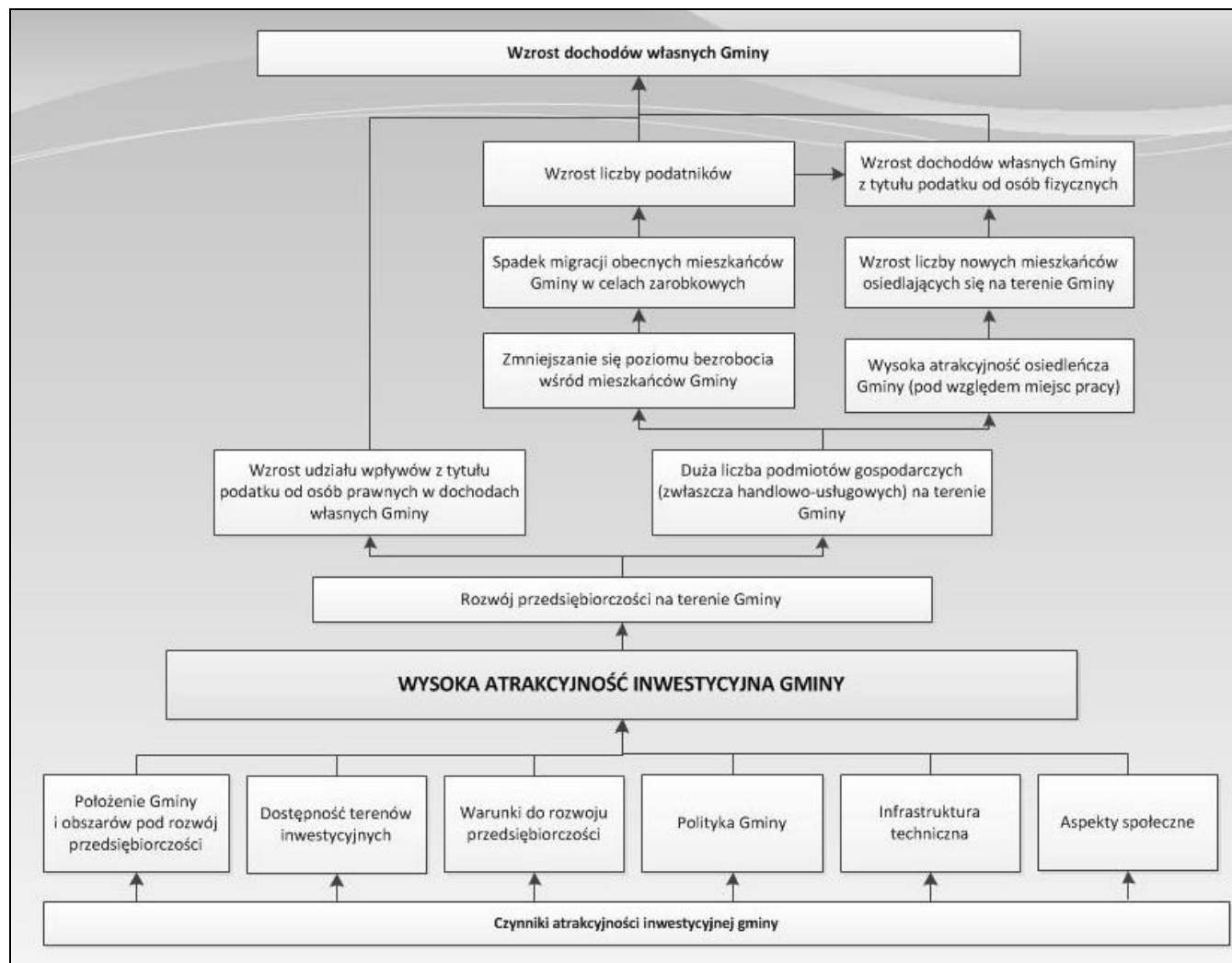
Tabela 35. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej gminy

Lokalizacja gminy i miejsc przeznaczonych pod rozwój mieszkalnictwa		Poziom infrastruktury społecznej	Dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych	Dostępność do rynku pracy	
- rodzaj szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy, - odległość od większych ośrodków miejskich, - położenie geograficzne, - walory krajobrazowe (las, jeziora, obszary chronione), - warunki klimatyczne, - rodzaj podmiotów gospodarczych działających w okolicy (czy są one uciążliwe dla mieszkańców), - dostęp do usług (w tym odległość od sklepów)		a) oferta spędzania czasu wolnego: - dostęp do ośrodków kulturalnych, - odpowiednie zagospodarowanie terenu (np. skwery z ławeczkami, place zabaw, parki, ścieżki rowerowe) - imprezy kulturalne i rozrywkowe organizowane na terenie Gminy, - obiekty sportowe, - funkcjonowanie klubów sportowych, b) dostęp do oświaty: - lokalizacja i rozmieszczenie szkół, - dostęp do przedszkoli, - poziom i kierunki kształcenia w szkołach, - wyposażenie i stan techniczny szkół, - oferta zajęć pozalekcyjnych, - kadra nauczycielska, c) dostęp do opieki zdrowotnej: - lokalizacja ośrodków zdrowia, - odległość od szpitala, - rodzaje lekarzy i specjalistów w istniejących ośrodkach zdrowia, d) funkcjonowanie organizacji społecznych i stowarzyszeń (np. klub seniora, OSP, koło gospodyń wiejskich)	- dostępność działek budowlanych, - dostępność mieszkań komunalnych lub mieszkań pod wynajem, - ceny mieszkań i działek budowlanych, - uwarunkowania przyrodnicze terenów pod zabudowę (np. czy są to tereny zalewowe, obszary chronione, tereny zagrożone osuwiskami)	- miejsca pracy (jaka jest możliwość znalezienia pracy na danym terenie), - rodzaj podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy (od tego zależy poziom wymaganych kwalifikacji oraz z tego wynikać będzie średnie wynagrodzenie za pracę), - odległość od większych miast, - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze)	
Dostępność infrastruktury technicznej	Komunikacja	Poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy	Polityka Gminy	Koszt życia rodziny	
- wyposażenie terenu w	- rodzaj dróg na terenie	- poziom patologii i	- promocja gminy (co jest	- wysokość podatków,	

media (sieć wodno-kanalizacyjna, energetyczna, gazowa, ciepłownicza), - infrastruktura drogowa (rodzaj dróg, odległość od nich i ich stan techniczny) - dostęp do Internetu, - zasięg sieci komórkowych	Gminy, - stan techniczny dróg, - odległość od głównych dróg, - występowanie ścieżek rowerowych i chodników na terenie gminy, - rodzaj transportu publicznego funkcjonującego na terenie gminy, - częstotliwość kursów transportu publicznego	przestępczości na danym terenie, - dostępność służb porządkowych i ratowniczych (policji, OSP), - prawdopodobieństwo wystąpienia kataklizmów (np. powodzi, huraganów itp.) - chodniki i ścieżki rowerowe, - dobrze funkcjonujący system oświetlenia ulicznego	promowane, czy gmina jest szczególnie z czegoś znana), - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze i z jaką częstotliwością), - polityka prorodzinna, - współpraca samorządu z przedsiębiorcami, - wysokość podatków, - sposób obsługi mieszkańców Gminy i komunikacji z nimi	- wysokość czynszu za mieszkanie, - koszty dostępu do mediów (opłata za wodę, ścieki, ciepło) - koszty związane z posyłaniem dzieci do szkół, - dostępność i odległość od marketów i hipermarketów
--	---	---	--	---

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 8. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy

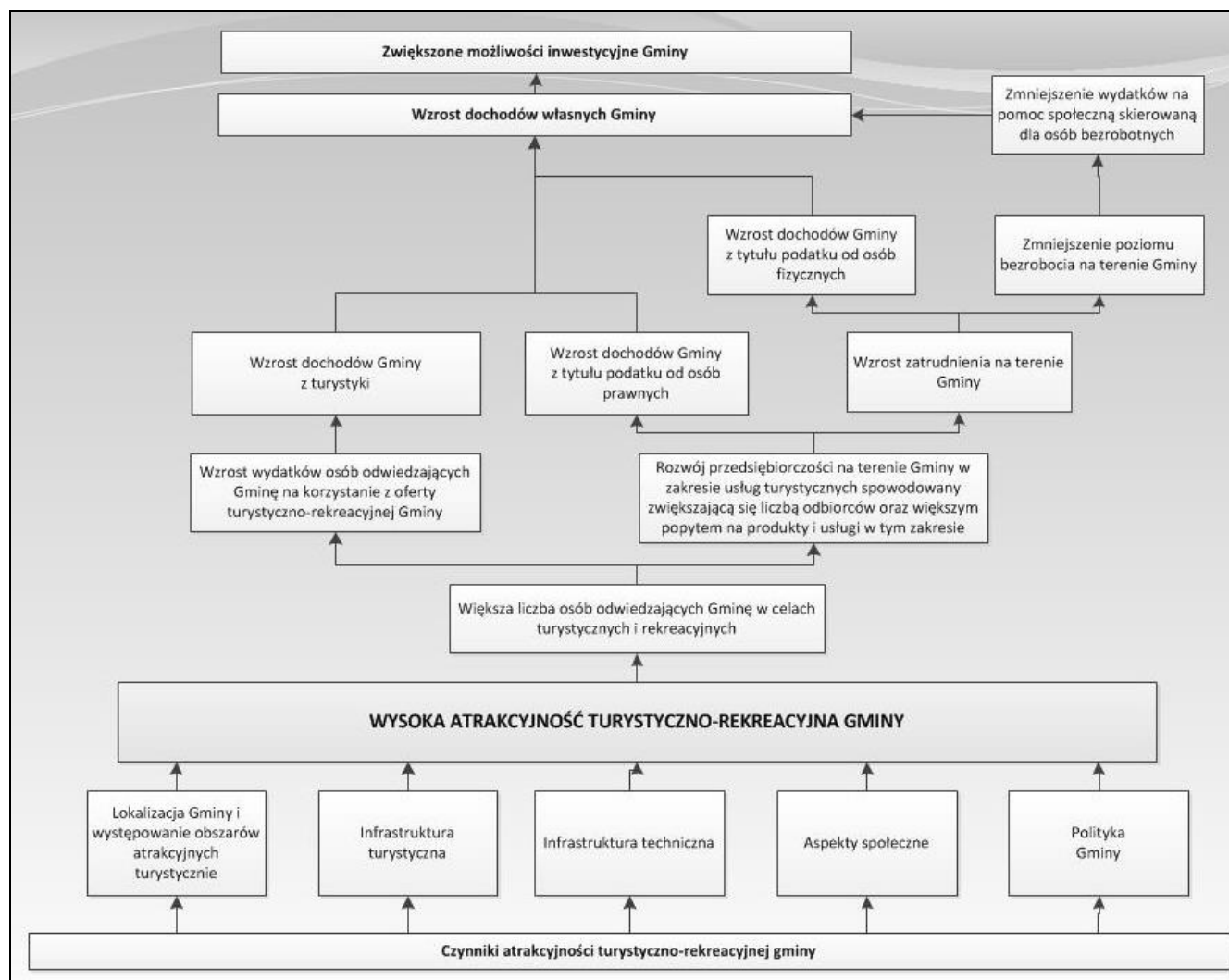
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 36. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej gminy

Położenie Gminy i obszarów pod rozwój przedsiębiorczości	Dostępność terenów inwestycyjnych	Warunki do rozwoju przedsiębiorczości	Polityka Gminy	Infrastruktura techniczna	Aspekty społeczne
- lokalizacja Gminy pod względem geograficznym (w jakiej części Polski leży, w pobliżu jakich większych miast), - lokalizacja Gminy pod względem komunikacyjnym (rodzaj i znaczenie szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy), - walory turystyczne Gminy	- wyznaczenie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy, - uzbrojenie działek pod inwestycje, - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	- dostępność surowców, - odległość od większych rynków zbytu, - popyt na danym rynku (w tym wynikający z uwarunkowania terenu), - dostępność do siły roboczej (w tym wykwalifikowanej), - konkurencja, - atrakcyjność firm już działających na terenie gminy	- pomoc dla przedsiębiorców w prowadzeniu działalności gospodarczej, - szybkość załatwiania spraw w Urzędzie, - podatki, - stosowanie ulg inwestycyjnych, - lokalne przepisy, - preferowane kierunki rozwoju przedsiębiorczości na terenie danej gminy, - promocja Gminy	- dostępność dobrych dróg, - dostępność komunikacyjna (dobre połączenie z większymi ośrodkami zbytu), - dostępność parkingów (dla działalności usługowej), - uzbrojenie gminy w media	- kierunki kształcenia w szkołach i poziomy kształcenia, - poziom bezpieczeństwa publicznego, - klimat do rozwoju przedsiębiorczości (w kontekście mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 9. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 37. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności turystycznej gminy

Położenie Gminy i obszarów atrakcyjnych turystycznie	Infrastruktura turystyczna	Infrastruktura techniczna	Aspekty społeczne	Polityka Gminy
- lokalizacja Gminy pod względem geograficznym (w jakiej części Polski leży, w pobliżu jakich większych miast), - lokalizacja Gminy pod względem komunikacyjnym (rodzaj i znaczenie szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy), - walory turystyczne Gminy (w tym obszary chronione, krajobraz, wody powierzchniowe)	- dostępność chodników i ścieżek rowerowych, - dostępność tras i szlaków turystycznych, - dostęp do miejsc sprzyjających uprawianiu hobby, - miejsca do odpoczynku na świeżym powietrzu (np. place zabaw, ławeczki w lesie), - baza gastronomiczna i noclegowa, - liczba gospodarstw agroturystycznych na terenie Gminy	- dostępność dobrych dróg, - dostępność komunikacyjna (dobre połączenie z większymi ośrodkami miejskimi), - dostępność parkingów, - oświetlenie drogowe,	- oferta kulturalna, - dostępność zabytków i innych obiektów cennych historycznie i kulturowo, - częstotliwość i rodzaj organizowanych imprez kulturalno-rozrywkowych,	- informacja turystyczna o najważniejszych atrakcjach w Gminie, - informacje na stronie internetowej Gminy, - przewodnik turystyczny Gminy, - promocja Gminy

Źródło: Opracowanie własne

5. Cele strategiczne i cele operacyjne.

Przeprowadzona diagnoza otoczenia strategicznego gminy i jej potencjału oraz analiza SWOT pozwoliły na ustalenie celów strategicznych zmierzających do realizacji wizji Gminy Oława. Cele strategiczne zostały opracowane zgodnie z zasadami polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Zatem są to cele ambitne, precyzyjne, realne i mieralne.

Niniejsza *Strategia* postawiła przed sobą 4 cele strategiczne charakteryzujące trzy obszary/kierunki działań:

- 1) atrakcyjność mieszkaniowa,
- 2) walka z bezrobociem wśród mieszkańców oparta na zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy,
- 3) efektywne wdrażanie strategii.

Obszary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze mieszkaniowej i gospodarczej, a także pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska. Cele osiągnięte w ramach strefy społecznej i kulturowej wpłyną na realizację celów w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej. Z kolei cele dotyczące rozwoju Gminy ułatwią realizację pozostałych celów strategicznych.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych celów operacyjnych.

Tabela 38. Schemat prezentujący plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Oława na lata 2015-2025

Wizja Gminy Oława Przyjazna środowisku, z kwitnącym przemysłem i usługami (w tym agroturystyką), z rozbudowaną infrastrukturą techniczną w każdej wsi, z własnym zapleczem szkół dostosowanych do potrzeb dziecka (ucznia) i jego kreatywnego rozwoju.			
Cel strategiczny 1: Zwiększona atrakcyjność mieszkaniowa Gminy Oława	Cel strategiczny 2: Rozwinięta gospodarczo Gmina Oława.	Cel strategiczny 3: Rozbudowana, zmodernizowana i przyjazna środowisku infrastruktura techniczna na terenie Gminy Oława.	Cel strategiczny 4: Efektywny system realizacji zadań przez Gminę Oława
Cele operacyjne: 1.1. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura edukacyjna i sportowo-kulturalna. 1.2. Infrastruktura społeczna dostosowana do potrzeb różnych grup wiekowych, w tym do potrzeb osób starszych. 1.3. Rozwinięte społeczeństwo obywatelskie i społeczeństwo informacyjne.	Cele operacyjne: 2.1. Zapewnione wsparcie dla rozwoju przedsiębiorstw oraz samozatrudnienia mieszkańców. 2.2. Pozyskanie nowych inwestorów na tereny inwestycyjne Gminy Oława 2.3. Rozwinięte rolnictwo. 2.4. Baza turystyczna rozbudowana i zmodernizowana uwzględniająca walory kulturowe i środowiskowe.	Cele operacyjne: 3.1. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura drogowa, wodno-kanalizacyjna, gazowa i energetyczna. 3.2. Zmodernizowana i rozbudowana infrastruktura przeciwpowodziowa i deszczowa 3.3. Zwiększone wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i wprowadzanie gospodarki niskoemisyjnej. 3.4. Termomodernizacja obiektów zlokalizowanych na terenie Gminy Oława	Cele operacyjne: 4.1. Rozwinięta współpraca Gminy Oława z podmiotami publicznymi, prywatnymi i społecznymi 4.2. Nawiązana współpraca międzysamorządowa przy realizacji projektów inwestycyjnych, kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. 4.3. Efektywny system promocji.

Źródło: Opracowanie własne

6. Monitorowanie strategii

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom strategicznego, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących Strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających Strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Wdrażanie Strategii będzie się odbywać poprzez projekty lub funkcjonalne programy działania. Istotnym elementem każdego planu jest szczegółowa projekcja alokacji środków na poszczególne cele i działania danego programu. Celowe jest stworzenie wokół strategii korzystnego klimatu, dzięki włączeniu w proces opracowania programów operacyjnych instytucji publicznych, społecznych i gospodarczych. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji, przyczyni się wydatnie do sukcesu Strategii.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Aby możliwe było obiektywne zbadanie postępu realizacji inwestycji, należy stworzyć wskaźniki umożliwiające jego zbadanie.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju Gminy Oława dla każdego celu strategicznego należy opracować zestaw kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju.

Tabela 39. Przykładowe wskaźniki monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Oława na lata 2015-2025

Cel strategiczny 1: Zwiększona atrakcyjność mieszkaniowa Gminy Oława.	Cel strategiczny 2: Rozwinięta gospodarczo Gmina Oława.	Cel strategiczny 3: Rozbudowana, zmodernizowana i przyjazna środowisku infrastruktura techniczna na terenie Gminy Oława.	Cel strategiczny 4: Efektywny system realizacji zadań przez Gminę Oława.
- wzrost liczby mieszkańców Gminy Oława,	- spadek liczby osób bezrobotnych, - wzrost liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy,	- wzrost długości sieci kanalizacyjnych,	- liczba projektów realizowanych we współpracy z innymi podmiotami,

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring realizacji strategii powinien umożliwiać:

- korygowanie działań, jeśli nie przynoszą one zamierzonych efektów;
- reagowanie na zmiany sytuacji strategicznej.

Za wdrożenie niniejszej Strategii jak i realizację poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych odpowiedzialni będą:

- przedstawiciele Urzędu Gminy Oława,
- mieszkańcy Gminy (w tym Radni i Sołtysi),
- stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy,
- przedsiębiorcy działający na terenie Gminy,
- instytucje publiczne o zasięgu powiatowym, wojewódzkim i krajowym.

Prócz monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów założonych w Strategii Rozwoju Gminy Oława, należy monitorować niekorzystne zmiany powodowane przez rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy. Szczególną uwagę należy zwrócić na wpływ rozwoju przedsiębiorczości w obszarze stref gospodarczych na zdrowie i jakość życia mieszkańców Gminy oraz na jakość środowiska przyrodniczego.

Proponuje się prowadzenie regularnych badań jakości poszczególnych komponentów środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wód i powietrza atmosferycznego. W przypadku wystąpienia przekroczenia dopuszczalnych norm należy podjąć działania zmierzające do osiągnięcia wartości badanych wskaźników w dopuszczalnych granicach.

Należy zaznaczyć, że zakładany jest rozwój przedsiębiorczości przy zachowaniu jakości środowiska przyrodniczego i jakości życia mieszkańców.

Spis tabel

Tabela 1. Wykaz głównych dokumentów strategicznych i planistycznych, wraz z podaniem kontekstu funkcjonowania, obejmujących zagadnienia związane ze Strategią Rozwoju Gminy Oława 2015-2024.....	4
Tabela 2. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Oława (stan na 31.12.2014 r.)	7
Tabela 3. Struktura demograficzna Gminy Oława w latach 2008-2013	9
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Oława (stan na marzec 2015 r.)	11
Tabela 5. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Oława	12
Tabela 6. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Oława na koniec 2010 roku	13
Tabela 7. Struktura zasiewów na terenie Gminy Oława w 2010 roku	13
Tabela 8. Struktura hodowli zwierząt gospodarskich na terenie Gminy Oława w 2010 roku	14
Tabela 9. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Oława w latach 2008 – 2013	14
Tabela 10. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Oława	22
Tabela 11. Zaplecze turystyczne i ruch turystyczny na terenie Gminy Oława w latach 2008-2013	31
Tabela 12. Bezrobocie w Gminie Oława w latach 2008 – 2013	33
Tabela 13. Placówki oświatowe (publiczne i niepubliczne) na terenie Gminy Oława – stan na 31.12.2014 r.	34
Tabela 14. Średnie wyniki szkół z egzaminu gimnazjalnego z 2014 roku dla Gminy Oława	38
Tabela 15. Kalendarz imprez Gminy Oława	42
Tabela 16. Pomoc społeczna na terenie Gminy Oława	44
Tabela 17. Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Oława na koniec 2014 roku	45
Tabela 18. Stan infrastruktury ściekowej na terenie Gminy Oława na koniec 2014 roku obsługiwanej przez Gminę Oława	47
Tabela 19. Wykaz dróg gminnych na terenie Gminy Oława	54
Tabela 20. Gospodarka odpadami komunalnymi zmieszanyymi na terenie Gminy Oława	56
Tabela 21. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Oława	59
Tabela 22. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne [%]	59
Tabela 23. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Oława w latach 2008-2013 [zł]	60
Tabela 24. Dochody Gminy Oława w latach 2008-2013 [zł]	61
Tabela 25. Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Oława [zł]	62
Tabela 26. Udział w podatkach stanowiących dochód państwa w Gminie Oława w latach 2008-2013 [zł]	62
Tabela 27. Udział poszczególnych części subwencji w ogólnym dochodzie Gminy Oława w latach 2008-2013 [zł]	63
Tabela 28. Dotacje w budżecie Gminy Oława w latach 2008-2013	64
Tabela 29. Wydatki Gminy Oława w latach 2008-2013	65
Tabela 30. Struktura wydatków Gminy Oława w latach 2008-2013 [zł]	65
Tabela 31. Wyniki budżetów Gminy Oława w latach 2008-2013 [zł]	69
Tabela 32. Inwestycje zrealizowane przez Gminę Oława w latach 2007-2013	70
Tabela 33. Analiza SWOT	79
Tabela 34. Czynniki atrakcyjności osadniczej, inwestycyjnej i turystycznej	81
Tabela 35. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej gminy	87
Tabela 36. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	90
Tabela 37. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności turystycznej gminy ...	92
Tabela 38. Schemat prezentujący plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Oława na lata 2015-2025	94
Tabela 39. Przykładowe wskaźniki monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Oława na lata 2015-2025	96

Spis wykresów

Wykres 1. Procentowy udział ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Oława	8
Wykres 2. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku [%] na terenie Gminy Oława w latach 2008 - 2013.....	10
Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Oława w 2013 r. wg sekcji PKD 2007	16
Wykres 4. Struktura urodzeń w latach 2008-2013 na terenie Gminy Oława	39
Wykres 5. Wybrane wydatki Gminy Oława w latach 2008-2013 [zł]	66

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Oława	5
Rysunek 2. Położenie gminy Oława na tle sąsiadujących gmin	6
Rysunek 3. Schemat terenu inwestycyjnego w Stanowicach na obszarze Gminy Oława	20
Rysunek 4. Schemat terenu inwestycyjnego w Godzikowicach na obszarze Gminy Oława	21
Rysunek 5. Obszary Natura 2000 na terenie Gminy Oława	25
Rysunek 6. Lokalizacja istniejących instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych na terenie powiatu oławskiego	57
Rysunek 7. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy	86
Rysunek 8. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy	89
Rysunek 9. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy	91